REFERAT Eldrerådet d. 05-02-2026

Møtedato Torsdag d. 05. februar 2026 kl. 10:00

Møtested Formannskapssalen

Indholdsfortegnelse

Møtedokumenter..... 3
Behandling av utvalgssak..... 11
Godkjenning av eldrerådets protokoll av 15.01.2026..... 13
Oppfølging av vedtatt økonomiplan 2026-2029 for Helse og mestring..... 15
KS debatthefte 2026 om beredskap og bærekraftig velferd - innspill fra Kristiansand..... 23
Anmodning om bosetting av flyktninger 2026..... 38
Evaluering av forsøksordning med bydelsråd 2022-2025..... 49
Helhetlig bosetting av flyktninger i Kristiansand kommune..... 63
Referatsaker..... 96

ORGANISASJON
Politisk sekretariat

Kristiansand kommune

PROTOKOLL ELDRERÅDET

Dato:	05.02.2026
Sted:	Formannskapssalen
Behandlede saker:	4/26 - 9/26
Møtets varighet:	Kl. 10.00 til 13.45
Møteleder:	Leder i utvalg Arild Birkenes

Til stede:

Arild Birkenes	
Renate Erika Charlotte Grønvold Bugge	
Ingrid Wisløff Jæger	
Ingen vara til stede	for Reidun Westergren
Anne Cecilie Schefte	
Jan Helge Torkelsen	
Johnny Greibesland	
Arild Ernst Berge	
Anton Ahmetaj	
Ebbe Boel Pedersen	for Åse Birgit Løvdal
Trond Reitan	for Hamedawad Mahmoud Ali

Til stede fra administrasjonen:
Anne Grethe Widding, virksomhetsleder frivillighet og medvirkning
Bjørg Elisabeth R. Johannessen, sykepleier forvaltning
Ida Hodnemyr, virksomhetsleder forvaltning
Hilde Engenes, leder helse, og mestring stab
Anne Aunevik, rådgiver økonomi, strategi, analyse og styring
Sigurd Paulsen, beredskapssjef
Rune Håverstad, leder helsefremming og inkludering
Stine Busborg Sagen, rådgiver økonomi, strategi, analyse og styring
Gunn Marit Klev, rådgiver økonomi
Eva Sand, utvalgssekretær

Dessuten møtte:
Beate Sørensen, Dag- og aktivitetssenter

Orientering - Pasienter med rett til gratis tannhelsetjenester
v/Ida Hodnemyr, virksomhetsleder Forvaltning og Bjørg Elisabeth R. Johannessen, sykepleier Forvaltning

Kun offentlig institusjoner

- Personer med hjemmesykepleie
- Pasienter må ha hjemmesykepleie ukentlig i tre måneder eller mer
- Definisjon på hjemmesykepleie

Mer utfyllende svar finnes på hjemmesiden til Agder fylkeskommune: vare-tjenester/tannhelse/tannbehandling/hvem-har-rett-pa-gratis-tannhelsetjenester/

Orientering – Tilbud og tjenester til personer med demens i Kristiansand kommune
v/Beate Sørensen koordinator for demensforløp

Tilbud og tjenester for personer med demens

- Andre kommunale tilbud og tjenester som kan være aktuelle
- Dag- og aktivitetssenter
- Kommunale tjenestetilbud ved demens
- Hukommelse
- Dropp inn møtested
- Ambulant dagtilbud
- Avlastning

Mer utfyllende svar finnes på hjemmesiden til Kristiansand kommune – søk Demens

Diverse informasjon

Orientering av Leder Arild Birkenes

- Leder Arild Birkenes og nestleder Jan Torkildsen hadde et positivt møte med ordfører 26. januar
- Orientering i Oslo om sykefraværet i Norge
- Orientering om beredskap hvor tidligere forsvarsminister fra Finland fortalt om hvordan sikkerheten mot grensen til Russland ble ivaretatt.
- Orientering om kommune Norge og etikken i kommunene
- Skal orienterer om Folkehelseløfte i formannskapet 6. mai
- Storbykonferanse i Drammen 20.-21.mai. Program er ikke sendt ut.
- Representerte folkevalgt i bystyret under budsjettbehandlingene.
- Invitert til formannskapet 3. juni.
- Ønsker besøk av ordfører i et av eldrerådets møter

Orientering av repr. Johnny Greibesland

- Gikk gjennom Kultur- og idrettsutvalgets møte 22/1, og trakk spesielt fram saken
- «Leie av kommunal idrettshall til arrangement – Guttavibez.» hvor utleieavtalen ble trukket tilbake.

- Neste møte i Kultur- og idrettsutvalget er 12/2.

4/26 Godkjenning av eldrerådets protokoll av 15.01.2026
(ark.nr. 2026000051)

Eldrerådets vedtak
Eldrerådet godkjenner protokollen fra møte 15.01.2026
(Enst.)

10 av 11 representanter til stede

5/26 Oppfølging av vedtatt økonomiplan 2026-2029 for Helse og mestring
(ark.nr. 2025019163)

Eldrerådets innstilling
Helseutvalget slutter seg til hvordan direktør for Helse og mestring anbefaler å følge opp vedtatt økonomiplan for perioden 2026-2029
(Enst.)

10 av 11 representanter til stede

6/26 KS debatthefte 2026 om bærekraftig velferd og styrket beredskap - innspill fra Kristiansand
(ark.nr. 2025020189)

Eldrerådets innstilling
Saken er drøftet og formannskapet i Kristiansand vedtar at følgende innspill gis:

Kristiansands innspill til spørsmål 1: Hva må vi gjøre i vår kommune de neste to årene for å øke endringstakten for bærekraftig velferd?

1. Forberede transformasjon av helse- og omsorgstjenestene
2. Ta i bruk digitale selvhjelpsløsninger og prioritere tjenester som bidrar til at innbyggerne kan bo trygt i eget hjem lenger
3. Prioritere innføring av digitale løsninger som frigjør tid for fagpersonell
4. Anskaffelse av nytt elektroniske pasientjournalsystem for bedre informasjonsflyt
5. Avstemme forventninger til tjenestenes nivå og innhold framover
(Enst.)

6. Eldrerådet rår til at kommunalt tverrsektorielt samarbeid, og koordinering mellom forvaltningsnivåene, styrkes for å utvikle steds- og bomiljøer slik at de blir tilrettelagt for å fremme alle generasjoners aktivitet, deltakelse, mobilitet, opplevelser, trygghet og dekning av daglige behov
(Enst.)

Kristiansands innspill til spørsmål 2: Hvordan kan vi i vår kommune de neste to årene bruke og mobilisere de arbeidskraftressursene vi har best mulig for å løse samfunnsoppdraget vårt?

1. Justere ansvars- og oppgavefordeling for å sikre effektiv bruk av kompetanse
2. Videreutvikle livsfasepolitikk og arbeidstidsordninger som fremmer økt arbeidsglede og bidrar til at ansatte motiveres for å stå lengre i jobb
3. Redusere sykefravær
4. Øke andelen heltidsansatte
5. Rekruttere og kvalifisere personer utenfor arbeidslivet til stillinger i kommunen
6. Stimulere lokalsamfunn, frivillige og pårørende til å drive sosiale aktiviteter
7. Samhandling med private og ideelle aktører om oppgaveløsning
(Enst.)

8. Eldrerådet rår til at det utarbeides muligheter og attraktive økonomiske løsninger som bidrar til at seniorer med sin kompetanse, erfaring og nettverk frivillig kan være i aktivt arbeid utover pensjonsalder
9. Eldrerådet rår til at alle offentlige virksomheter utarbeider en livsfasepolitikk for bemanning som inkluderer eldrekraften som seniorer over normal pensjonsalder utgjør.»
(Enst.)

10 av 11 representanter til stede

Inndeling 1.01
Kristiansands innspill til spørsmål 3: Hva må vi prioritere i vår kommune for å styrke beredskapsevnen – både i egen organisasjon og i lokalsamfunnet?

1. Bidra til at samarbeid med regionale næringsaktører og lokale bedrifter er koordinert
2. Videreutvikle samarbeid med sykehus og spesialisthelsetjenesten om pasienthåndtering i kriser
3. Invitere bredden av frivillige organisasjoner til å bidra med aktiviteter og ideer
4. Målrettet og scenariobasert samhandling med nabokommuner
5. Inkludere kommunens utdanningssteder og studenter i lokalt beredskapssamarbeid
6. Utarbeide og oppdatere oversikter over personellressurser
7. Utforske hvem som kan mobiliseres til å erstatte kommunalt personell
8. Sikre drift av kritiske tjenester som utføres av private leverandører
9. Styrke og opprettholde tillit til kommunens administrasjon og politiske ledelse
10. Forberede lokalsamfunnet på å håndtere desinformasjon
11. Styrke demokratisk beredskap i befolkningen
12. Kartlegge steder hvor innbyggerne og kritiske kommunale tjenester kan søke beskyttelse
13. Etablere informasjonspunkt og vurdere andre informasjonskanaler
14. Forberede håndtering av langvarig bortfall av vann og strøm
15. Tilrettelegge for lokal matproduksjon

16. Styrke kapasitet og kompetanse på digital sikkerhet
17. Planlegge for bortfall av elektronisk kommunikasjon (EKOM)
18. Analyser og planverk som tar høyde for utvidet trusselbilde
19. Samhandle med kunnskapsmiljøer
20. Øve sammen med befolkningen
21. Forberede ansatte gjennom jevnlige øvelser

(Enst.)

10 av 11 representanter til stede

Forslag:
Eldrerådet fremmet følgende tilleggspunkt 6 til spørsmål 1
«Eldrerådet rår til at kommunalt tverrsektorielt samarbeid, og koordinering mellom forvaltningsnivåene, styrkes for å utvikle steds- og bomiljøer slik at de blir tilrettelagt for å fremme alle generasjoners aktivitet, deltakelse, mobilitet, opplevelser, trygghet og dekning av daglige behov.»

Eldrerådet fremmet følgende tilleggsforslag til spørsmål 2.
«Eldrerådet rår til at det utarbeides muligheter og attraktive økonomiske løsninger som bidrar til at seniorer med sin kompetanse, erfaring og nettverk frivillig kan være i aktivt arbeid utover pensjonsalder.

Eldrerådet rår til at alle offentlige virksomheter utarbeider en livsfasepolitikk for bemanning som inkluderer eldrekraften som seniorer over normal pensjonsalder utgjør.»

Voteringer:
Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt
Eldrerådets tilleggsforslag ble enstemmig vedtatt, vedtakets pkt. 6 under spørsmål 1
Eldrerådets tilleggsforslag ble enstemmig vedtatt, vedtakets pkt. 8 og 9 under spørsmål 2

7/26 Anmodning om bosetting av flyktninger 2026
(ark.nr. 2025021031)

Eldrerådets innstilling
1. Kristiansand kommune imøtekommer anmodningen fra IMDi om å bosette 260 flyktninger i 2026, hvorav 22 er enslige mindreårige flyktninger, i 2026.

2. Kristiansand kommune håndterer risikoen for økt press på enkelte tjenester ved å videreføre ansvarlig bosettingspraksis med mulighet til å takke nei i enkeltsaker der kommunen ikke kan gi et forsvarlig tilbud.

3. Redusert integreringstilskudd på 24,8 mill. kroner hentes fra avsatte midler til senere fordeling og disposisjonsfond. I tillegg tilføres tjenesteområdene 11,55 mill. kroner fra integreringstilskudd, hvorav 6,35 mill. kroner overføres til Helse og mestring og 5,2 mill. kroner overføres til Oppvekst. Finansieringen hentes fra avsatt disposisjonsfond.

4. Det fordeles 13,25 mill. kroner fra særskilt tilskudd for enslige mindreårige flyktninger, hvorav 9,25 mill. kroner overføres til Helse og mestring, 3 mill. kroner til Oppvekst og 1 mill. kroner til By og sted. Dette finansieres med økte inntekter og avsatte midler som er plassert i bykassa
(Enst.)

10 av 11 representanter til stede

5. Eldrerådet rår til at det foretas en vurdering av konsekvenser av Regjeringens initiativ til å fjerne flyktningers rett til sosialhjelp og bostøtte de fem første prene de er i Norge. Resultatet av vurderinger bør ses i sammenheng med volum på bosetting av flytninger.
(Enst.)

10 av 11. representanter til stede

Forslag:
Eldrerådet fremmet følgende tilleggsforslag:
«Eldrerådet rår til at det foretas en vurdering av konsekvenser av Regjeringens initiativ til å fjerne flyktningers rett til sosialhjelp og bostøtte de fem første prene de er i Norge. Resultatet av vurderinger bør ses i sammenheng med volum på bosetting av flytninger.»

Voteringer:
Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt
Eldrerådets tilleggsforslag ble enstemmig vedtatt, vedtakets pkt. 5

8/26 Evaluering av prøveprosjekt med bydelsråd 2022-2025
(ark.nr. 2025021482)

Eldrerådets innstilling

1. Prøveprosjekt for etablering av bydelsråd avsluttes og den videre oppfølging av bydelsrådene videreføres i ordinær drift og legges til Kultur- og innbyggerdialog.
2. Kommunen støtter en videreføring av bydelsrådene som frivillige organisasjoner.
3. Bystyret vedtar kommunedirektørens forslag til formål for bydelsrådene: Bydelsråd skal være en arena som samler lokale aktører og ressurspersoner til samarbeid i bydelen, og skaper aktiviteter som fremmer samfunnsdeltakelse, tillit, sosial tilhørighet og lokal identitet for alle.
4. Bystyret vedtar at den midlertidige administrativ prosjektstilling til å bistå opprettelse og veiledning av bydelsrådene utgår fra 2026, og innlemmes i ordinær drift i Kultur og innbyggerdialog.
5. Bystyret vedtar at budsjettmidler på 300 000 kr blir overført fra tidligere kommunalsjefområde Innbyggerdialog til enheten Frivillighet og medvirkning, som får ansvar for utbetaling av årlig økonomisk støtte til bydelsrådene samt kostnader til årlig bydelsrådkonferanse.
6. Bystyret vedtar at midlertidig omprioritering av 200 000 kr tilbakeføres enheter i Kultur og innbyggerdialog fra 2026.
7. Kultur- og idrettsutvalget orienteres årlig om status for bydelsrådene på hensiktsmessig måte.
   (Enst.)

   10 av 11 representanter til stede

8. Bydelsrådet inviteres årlig til dialogmøte med henholdsvis Eldrerådet og Råd for personer med funksjonsnedsettelse
9. Sammensetningen av bydelsrådene må gjenspeile den aldersmessige fordelingen i bydelen
10. Eldrerådet menet at det bør være en representant for de eldre i bydelsrådene
    (Enst.)

    10 av 11 representanter til stede

Forslag:
Eldrerådet fremmet følgende tilleggsforslag i tre punkter
«1. Bydelsrådet inviteres årlig til dialogmøte med henholdsvis Eldrerådet og Råd for personer med funksjonsnedsettelse.

2. Sammensetningen av bydelsrådene må gjenspeile den aldersmessige fordelingen i bydelen.

3. Eldrerådet menet at det bør være en representant for de eldre i bydelsrådene.»

Voteringer:
Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.
Eldrerådets tilleggsforslag ble enstemmig vedtatt, vedtakets pkt. 8., 9, og 10.

9/26 Helhetlig bosetting av flyktninger i Kristiansand kommune
(ark.nr. 2026001684)

Eldrerådets innstilling
Bystyret tar saken til orientering
(Enst.)

10 av 11 representanter til stede

EVENTUELT:

Repr. Arild Berge tok opp følgende:

Ønsker å få orientering fra Forvaltning hva kriteriene for at en dement skal få omsorg-/sykehjemsplass

Danmark fikk ny eldre lov i 2025
Bygging av institusjonsboliger i Danmark ligger langt foran Norge
Ønsker befaring til eller besøk fra Danmark for en orientering hvordan eldreomsorgen drives der.

Repr. Ingrid Wisløff Jæger tok opp følgende:

Et samarbeid mellom eldrerådet og eldreombudet.
Ønsker besøk av ombudet i et av eldrerådets møter.

Møtet hevet.

Behandling av utvalgssak

Behandling av utvalgssak

POLITIKK OG ADMINISTRASJON
Politisk og administrativt sekretariat

Kristiansand kommune

Dato	23. januar 2026
Saksnr.:	2026000051-7
Saksbehandler	Eva Sand
Godkjent av	Anne Grethe Widding

Saksgang	**Møtedato**
Eldrerådet	05.02.2026

Godkjenning av eldrerådets protokoll av 15.01.2026

Eldrerådet godkjenner protokollen fra møte 15.01.2026

Vedlegg:
Protokoll fra møte 15.01.2026

ORGANISASJON
Politisk sekretariat

Kristiansand kommune

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 2026000051
Saksbehandler Eva Sand

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Eldrerådet	05.02.2026	4/26

GODKJENNING AV ELDRERÅDETS PROTOKOLL AV 15.01.2026

ELDRERÅDET HAR BEHANDLET SAKEN I MØTE 05.02.2026 SAK 4/26

Eldrerådets vedtak
Eldrerådet godkjenner protokollen fra møte 15.01.2026
(Enst.)

10 av 11 representanter til stede

06.02.2026

HELSE OG MESTRING STAB
Helse og mestring stab virksomhetsstyring
og driftsstøtte

Kristiansand kommune

Dato	29. januar 2026
Saksnr.:	2025019163-7
Saksbehandler	Hilde Engenes
Godkjent av	Brede Skaalerud

Saksgang	**Møtedato**
Råd for personer med funksjonsnedsettelse	05.02.2026
Eldrerådet	05.02.2026
Helseutvalget	10.02.2026

Oppfølging av vedtatt økonomiplan 2026-2029 for Helse og mestring

Forslag til vedtak

Helseutvalget slutter seg til hvordan direktør for Helse og mestring anbefaler å følge opp vedtatt økonomiplan for perioden 2026-2029

Sammendrag

Da kommunedirektørens forslag til økonomiplan for Kristiansand kommune, 2026-2029 ble behandlet i desember 2025, gjorde Bystyret en del vedtak om endringer i budsjettet og verbalvedtak som skal følges opp av administrasjonen.

Direktør for helse og mestring ønsker å forankre oppfølgingen av vedtatt økonomiplan i Helseutvalget. I saken gjøres det rede for oppfølging av prioriterte innsatsområder, sentrale budsjettforutsetninger og budsjettendringer som er vedtatt. Det skisseres også hvordan verbalvedtakene som Helse og mestring har fått ansvar for, foreslås håndtert.

Budsjettendringene i vedtatt økonomiplan for helse og mestring i perioden 2026-2029 er i all hovedsak knyttet til økte demografikostnader, driftsbehov knyttet til vedtatte investeringer og kompensasjoner for inntektsbortfall som følge av endrede rammebetingelser. Området er ikke kompensert fullt ut for demografikostnader og lønns- og prisvekst. Dette er i realiteten innsparinger som området må håndtere gjennom ytterligere driftstilpasninger i perioden.

De ulike forholdene som omtales i denne saken vil bli fulgt opp gjennom de ordinære rapporteringene ved 1. og 2. tertial.

Saksutredning

Bakgrunn for saken
Da kommunedirektørens forslag til økonomiplan for Kristiansand kommune, 2026-2029 ble behandlet i desember 2025, gjorde Bystyret en del vedtak om endringer i budsjettet og verbalvedtak som skal følges opp av administrasjonen.

Direktør for helse og mestring ønsker å forankre oppfølgingen av vedtatt økonomiplan i Helseutvalget. I saken gjøres det rede for oppfølging av prioriterte innsatsområder, sentrale budsjettforutsetninger og budsjettendringer som er vedtatt. Det skisseres også hvordan verbalvedtakene som Helse og mestring har fått ansvar for, foreslås håndtert.

Budsjettendringene i vedtatt økonomiplan for helse og mestring i perioden 2026-2029 er i all hovedsak knyttet til økte demografikostnader, driftsbehov knyttet til vedtatte investeringer og kompensasjoner for inntektsbortfall som følge av endrede rammebetingelser. Området er ikke kompensert fullt ut for demografikostnader og lønns- og prisvekst. Dette er i realiteten innsparinger som området må håndtere gjennom ytterligere driftstilpasninger i perioden.

Sakens innhold
I denne saken har direktøren vurdert områder i vedtatt økonomiplan som det er spesielt viktig at Helseutvalget er orientert om hvilke utfordringer en står overfor og hvordan ulike forhold er tenkt håndtert. Saken tar for seg:

1. Oppfølging av prioriterte innsatsområder i perioden
2. Budsjettforutsetninger og oppfølging av særskilte budsjettendringer
3. Omtale av verbalvedtak som Helse og mestring har ansvaret for å følge opp

Forholdene som omtales i denne saken vil bli fulgt opp gjennom de ordinære rapporteringene ved 1. og 2. tertial.

1. Oppfølging av prioriterte innsatsområder i vedtatt økonomiplan

I tillegg til å være budsjettet for de neste fire årene, er økonomiplanen også utsvar på målene knyttet til de tre satsingsområdene i kommuneplanens samfunnsdel (Hovedmål) Områdene svarer ut med delmål for perioden. Delmålene er hentet fra vedtatte temaplaner som angir retning og ambisjoner på sentrale felt innenfor ansvarsområdet og porteføljen til Helse og mestring.

De budsjettmessige prioriteringene skal bygge opp om disse:

Inkluderende og mangfoldig Hovedmål	**Delmål**
Kristiansand er et aldersvennlig samfunn	Implementering av Temaplan Helse og omsorg vil ha en høy prioritet i perioden og det vil bli jobbet med tiltak som er knyttet til en rekke delmål i planen, som bygger opp om dette målet i kommuneplanen. Innsatsen er bred og går på tvers av alle direktørområder.
Kristiansand er en helsefremmende kommune med reduserte levekårsforskjeller	• Kommunens utleieboliger er tilpasset og egnet for de som er vanskeligstilt på boligmarkedet • Midlertidig botilbud (nødbolig) benyttes etter intensjonen som et kortvarig tilbud ved akutte situasjoner. Oppholdet skal som hovedregel ikke overstige 3 måneder. • Pårørende til personer med behov for helse- og omsorgstjenester er en ressurs som kommunen samhandler med og gir støtte til • Innbyggere får økt trygghet i at de selv kan mestre påkjenninger • Barn og unge som strever med uro og bekymring får rask tilgang på veiledning som styrker deres evne til å mestre eget liv • Innbyggere som er i risikogrupper og krevende livssituasjoner blir prioritert for rask avklaring og egnet oppfølging • Innbyggere med selvmordsrisiko blir fanget opp og får tilpasset hjelp
I Kristiansand har alle innbyggere tillit til hverandre og mulighet til å delta i samfunnslivet.	• Lokalsamfunnene er aktive og inkluderende, og bidrar til friskere liv, å motvirke ensomhet og fremme inkludering og trygghet • Innbyggere og deres pårørende som opplever skade, sykdom eller nedsatt funksjon, får støtte fra nærmiljø og nettverk.
Skapende og kompetent Hovedmål	Delmål
Kristiansand er attraktiv for næringsliv, arbeidstakere, studenter og besøkende	• Kommunens arbeidsplasser er tilrettelagt for friskliv og nærvær på arbeidsplassen • Kristiansand kommune har arbeidsplasser og stillinger som er attraktive for ansatte
Kristiansand er regional drivkraft og nasjonal pådriver i utvikling av effektive og behovsdrevne tjenester	• Bruk av digitale løsninger og helseteknologi bidrar til at innbyggere i Kristiansand kommune har mulighet til å bo trygt i eget hjem og nærmiljø så lenge som mulig • Kristiansand kommune deltar aktivt i utvikling og implementering av kunnskap sammen med sentrale aktører og andre kommuner • Behovsdrevet forskning på helse- og omsorgstjenestene understøtter kunnskapsbasert tjenesteutvikling
Attraktiv og miljøvennlig Hovedmål	Delmål
Kristiansand er et sosialt rettferdig lavutslippssamfunn med 55 % lavere klimagassutslipp i 2030enn i 2015	• Matsvinn ved kommunens omsorgssentre er redusert.

Basert på utfordringsbildet er det i økonomiplanen for 2026-2029 vedtatt at følgende hovedstrategier for tjenesteutvikling blir videreført:

- Videreutvikle profilen som hjemmetjenestekommune - for å gi befolkingen mulighet til å bo trygt i eget hjem og nærmiljø så lenge som mulig
- Videreutvikle helsefremmende og forebyggende innsatser- for å gi befolkningen i alle aldre mulighet til å leve et aktivt og selvstendig liv så lenge som mulig
- Videreutvikle bolig- og tjenestetilbud – for å sikre grunnleggende livsbetingelser som inkluderer innbyggere i alle aldre og livssituasjoner i gode bomiljø og sosiale fellesskap
- Videreutvikle tiltak og virkemidler som motvirker «utenforskap» i samfunnet og bidrar til økt deltakelse i utdanning og arbeidsliv

Det er også vedtatt at Helse og mestring skal jobbe videre med de prioriterte innsatsområdene:

- Arbeidsgiverfeltet
- Plan og utviklingsarbeid
- E-helse og digitalisering
- Intern virksomhets- og økonomistyring

2. Budsjettforutsetninger og oppfølging av særskilte budsjettendringer

Økonomiplan for 2026-2029 innebærer et svært stramt økonomisk opplegg for Helse og mestring, hvor det blant annet videreføres en lavere kompensasjon for demografiske kostnader enn det framskrivningene tilsier. Det er et premiss for de økonomiske prioriteringene, at Helse og mestring skal gå i balanse i 2026 og at de planlagte driftstilpasningene fra tidligere budsjett og tertialer gjennomføres som vedtatt. Dette er beskrevet særskilt i budsjettdokumentet.

I vedtatt økonomiplan kommer det frem at det økonomiske opplegget for Helse og mestring i perioden i hovedsak er knyttet til følgende: (sitat)

- *I forbindelse med utsettelse av byggestart ved Strømme omsorgssenter til 2031 er det behov for å prioritere nødvendige kompenserende tiltak for å håndtere press på hjemmetjenester og dempe press på heldøgns omsorgsplasser.*
- *Forskyvning og gradvis åpning av heldøgns omsorgsplasser ved Randesund omsorgssenter. Det planlegges å åpne 28 plasser fra 01.05.27. Det foretas ny vurdering av tidspunkt for åpning av resterende 30 plasser i løpet av 2027. Dette bidrar til å frigjøre driftsmidler midlertidig som kan finansiere nødvendige tiltak som skal dempe risikoen ved at man forskyver og utsetter etablering av heldøgnsplasser i perioden.*

Kommunedirektøren vurderer at dette er forsvarlig, forutsatt at det blir prioritert midler til risikodempende tiltak og at utviklingen i behov for heldøgnsplasser overvåkes tett. Eksempel på kompenserende tiltak i perioden er:

- *Styrke hjemmetjenester i form av:*
  - *Øke med en dagsentergruppe, inkludert transport*
  - *Styrke kapasitet på hjemmesykepleie*
  - *Styrke med en treningsgruppe ved enhet for rehabilitering*
  - *Styrke med et rehabiliteringsteam til hjemmeboende*
  - *Tilstrekkelig korttidsplasser*
- *Pårørendestøtte*
- *Ta i bruk teknologi- behov for å øke opp antall teknikere og støtte til implementering*
- *Videreutvikling av helsefremmende og forebyggende innsatser i tråd med Temaplan Helse og omsorg*

I tillegg til nødvendige tiltak som kan demme opp for at behovet blir større enn tilgangen på heldøgns omsorgsplasser vil frigjorte driftsmidler benyttes til å løse andre kritiske områder i begynnelsen av neste periode. Et sentralt budsjettgrep er at Omsorgssenter får tilført midler til arbeidet med å tilpasse tjenestene til budsjettbalanse. Området har i tillegg omprioritert midler til å imøtekomme aktivitetsvekst på habiliteringstjenestene for å redusere venteliste på bolig til denne målgruppen. Det er også prioritert demografimidler til aktivitetsvekst på habiliteringsfeltet mot slutten av perioden. Dette gir samtidig effekter på kapasitet på avlastningstjenestene. Arbeidet med differensiering og ny faglig retning på habiliteringsfeltet er videre prioritert inn i 2026 med forlengelse av prosjektledelse ytterligere ett år. Mot slutten av perioden er det avsatt demografimidler til ytterligere vekst i hjemmetjenestene og åpning av Helsehus.

Det er i tråd med vedtatte strategier å utsette behovet for omfattende omsorgstjenester ved å gi befolkningen større mulighet til å bo trygt i eget hjem så lenge som mulig. Utsettelse av utvidet kapasitet på heldøgnsplasser kan også være et insentiv til å forsterke kommunens innsats i denne retningen.

Utviklingen i heldøgns omsorgsplasser i perioden
Høsten 2026 tas de 18 gjenstående plassene på Kleplandstunet i bruk og Kleplandstunet er fullt ut tatt i bruk. Med tildelt fullt driftsbudsjett for Kleplandstunet frigjøres driftsmidlene fra tidligere Langenes omsorgssenter og omdisponeres til drift ved Randesund omsorgssenter i tråd med tidligere vedtatt budsjett.

Utvidelsen av Randesund omsorgssenter forventes ferdigstilt i slutten av 2026. Randesund omsorgssenter vil i full drift ha 58 plasser. Det planlegges å åpne 28 plasser fra 01.05.2027. Det foretas ny vurdering av tidspunkt for åpning av resterende 30 plasser i løpet av 2027.

På Strømme vil 14 sykehjemsplasser bli revet i etterkant av at Randesund omsorgssenter åpner. Plassene utgjør en del av landsbykonseptet i Strømmehaven. By- og stedsutvikling og Helse og mestring har i samarbeid utredet krav til bygningsmasse for å sikre effektiv drift av tjenesten i framtidens omsorgssentre. I tillegg har det over tid blitt registrert en nedgang i behov for omsorgsboliger i leilighet. Det vurderes fremtidig behov for denne type heldøgns omsorgsplasser. Med utgangspunkt i disse forholdene pågår det vurderinger om det er hensiktsmessig å gjenbruke eller erstatte bygningsmassen for omsorgsboligene i leilighet i Strømmehaven, i tillegg til riving av sykehjemmet. Denne tilnærmingen vil kunne gi rom for flere sykehjemsplasser. Det er tatt høyde for opp til 84 plasser i byggeprosjektet i investeringsbudsjett.

Omsorgsboligkapasiteten er en del av totalkapasiteten for heldøgns omsorgsplasser i perioden. Den videre utviklingen av denne kapasiteten og antall sykehjemsplasser må derfor vurderes nøye de nærmeste årene, for å sikre at behov kan dekkes i tråd med forventet økning og samtidig sikre at kapasiteten ikke økes for tidlig i forhold til behovsveksten. Endelig forslag til antall sykehjemsplasser og bruk av omsorgsboliger i leilighet i Strømmehaven vil derfor avklares i neste rullering av økonomiplan.

Byggeprosjektet i Strømmehaven er forskjøvet fra 2029 til 2031. Dette er justert med bakgrunn i planlagt åpning av sykehjemsplasser på Randesund omsorgssenter, vurderinger knyttet til totalt kapasitetsbehov og behov for lengre periode til konseptutredning av byggeprosjektet.

Bystyret har i 2023 vedtatt at driften av omsorgssenter 2031 skal konkurranseutsettes. Budsjettforslaget for perioden 2026-2029 forutsetter at ferdigstilling av dette omsorgssenteret forskyves fra 2031 til 2033, som en følge av at ferdigstilling av Strømmehaven forskyves. Driftsmidler til gjennomføring av anbudskonkurranse og oppfølging av leverandør ble vedtatt i økonomiplanen 2025-2028.

Driftsmidler for tjenesten må håndteres i fremtidige rulleringer av budsjett, og det må vurderes om omsorgssenteret skal åpnes i faser. Dette for å sikre at kapasiteten på heldøgnsplasser er i tråd med behovsutviklingen.

Som en sentral del av kunnskapsgrunnlaget for vurdering av behovet for utvidelse av kapasiteten på heldøgns omsorgsplasser, vil det i 2026 bli utarbeidet en behovsplan som inkluderer muligheter for å styrke kapasitet og effektiv drift på eksisterende omsorgssentre. Resultater fra denne behovsplanen vil kunne påvirke investeringsprosjektet for dette omsorgssenteret som skal bygges etter ferdigstilling av byggeprosjekt i Strømmehaven.

Utvikling av heldøgns omsorgstilbud er også berørt i Verbalvedtak 2026-10 Offentlig/privat samarbeid neste sykehjem, se punkt 3 nedenfor.

Budsjettvedtak knyttet til driftstilskudd
Følgende organisasjoner har fått vedtatt nytt eller økt driftstilskudd: Amathea, Helt med, Hopeful, Shalam, FOS-ettervern, SiA psykisk helse.

Oppfølging:
Det utarbeides samarbeidsavtaler med de som ikke har dette fra før. Tilskuddene utbetales i henhold til vedtak.

3. Omtale av verbalvedtak som Helse og mestring har ansvaret for å følge opp

Verbalvedtak 2026-9 Tjenestetildeling BPA:
For å følge opp vedtaket om endringer i tjenestetildeling som blant annet kan organiseres som BPA-ordning, i sak 91/25 i bystyret, ber bystyret administrasjonen om å om å fremlegge økonomiske konsekvenser for gjennomførte og planlagte endringer i tjenestetildeling i sammenheng med behandling av 1.tertialrapport.

Oppfølging:
Kommunedirektøren vil legge frem en sak for Bystyret samtidig med 1.tertialrapport, som viser mulige endringer basert på Bystyrets vedtak i sak 91/25 – og som gjør rede for økonomiske konsekvenser ved ulike alternativ.

Verbalvedtak 2026-10 Offentlig/privat samarbeid neste sykehjem:
Bystyret ber administrasjonen om en vurdering av at neste sykehjem både bygges og driftes av private og/eller ideelle aktører. Vurderingen skal også synliggjøre eventuelle muligheter for å framskynde arbeidet med bygging og drift.

Oppfølging:
Direktør for Helse og mestring vil før sommeren legge frem en sak som synliggjør og vurderer mulighetene for OPS-løsninger på drift av sykehjemsplasser som er skissert i gjeldende økonomiplan.

Direktør for Helse og mestring har satt i gang arbeidet med en behovsplan som vil omhandle når og hvordan kommunen best kan sikre tilstrekkelig utvikling av heldøgns omsorgsplasser i tråd med fremtidig behov. Utredningen vil være et viktig kunnskapsgrunnlag for kommende investeringsrullering. Planen skal ferdigstilles senhøsten 2026 og vil bli lagt frem til politisk orientering.

I forbindelse med rullering av økonomiplan for perioden 2027-2030 vil det igjen bli foretatt vurderinger av hva som vil være riktig tidspunkt for bygging og ferdigstilling av de neste nye sykehjemsplassene. Det er viktig at kommunen ikke investerer og øker opp antall heldøgnsplasser for tidlig i forhold til behovsutviklingen, men heller ikke for sent. Det har hvert år vist seg mulig å utsette investeringer, ved hjelp av kompenserende tiltak som styrker de hjemmebaserte- og forebyggende tjenestene. Dette er i tråd med vedtatt strategi om å videreutvikle Kristiansand som hjemmetjenestekommune.

Direktør for By- og stedsutvikling foreslår følgende oppfølging når det gjelder vurdering av OPS som aktuell entrepriseform for bygging av nytt sykehjem:

I forbindelse med evalueringen av Justvik skole som var kommunens første skolebygg med entrepriseformen Offentlig Privat Samarbeid ble det utarbeidet en rapport hvor både det generelle og spesielle med OPS ble synliggjort. Rapporten ble skrevet av landets fremste kompetanse innenfor området og ble ferdigstilt i 2022. Administrasjonen foreslår å oppdatere rapporten samt vurdere om det er andre aktuelle finansieringsmuligheter knyttet til OPS-modeller for bygging av sykehjem.

Verbalvedtak 2026-11 Brukerstyrt hus:
Bystyret ber administrasjonen om å utrede mulighetene for få på plass et brukerstyrt hus innen rusmiddelfeltet i Kristiansand. Administrasjonen bes om å se til lignende tilbud i Oslo og Bergen. Det forutsettes at kommunen ikke skal drive tilbudet. Feltsykepleien og ideelle aktører inviteres inn i utredningsarbeidet. Utredningen skal legges frem før kommunedirektørens fremleggelse av økonomiplan og budsjett høsten 2026.

Oppfølging:
Administrasjonen gjennomfører en utredning som skissert i vedtaket og legger denne frem i en sak for Helseutvalget. Saken skal synliggjøre og vurdere behov og muligheter for etablering av et brukerstyrt hus på rusfeltet. Utredningen inngår i arbeidet med Rusmiddelpolitisk temaplan og saken legges frem før sommeren, i god tid før kommunedirektøren legger frem forslag til rullert økonomiplan høsten 2026

Verbalvedtak 2026-12 Bruk av midler i hjemmetjenesten:
Bystyret ber administrasjonen å redegjøre for hvordan midlene som har vært bevilget til hjemmetjenesten utover kommunedirektørens forslag for 2024 og 2025 har blitt disponert. Bystyret ber også om at eventuelle ressurser som blir frigjort gjennom innføring av fritt brukervalg i hjemmetjenesten blir brukt til å styrke tjenesten.

Oppfølging:
Midlene bevilget i økonomiplanene 2024 til 2027 er gått til å kunne håndtere flere timer innfor hjemmetjenestene. Midlene er en del av ISF rammen hos Forvaltning og Koordinering. Midlene bevilget i økonomiplanen 2025-2028 er for 2025 benyttet til de avdelingene i området Hjemmetjeneste og Rehabilitering med størst arbeidsbelastning, basert på brukersammensetning. Dette vil bli nærmere omtalt i årsrapport for 2025. Bruk av midlene i 2026 og videre fremover, vil bli redegjort for i forbindelse med 1 tertialrapport.

Når det gjelder effekter ved innføring av fritt brukervalg på hjemmesykepleie, vil dette bli nærmere redegjort for i den politiske saken som legges frem for Bystyret våren 2026.

ORGANISASJON
Politisk sekretariat

Kristiansand kommune

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 2025019163
Saksbehandler Hilde Engenes

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Råd for personer med funksjonsnedsettelse	05.02.2026	9/26
2 Eldrerådet	05.02.2026	5/26
3 Helseutvalget	10.02.2026	8/26

OPPFØLGING AV VEDTATT ØKONOMIPLAN 2026-2029 FOR HELSE OG MESTRING

ELDRERÅDET HAR BEHANDLET SAKEN I MØTE 05.02.2026 SAK 5/26

Eldrerådets innstilling
Helseutvalget slutter seg til hvordan direktør for Helse og mestring anbefaler å følge opp vedtatt økonomiplan for perioden 2026-2029
(Enst.)

10 av 11 representanter til stede

06.02.2026

ØKONOMI OG VIRKSOMHETSSTYRING
Strategi, analyse og styring

Kristiansand kommune

Dato	12. desember 2025
Saksnr.:	2025020189-5
Saksbehandler	Anne Aunevik
Godkjent av	Camilla Jarlsby Brede Skaalerud Bernt Jørgen Stray Tone Iglebæk Kristin Eidet Robstad Terje Fjellvang Kjell Alfred Kristiansen Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang	**Møtedato**
Helseutvalget	20.01.2026
Kultur- og idrettsutvalget	22.01.2026
Areal- og miljøutvalget	29.01.2026
Kommunalutvalget	10.02.2026
Partssammensatt utvalg	10.02.2026
Formannskapet	11.02.2026
Oppvekstutvalget	10.02.2026

KS debatthefte 2026 om bærekraftig velferd og styrket beredskap - innspill fra Kristiansand

Forslag til vedtak

Saken er drøftet og formannskapet i Kristiansand vedtar at følgende innspill gis:

Kristiansands innspill til spørsmål 1: Hva må vi gjøre i vår kommune de neste to årene for å øke endringstakten for bærekraftig velferd?

1. Forberede transformasjon av helse- og omsorgstjenestene
2. Ta i bruk digitale selvhjelpsløsninger og prioritere tjenester som bidrar til at innbyggerne kan bo trygt i eget hjem lenger
3. Prioritere innføring av digitale løsninger som frigjør tid for fagpersonell
4. Anskaffelse av nytt elektroniske pasientjournalsystem for bedre informasjonsflyt
5. Avstemme forventninger til tjenestenes nivå og innhold framover

Kristiansands innspill til spørsmål 2: Hvordan kan vi i vår kommune de neste to årene bruke og mobilisere de arbeidskraftressursene vi har best mulig for å løse samfunnsoppdraget vårt?

1. Justere ansvars- og oppgavefordeling for å sikre effektiv bruk av kompetanse
2. Videreutvikle livsfasepolitikk og arbeidstidsordninger som fremmer økt arbeidsglede og bidrar til at ansatte motiveres for å stå lengre i jobb
3. Redusere sykefravær
4. Øke andelen heltidsansatte
5. Rekruttere og kvalifisere personer utenfor arbeidslivet til stillinger i kommunen

6. Stimulere lokalsamfunn, frivillige og pårørende til å drive sosiale aktiviteter
7. Samhandling med private og ideelle aktører om oppgaveløsning

Kristiansands innspill til spørsmål 3: Hva må vi prioritere i vår kommune for å styrke beredskapsevnen – både i egen organisasjon og i lokalsamfunnet?

1. Bidra til at samarbeid med regionale næringsaktører og lokale bedrifter er koordinert
2. Videreutvikle samarbeid med sykehus og spesialisthelsetjenesten om pasienthåndtering i kriser
3. Invitere bredden av frivillige organisasjoner til å bidra med aktiviteter og ideer
4. Målrettet og scenariobasert samhandling med nabokommuner
5. Inkludere kommunens utdanningssteder og studenter i lokalt beredskapssamarbeid
6. Utarbeide og oppdatere oversikter over personellressurser
7. Utforske hvem som kan mobiliseres til å erstatte kommunalt personell
8. Sikre drift av kritiske tjenester som utføres av private leverandører
9. Styrke og opprettholde tillit til kommunens administrasjon og politiske ledelse
10. Forberede lokalsamfunnet på å håndtere desinformasjon
11. Styrke demokratisk beredskap i befolkningen
12. Kartlegge steder hvor innbyggerne og kritiske kommunale tjenester kan søke beskyttelse
13. Etablere informasjonspunkt og vurdere andre informasjonskanaler
14. Forberede håndtering av langvarig bortfall av vann og strøm
15. Tilrettelegge for lokal matproduksjon
16. Styrke kapasitet og kompetanse på digital sikkerhet
17. Planlegge for bortfall av elektronisk kommunikasjon (EKOM)
18. Analyser og planverk som tar høyde for utvidet trusselbilde
19. Samhandle med kunnskapsmiljøer
20. Øve sammen med befolkningen
21. Forberede ansatte gjennom jevnlige øvelser

Sammendrag

Kommunesektorens organisasjon KS ønsker innspill i årets debatthefte «Debatthefte 2026. Tid for taktskifte». Det handler om hva kommuner og fylkeskommuner selv kan og bør gjøre nå for å redusere forventningsgapet og møte de store og dramatiske sikkerhetspolitiske endringene i verden og i Norge. Kommunedirektøren legger i denne saken frem problemstillingene i debattheftet til politisk behandling, med forslag til innspill fra Kristiansand.

Frist for innspill til KS Agder er 20. februar 2026. KS har sagt at de er kommunenes konkrete vedtak som er gjenstand for tilbakemelding til KS. Derfor er alle innspill lagt inn i forslaget til vedtak. Saksframstillingen inneholder utdypende informasjon for hvert vedtakspunkt.

Tema i årets debatthefte berører alle områder, og saken blir derfor behandlet i alle hovedutvalg før endelig vedtak oversendes KS.

Innspillene som sendes KS er forslag som administrasjonen vil jobbe videre med internt. Mange av forslagene kan følges opp innenfor dagens budsjettrammer. De tiltakene som krever omprioriteringer og økte rammer framover, vil bli lagt fram gjennom de ordinære budsjettprosessene og tertialrapporteringer.

Vedlegg:
KS Debatthefte 2026 Tid for taktskifte

Saksutredning

1. Bakgrunn for saken

Kommunesektorens organisasjon KS inviterer hvert år kommunene og fylkeskommunene til å gi innspill på aktuelle strategiske spørsmål som skal bidra til å utvikle ny politikk eller sette dagsorden. Dette gjøres via utsending av et debatthefte.

Frist for innspill til KS Agder er 20. februar 2026. Innspillet fra Kristiansand kommune sammenstilles av KS Agder og tas med som beslutningsgrunnlag når KS Hovedstyre senere behandler temaene. KS vil følge svarene opp både med forventninger overfor nasjonale myndigheter og i annet interessepolitisk arbeid, samt som utviklingsaktør overfor medlemmene og som arbeidsgiverorganisasjon.

Tema for årets debatthefte er «Tid for taktskifte», med følgende to undertema og tre spørsmål:

1. *Taktskifte for bærekraftig velferd.*
    - Spørsmål 1: Hva må vi gjøre i vår kommune de neste to årene for å øke endringstakten for bærekraftig velferd?
    - Spørsmål 2: Hvordan kan vi i vår kommune de neste to årene bruke og mobilisere de arbeidskraftressursene vi har best mulig for å løse samfunnsoppdraget vårt?
2. *Taktskifte for styrket beredskap.*
    - Spørsmål 3: Hva må vi prioritere i vår kommune for å styrke beredskapsevnen – både i egen organisasjon og i lokalsamfunnet?

Kommunedirektøren legger i denne saken frem spørsmålene fra debattheftet til politisk behandling, med forslag til hva som bør være innspillene fra Kristiansand.

Forslag til innspill på spørsmål 1 og 2 som gjelder taktskifte for bærekraftig velferd er hentet kommunedirektørens forslag til økonomiplan for 2026.

For å få innspill til spørsmål 3 som gjelder styrket beredskapsevne har kommunedirektøren gjennomført en intern innspillsrunde. I tillegg er det innhentet innspill fra politimesteren i Agder, statsforvalter i Agder, distriktssjef for Agder heimevernsdistrikt, og fra deltakerne i kommunens beredskapsråd.

Kommunedirektøren har etterspurt innspill på 6 temaområder som KS har foreslått i debattheftet, og i saksframstillingen er forslagene sortert på disse 6 temaområdene.

I tillegg har kommunedirektøren tatt med noen av verbalvedtakene som bystyret vedtok i forbindelse med bystyrets behandling av forslag til økonomiplan for 2026. Det gjelder vedtak om matsikkerhet, kommunikasjonsløsninger, og tilfluktsrom.

Kommunedirektøren vil understreke at det ikke har kommet klare føringer eller veiledere fra staten ennå. Det er heller ikke lagt inn noen styrking av kommunenes rolle i totalforsvaret gjennom statsbudsjettet.

KS ønsker at det er kommunenes konkrete vedtak som er gjenstand for tilbakemelding til KS. Derfor er kommunedirektørens forslag til innspill oppsummert punktvis i forslag til vedtak. I saksframstillingen er det en kort utfyllende forklaring til hvert vedtakspunkt.

Innspillene som sendes KS er forslag som administrasjonen vil jobbe videre med internt. Mange av forslagene kan følges opp innenfor dagens budsjettrammer. De tiltakene som krever omprioriteringer og økte rammer framover, vil bli lagt fram gjennom de ordinære budsjettprosessene og tertialrapporteringer.

2. Faste sjekkpunkter i alle saker

De faste sjekkpunktene som skal være med i alle politiske saker vurderes som lite relevant for denne typen sak. Fristene for KS debatthefte gjør det heller ikke mulig å utrede konsekvenser eller involvere bredt utover den politiske behandlingen. Men det vil bli svært relevant når kommunen framover skal ta stilling til prioriteringer og endringer i ledelse og drift. Det gjelder alle sjekkpunktene:

- Juridiske vurderinger
- Økonomiske konsekvenser
- Uttalelse fra rådene (Eldrerådet, Rådet for personer med funksjonsnedsettelse, Studentutvalget og Ungdommens bystyre)
- Barn og unges interesser
- Medvirkning med innbyggere/brukerrepresentanter
- Klima- og miljøkonsekvenser
- HMS/Folkehelse

3. Spørsmål 1 og 2 om bærekraftig velferd – forslag til innspill

KS debatthefte om bærekraftig velferd: Kommunesektoren står overfor store og økende utfordringer knyttet til befolkningsutvikling, arbeidskraft og økonomi. Antallet eldre vil dobles innen 2050, og kommuner og fylkeskommuner vil møte betydelige økonomiske og personellmessige begrensninger. Det er derfor avgjørende å foreta nødvendige prioriteringer, mobilisere innbyggernes ressurser og bruke tilgjengelige arbeidskraftressurser mest mulig effektivt, for å sikre at innbyggerne har tillit til et bærekraftig velferdssamfunn også i fremtiden. For å møte utfordringene må endringstakten økes.

Spørsmål 1: Hva må vi gjøre i vår kommune de neste to årene for å øke endringstakten for bærekraftig velferd?

1. ***Forberede transformasjon av helse og omsorgstjenestene***

Bærekraftige helse- og omsorgstjenester forutsetter en styrking av helsefremmende, forebyggende, habiliterende og rehabiliterende innsats slik at flest mulig blir i stand til å mestre hverdagslivet hele livet. Det kreves en bred tverrfaglig og tverrsektoriell innsats for å lykkes. Bystyret i Kristiansand har vedtatt en temaplan for helse og omsorg som beskriver aktuelle satsinger og grep for å lykkes med den kommende transformasjonen. Kristiansand kommune vil forsterke den pågående faglige dreiningen som skal fremme tidlig innsats, forebygging, egenmestring og mindre personellintensive tjenester

2. ***Ta i bruk digitale selvhjelpsløsninger og prioritere tjenester som bidrar til at innbyggerne kan bo trygt i eget hjem lengst mulig***

Kristiansand kommune skal teste ut og ta i bruk teknologi som forbedrer innbyggernes mulighet til å mestre egen hverdag og ta aktivt del i egen helse, som for eksempel digitale selvhjelpløsninger, kommunal nettlege og digitale løsninger som gir brukere og pårørende økt tilgang til helseinformasjon og veiledning.

Kristiansand skal prioritere tjenester og tiltak som kan styrke innbyggernes muligheter for å bo lengst mulig hjemme også etter at de får funksjonssvikt. Dette gjelder tjenester som hjelpemiddelformidling, rehabilitering, hverdagsrehabilitering, korttidsplasser, treningsgruppe, dagsentertilbud mv.

3. ***Prioritere innføring av digitale løsninger som frigjør tid for fagpersonell***

For å få frigjort tid hos helsepersonell vil Kristiansand kommune prioritere digitale løsninger som støtter informasjonsdeling, beslutningsstøtte, arbeidsprosesser, og underbygger ny ansvars- og oppgavedeling. Det innføres stadig mer teknologi i tjenestene, noe som innebærer at kommunen må dreie ressurser og kompetanse for å ivareta tilstrekkelig støtte til implementering, drift og forvaltning av systemer, tjenesteutvikling og endringsledelse.

Økt digitalisering gjør samtidig tjenestene mer sårbare for bortfall av strøm og Ekom, og for hybride angrep som nå er en del av det nye trusselbilde. Det krever av kommunen må ha beredskapsplaner for å kunne håndtere slike situasjoner.

Samtidig vil kommunedirektøren understreke at det oppleves det utfordrende for kommunen at den nasjonale satsingen på digitalisering av kommunesektoren ikke går raskt nok til å understøtte den kommunale omstillingen.

4. ***Anskaffelse av nytt elektroniske pasientjournalsystem for bedre informasjonsflyt***

Dagens EPJ systemer (elektronisk pasientjournal) skal skiftes ut. De tilfredsstiller ikke dagens krav og forventinger til digitale løsninger og har ikke tilpasset funksjon til å kunne innføre nasjonale fellesløsninger uten at dette medfører ekstraarbeid og merkostnader. Alle 25 kommunene i Agder har gått sammen om å kjøpe et felles elektronisk pasientjournal-system. Dette skal gi bedre informasjonsflyt, enklere samarbeid mellom kommunene og en mer helhetlig tjeneste for innbyggerne. Kristiansand kommune er prosjekteier for en slik felles anskaffelse.

5. ***Avstemme forventninger til tjenestenes nivå og innhold framover***

På grunn av den trangere økonomiske situasjonen, utfordringer med tilgang til personell og det demografiske utfordringsbildet fremover vil kommunen bli nødt til å vurdere tjenestetildeling med hensyn til nivå, hyppighet og omfang av tjeneste. Dette for å fastsette et minste forsvarlig nivå på ulike tjenester. Derfor blir det viktig å jobbe med å avstemme forventningene innbyggerne kan ha til nivå og innhold i kommunale helse- og omsorgstjenester. Dialogene vil omfatte både brukerorganisasjoner, fagmiljø og folkevalgte.

KS' debatthefte for 2025 handlet om forventningsgapet, og tydeliggjorde det gapet som er mellom hva som forventes av kommunesektoren og hva som er mulig å få til med ressursene som er tilgjengelige. Kristiansand kommune og andre kommuner var da samstemte: Kommunesektoren trenger større politisk og økonomisk handlefrihet for å løse sine oppgaver. Dette jobbes det videre med gjennom KS-systemet, bidrag til kommunekommisjonen og gjennom politiske kanaler.

Spørsmål 2: Hvordan kan vi i vår kommune de neste to årene bruke og mobilisere de arbeidskraftressursene vi har best mulig for å løse samfunnsoppdraget vårt?

1. ***Justere ansvars- og oppgavefordeling for å sikre effektiv bruk av kompetanse***

Kristiansand kommune har over tid jobbet med å justere ansvars- og oppgavedeling i tjenestene for å finne løsninger som kan bidrar til at ansattes kompetanse benyttes mer hensiktsmessig. Dette arbeidet skal videreutvikles de neste årene.

I tillegg til den interne oppgavefordelingen i kommunen, vil kommunen også prioritere avklaringer som gjelder oppgavedeling mellom spesialisttjenesten og kommunene.

2. ***Videreutvikle livsfasepolitikk som fremmer arbeidsglede og bidrar til at ansatte motiveres for å stå lengre i jobb***

Kristiansand kommune har igangsatt et kartleggingsarbeid for å identifisere behov til ansatte i ulike livsfaser, som for eksempel ung og nyutdannet, etableringsfase med familie/småbarnsforeldre, alderen mellom 40-55 år, alderen 55 år og eldre. Basert på kartleggingen skal det iverksettes arbeidsgivertiltak som tilrettelegger for ulike behov individuelt og i ulike livsfaser.

3. ***Redusere sykefravær***

Kristiansand kommune vil styrke ansattes evner til å stå i jobb over tid, og komme tilbake etter sykmelding. Det vil innebære å frigjøre tid hos ledere til å jobbe med

helsefremmende turnuser og arbeidsmiljø. De skal samarbeide med bedriftshelsetjenesten og andre kompetansemiljø for å få råd om hvilke verktøy som kan styrke arbeidsmiljøet, og hva som er riktige tiltak for ansatte med risiko for fravær.

4. Øke andelen heltidsansatte

Kristiansand kommune har gjennomført et heltidskulturprosjekt som nå er avsluttet. I løpet av prosjektperioden er det utarbeidet retningslinjer for å øke andelen heltidsansatte, og det er etablert samarbeidsarenaer, systemtiltak og rutiner som er implementert i ordinær drift. Forskning viser imidlertid at ønsket utvikling lett kan stagnere uten kontinuerlig oppmerksomhet, og det er derfor avgjørende at alle tjenesteområder holder fast ved målet om å øke både andelen heltid og gjennomsnittlig stillingsstørrelse.

5. Rekruttere og kvalifisere personer utenfor arbeidslivet til stillinger i kommunen

Kristiansand kommune har igangsatt en rekke tiltak for å kvalifisere flere unge personer utenfor skole og arbeidsliv for jobbmuligheter i privat og offentlig sektor. Kommunen som arbeidsgiver skal videreutvikle innsatsen innen arbeidstrening, inkludering og kvalifisering. Blant annet skal det satses på å styrke språk- og kvalifiseringstiltak, støtte ansatte til å kvalifisere seg til fagbrev eller kompetansebevis, og tilrettelegge for at unge utenfor skole og arbeidsliv kan gå inn i kvalifiseringsløp på arbeidsplassen. Kommunen har også en egen trainee-ordning for innvandrere med høyere utdanning.

Kommunen har en viktig rolle som stor lærlingebedrift. Det innebærer et særlig ansvar for å tilby arbeidstrening, kvalifisering mot kompetansebevis og lærlingplasser. For at lærlinger ikke skal falle ut av lærlingeløpet må det være god kvalitet på oppfølgingen.

Kommunen har åpnet opp for å ansette inntil 20 personer per år som etter gitte kriterier er unntatt fra kvalifikasjonsprinsippet, noe som gjør det enklere å rekruttere unge som ellers står i fare for å falle ut av arbeidslivet.

6. Stimulere lokalsamfunn, frivillige og pårørende til å drive sosiale aktiviteter

Kristiansand kommune vil stimulere til at nettverk og nærmiljø får motivasjon til å bidra med sosial støtte og praktisk hjelp for personer som har behov for det. Seniorer og pensjonister er en særlig viktig ressurs med både arbeids- og livserfaring til å kunne bidra i utforming, planlegging og gjennomføring av ulike sosiale aktiviteter og tilbud. Samtidig er det viktig å involvere barn og unge til deltakelse, for å stimulere til kultur for å bidra i nettverk og fellesskap.

Kommunen vil videreutvikle ulike metoder for nettverksmobilisering, som for eksempel nettverkskartlegging, nettverksmøter og nettverksråd.

Pårørende er en stor ressurs, men mange vil også trenge støtte for å håndtere de omfattende omsorgsoppgavene de står i. Kommunen vil stimulere til at pårørende kan knytte kontakter og at det etableres selvstyrte nettverksgrupper. Blant annet kan det være aktuelt å etablere et kontaktpunkt for pårørende som kan gi informasjon og veiledning, koordinere tilbud til pårørende og samarbeid med frivillighet, samt tilby kompetanseheving til ansatte.

7. Samhandling med private og ideelle aktører om oppgaveløsning

Mange av kommunens oppgaver kan gjøres av andre aktører. Den pågående omstillingen vil omfatte vurdering av hvilke tiltak som kommunen kan overlate til andre å tilby, slik at de kommunale helse- og omsorgstjenestene kan sikre driften av sin kjernevirksomhet.

4. Spørsmål 3: Hva må vi prioritere i vår kommune for å styrke beredskapsevnen – både i egen organisasjon og i lokalsamfunnet?

KS debatthefte om styrket beredskap: Den sikkerhetspolitiske situasjonen i Europa er mer alvorlig enn på lenge, og kommuner og fylkeskommuner har en sentral rolle som

førstelinje i totalforsvaret. Hacker-angrep, påvirkningsaksjoner, klimaendringer og geopolitiske trusler stiller nye krav til beredskap og krisehåndtering. Stortinget har behandlet totalberedskapsmeldingen, som understreker kommunenes ansvar for grunnberedskap og fylkeskommunenes koordinerende rolle, som bygger på NATOs syv grunnleggende forventninger til samfunnets motstandsdyktighet. Kommunene skal sikre kontinuitet i kritiske tjenester, robust kraftforsyning, mat- og vannforsyning, evakuering og transport, sivile kommunikasjonssystemer og helsetjenester – også i kriser og krig.
KS har foreslått 6 tema som kan være aktuelle tiltaksområder:

1. *Samarbeid tettere lokalt*
2. *Rekruttere arbeidskraft*
3. *Styrke egenberedskapen i lokalsamfunnet*
4. *Styrke den digitale sikkerheten og beredskapen*
5. *Øve selv og sammen med andre*

Tema 1: Samarbeide tettere lokalt

KS debatthefte om tema 1: Kommunale beredskapsråd og samarbeide med frivillige, næringsliv, politi og andre aktører styrker evnen til å forebygge og håndtere kriser, og gir bedre koordinering av ressursene.

1. Bidra til at samarbeid med regionale næringsaktører og lokale bedrifter er koordinert

Næringslivet og lokale bedrifter har varer, kompetanse, utstyr, og lokaler og driver en rekke funksjoner som kan understøtte kritiske samfunnsfunksjoner. Mange små og mellomstore bedrifter kan få sentrale rolle i beredskapen. Det kan for eksempel være håndverkere som virksomheter og kommuner er avhengige av for å opprettholde drift under kriser. Bruk av droner og teknologi i moderne krigføring gjør også at vi må tenke nytt om hvem det er aktuelt å mobilisere, f.eks. vil teknologimiljøene trolig være mer aktuelle nå enn tidligere.

På nasjonalt nivå har NHO ansvar for koordinering gjennom Næringslivets sikkerhetsråd (NSR). Det er foreløpig usikkert hva det kan bety for lokale og regionale samarbeidsstrukturer. Ikke alle bransjer er organisert gjennom NHO, for eksempel er de fleste matkjedene organisert i Virke. Statsforvalter har en sentral rolle i regional organisering av samhandling med regionalt og lokalt næringsliv. Samtidig er det kommunene som har den daglige og praktiske samhandlingen.

Samhandling om beredskap bør bygge på gjeldende strukturer. Agder har flere typer nettverk, som for eksempel Næringsforeninger, Agder Næringsallianse, klynger som NODE, DIGIN og Eyde og andre typer næringsnettverk. Men det er behov for å avklare hvem som har ansvar for hva. Kristiansand kommune kan bidra til denne avklaringen, blant annet som vertskommune for mange av de største bedriftene.

2.Videreutvikle samarbeid med sykehus og spesialisthelsetjenesten om pasienthåndtering i kriser

Kristiansand har gjennom samhandling i Helsefellesskapet formalisert samarbeid med Sørlandet sykehus helseforetak (SSHF) om håndtering av pasienter i kriser med stort skadeomfang. Samarbeidet består blant annet av å utvikle felles kunnskapsgrunnlag, planverk og øvelser.

3.Invitere bredden av frivillige organisasjoner til å bidra med aktiviteter og ideer

Kristiansand kommune har over tid hatt et systematisk og avtalefestet samarbeid om beredskap med flere relevante frivillige organisasjoner, som Røde Kors, Sanitetskvinnene og Norsk Folkehjelp. Med de nye truslene kan det være aktuelt å bredde ut samarbeidet til flere typer organisasjoner. For eksempel har Bygdekvinnelaget meldt at de kan lære

folk å bli mer selvforsynte med mat, og Blå Kors har sagt de kan bistå med å ta vare på sårbare grupper. Bydelsråd og velforeninger kan få viktige roller i lokalt beredskapsarbeid.

For noen organisasjoner kan deltakelse i beredskapsarbeidet bidra til å mobilisere og aktivisere flere medlemmer ved at de frivillige kan få viktige og meningsfylte oppgaver. Og for innbyggerne er det en mulighet for å styrke egen motstandskraft om de engasjerer seg i frivillig arbeid, og lærer å klare seg selv.

Kommunen kan bli bedre på hvordan ta imot og følge opp henvendelser fra ulike organisasjoner som ønsker å bidra, og i tillegg invitere aktivt til samarbeid på områder hvor organisasjonene har interesse, kompetanse og mulighet for å mobilisere frivillige.

4.Målrettet og scenariobasert samhandling med nabokommuner
Koordinering på fylkesnivå ivaretas av Statsforvalter gjennom fylkesberedskapsrådet, hvor blant annet Kristiansand er representert. Når det gjelder nabokommuner, har Kristiansand allerede pågående samarbeid om flere utviklingsprosjekt innen beredskap, som håndtering av klimaendringer. Kommunene i Region Kristiansand opprettet høsten 2025 et beredskapsnettverk hvor formålet er å styrke beredskapen og samarbeidet mellom kommunene i regionen gjennom læring, deling og felles tiltak. Kristiansand leder nettverket. Det gjenstår å avklare hva et slikt samarbeid skal handle om i praksis, og hvilke scenarioer som kan bety at Kristiansand bør ta på seg ansvar på vegne av andre kommuner.

5.Inkludere kommunens utdanningssteder og studenter i lokalt beredskapssamarbeid
Kristiansand er en studentby med ca. 10 000 studenter, og av disse er ca. halvparten hjemmehørende i en annen kommune. I en beredskapssituasjon kan vi anta at mange studenter velger å dra til sin hjemkommune, avhengig av situasjonens omfang, lengde og innhold. Hvis mange studenter velger å flytte hjem, vil det frigjøre mange studenthybler. Alle utdanningssteder har lokaler som brukes til undervisning og forskning. Dette er lokaler som kan bli ressurser i en beredskapssituasjon.

De studentene som blir boende kan utgjøre en ressurs for kommunen når det gjelder ivaretakelse av kritiske funksjoner. I tillegg har kommunen ansvar for å huske på studentene når det skal gis informasjon til befolkningen, samt å planlegge for både beskyttelse og evakueringer.

NLA Gimlekollen har tradisjon for å delta i øvelser for å gi studenter medietrening, og sykepleierstudenter ved UiA deltar årlig som markører (statister). Dette gir verdifull gjensidig erfaringer under øvelser.

Tema 2: Rekruttere arbeidskraft

KS debatthefte om tema 2: Ved krise eller krig kan staten beordre innbyggere til sivilt arbeid, men loven avklarer ikke kommunenes behov for personell, for å ivareta kritiske tjenester.

6. Utarbeide og oppdatere oversikter over personellressurser
I en krise har kommunen fortsatt ansvar for at de grunnleggende og kritiske tjenestene ivaretas på en trygg og forutsigbar måte. Samtidig må kommunen være forberedt på at fagpersoner og ledere kan bli utkalt til å gjøre andre oppgaver. Noen tjenester er mer utsatt enn andre. Det kan derfor være avgjørende at kommunen har oppdaterte oversikter som viser hvem som må holdes tilbake og hvem som kan omdirigeres. Det inkluderer også oversikt over hvem som er en del av forsvaret og sivilforsvaret.

Hva som er samfunnskritiske funksjoner, vil variere utfra ulike trusselsituasjoner. Det kan være behov for flere ulike oversikter.

7. Utforske hvem som kan mobiliseres til å erstatte kommunalt personell

I en krise kan flere av kommunens personell bli omdirigert. Det kan også hende at de velger å forlate kommunen til andre steder, enten fordi de har familie der eller opplever det tryggere. Det kan derfor bli aktuelt å tenke kreativt om hvem som kan mobiliseres. Under pandemien fikk kommunen god erfaring i å mobilisere pensjonister og studenter. De bistod både i smittevern og i vaksinering. Mange frivillige organisasjoner har medlemmer med både kompetanse, erfaring og engasjement. Dette kan derfor være tema for videre utforskning.

Dersom krigshandlinger skjer i Norge eller i andre nærliggende områder vil helsetjenester raskt bli involvert for å understøtte Forsvaret. Sykehusenes nye oppgaver vil medføre at en stor del pasienter blir utskrevet til kommunene. Dette vil igjen gi store utfordringer på helsevesenet og strenge prioriteringer vil måtte gjøres. Mange pårørende vil måtte prioritere å ta vare på sine nærmeste og kan dermed bli utilgjengelige for andre viktige oppgaver i kommunene. I tillegg til å ha oversikt over kompetanse, kan det derfor også være aktuelt å ha oversikt over tilgjengelighet.

8. Sikre drift av kritiske tjenester som utføres av private leverandører

Kommunen har basert seg på å kjøpe en høy andel av de tekniske driftstjenestene fra private leverandører, som for eksempel brøyting, håndverkstjenester etc. Leverandørene har både kompetanse og utstyr som kan bli en del av det samlede totalforsvaret i en krisesituasjon. Da blir det viktig å ha avklart hvilke kritiske tjenester som bør være tilgjengelig for kommunens drift, og sikre at det er nedfelt i avtaler.

Tema 3: Styrke befolkningens demokratiske motstandskraft

KS debatthefte om tema 3: Tillit til myndigheter og lokalsamfunn og kildekritisk tenkning er en viktig beredskapsressurs mot digitale påvirkningsaksjoner og undergraving av demokratiet.

9. Styrke og opprettholde tillit til kommunens administrasjon og politiske ledelse

Det pågår allerede nå påvirkningsaksjoner med mål om å så mistillit til offentlige myndigheter. Samfunnet blir mer sårbart om innbyggerne ikke opplever at de kan stole på kommunen sin. I en krise er det avgjørende at innbyggerne stoler på de beslutningene som tas og den informasjonen som kommer. Målinger viser at innbyggere i Norge de siste årene har svekket tillit til offentlige institusjoner. Tillit må bygges i fredstid. Blant annet gjennom nøytral og saklig saksbehandling, åpenhet i beslutnings-prosesser og anti-korrupsjonsarbeid.

10.Forberede lokalsamfunnet på å håndtere desinformasjon

Desinformasjon og falske nyheter er en økende utfordring. Under kriser kan vi risikere at desinformasjonen vil øke i omfang, tempo og anta nye former. Kommunen må forberede egen organisasjon og innbyggerne på å kunne sikre at det er riktig informasjon som kommer ut, og at man bruker kanaler som innbyggerne stoler på. Blant annet bør kommunen kunne tolke mediebildet, og ha en dialog med lokale redaktørstyrte medier.

Kildekritikk blir et stadig viktigere tema i skolen. Kildekritikk bør også være tema blant personer med sentrale roller som kunnskapsformidlere i kommunen, som for eksempel biblioteksansatte og saksbehandlere. Det er aktuelt å samarbeide med kompetansemiljø på lokale utdanningssteder for å få faglige oppdateringer på feltet.

11.Styrke demokratisk beredskap i befolkningen

De demokratiske verdiene vi har bygd vår samfunnsmodell på kan være i fare. Frihet og trygghet kommer ikke av seg selv. I skolen lærer elevene om demokratiets byggesteiner, noe som nå kan få økt aktualitet og relevans.

Erfaringer fra land i krig viser hvor sentralt det er å ha håp og framtidstro for å opprettholde motstandskraften hos både sivile og soldater. Gjennom kulturelle uttrykksformer blir vi minnet om hvem vi er, og hvilke verdier vi er villige til å kjempe

for. Deltakelse i frivillige organisasjoner kan skape samhold og være arena for meningsutveksling. Menigheter og livssynssamfunn kan være arenaer for å snakke om frykt og redsel for framtida.

Kristiansand har en sammensatt befolkning hvor en relativt stor andel har andre opprinnelsesland enn Norge. Mange har flyktet fra land i krig, og kommer fra land uten demokratisk styring. Det kan variere mellom både grupper og enkeltpersoner hva de velger å gjøre i en krigslignende situasjon, og om de kjenner nok på tilhørighet og samhold til at de om de har motivasjon og grunnlag for å kjempe for det norske demokratiet. Kommunens integreringsarbeid blir derfor en viktig del av å styrke den demokratiske beredskapen.

Tema 4: Styrke egenberedskapen i lokalsamfunnet

KS debatthefte om tema 4: DSB anbefaler at innbyggere skal klare seg minst én uke uten strøm og vann. Kommuner kan styrke beredskapen med å etablere alternative løsninger for drikkevann, mat, oppvarming og lokale beredskapslagre.

12.Kartlegge steder hvor innbyggerne kan søke beskyttelse

Bystyret har bedt administrasjonen om å utarbeide en rapport om status for tilfluktsrom. Rapporten skal vurdere dagens dekningsgrad og tilstanden på eksisterende tilfluktsrom, og i tillegg drøfte ulike metoder for å oppfylle kommunens behov for tilfluktsrom og andre beskyttelsessteder.

13.Etablere informasjonspunkt og vurdere andre informasjonskanaler

Kommunen jobber med å etablere informasjonspunkt som skal være steder hvor innbyggerne kan komme å få sikker informasjon. Disse stedene bør kunne håndtere bortfall av strøm, mat og elektronisk kommunikasjon, og de må være bemannet. Foreløpig planlegges det å etablere fire slike informasjonspunkt i Kristiansand. I tillegg er det aktuelt å avklare hvilke andre informasjonskanaler kommunen bør ha tilgang på.

14.Forberede håndtering av langvarig bortfall av vann og strøm

Kommunen er avhengig av at de fleste innbyggerne skal kunne klare seg selv over flere dager hvis det blir langvarig bortfall vann og/ eller strøm. Og det kan styrke egenberedskapen om mange innbyggere vet hvordan man rent praktisk kan klare seg selv og beskytte seg, for eksempel når det gjelder å lage mat under enkle forhold, klare seg i naturen, gjemme seg, søke ly, holde seg varm, klare seg uten strøm, kunne kommunisere uten nett, etc. Både frivillige organisasjoner og skolen er eksempler på aktører som kan bidra med å motivere og lære opp både barn og voksne.

Kommunen har et særlig ansvar for innbyggere som ikke klarer seg selv, både hjemmeboende med store hjelpebehov og institusjonsbeboere. De som ikke har pårørende eller annet nettverk er særlig sårbare. Det må blant annet avklares hva kommunen må ha på lager når det gjelder aggregater, drivstoff, mat og medisiner.

15.Tilrettelegge for lokal matproduksjon

Bystyret ønsker å styrke matberedskapen og har derfor bedt administrasjonen å påse at all dyrka mark som kommunen eier drives etter kravet om driveplikt i jordloven. Det skal tilbys langsiktig leieavtaler til drivere der dette er naturlig. Bystyret ber også om at det vurderes å selge slike arealer til bruk som allerede er i drift.

Tema 5: Styrke den digitale sikkerheten og beredskapen

KS debatthefte om tema 5: Kommunen bør sikre robuste digitale løsninger mot dataangrep og en beredskap for håndtering av alvorlige driftsavbrudd.

16.Styrke kapasitet og kompetanse på digital sikkerhet

Økt avhengighet av digitale løsninger stiller krav til motstandsdyktige systemer og rask respons ved avvik eller angrep. Kommunen arbeider aktivt med informasjonssikkerhet og hendelseshåndtering. Informasjonssikkerhet blir et strategisk viktig kompetanseområde framover.

Kommunen blir allerede i dag utsatt for data-angrep, og har behov for å styrke både kapasitet og kompetanse på å kunne forebygge og håndtere digitale angrep. Stadig flere løsninger går fra å betjenes over lokale servere til å være skyløsninger. Dette innebærer endringer i hva som ligger i rollen som systemeier og fagansvarlig, inkludert tydeligere rolleavklaring mellom IT-tjenesten og de som har fagystemansvar.

Foreløpig er det utfordrende for kommunen å gjøre sikkerhetsfaglige vurdering av strategisk risiko ved innkjøp og anskaffelser, for eksempel ved kjøp av kameraer eller annen elektronikk. Det mangler rammer både nasjonalt og internasjonalt for at det skal kunne praktiseres.

17.Planlegge for bortfall av elektronisk kommunikasjon (EKOM)
Kommunen må oppdatere beredskapsplanene så de også omfatter scenarier med hybride angrep. For eksempel bør det øves på scenarier hvor EKOM ikke fungerer, og hvor det er behov for å varsle befolkningen. Kommunen må ha en kritisk gjennomgang av hvilken informasjon som bør være tilgjengelig uten EKOM.

Kommunen har en strategisk satsing på økt digitalisering, og de kommunale tjenestene er i stadig større grad basert på at den elektroniske baserte kommunikasjonen fungerer. Økt digitalisering er en ønsket utvikling for å få mer effektive og brukervennlige tjenester, men det er samtidig et dilemma at det samtidig også gjør kommunen mer sårbar for hybride angrep.

Tema 6: Øve selv og sammen med andre

KS debatthefte om tema 6: Felles øvelser med eksterne aktører gir bedre beredskap og øker samhandlingen i krisesituasjoner.

18.Analyser og planverk som tar høyde for utvidet trusselbilde
Kristiansand har over flere år opparbeidet rutiner og nettverk for å kunne være forberedt på ulike kriser. Det planlegges og gjennomføres jevnlige øvelser på ulike nivåer i organisasjonen, både internt og i samarbeid med eksterne beredskapsaktører som politi, brannvesen og helseforetak.

Gjennom håndtering av både pandemien og ulike hendelser som følge av ekstremvær, har kommunen også fått bred erfaring i kriseledelse. Men beredskap må nå vurderes på nytt, sett i lys av de voksende og alvorlige truslene samfunnet vårt står ovenfor.

Mye av informasjonen om de nye truslene er sikkerhetsgradert, noe som gjør det utfordrende å lage lokale beredskapsplaner. Kristiansand skal investere i det som kalles Nasjonal begrenset nett (NBN) for å ha mulighet til å behandle og kommunisere gradert informasjon til samarbeidsaktører.

Foreløpig har kommunen ikke oppdaterte risiko- og sårbarhetsanalyser som tar høyde for et utvidet trusselbilde, og kompleksiteten i hvordan disse bør håndteres. Det er behov for å oppdatere både analyser og planverk, i samhandling med en større bredde av aktører enn gjeldende beredskapsplaner. Det gjelder for eksempel sykehuset for håndtering av skader, fylkeskommunen som har ansvar for transport og forflytninger, næringsaktører som har ansvar for forsyninger, sivilforsvaret om varsling og evakuering, kraftselskap om strømforsyninger, etc. I tillegg er det aktuelt å se det kriminalitetsforebyggende arbeidet og samarbeid med politiet i lys av mulige koblinger til internasjonale nettverk og statlige aktører. Kristiansand har mange relevante fagmiljø som er aktuelt å involvere i oppdatering av risiko- og sårbarhetsanalyser.

Kommunen, samarbeidsaktører og eiere av kritisk infrastruktur og samfunnsfunksjoner bør være forberedt på å kunne ta strategiske valg på kort varsel, og i komplekse situasjoner. Det må gjøres raske prioriteringer mellom kommunens behov, andre

samfunnsaktørers behov og forsvarets behov. Det er særlig viktig å holde politisk ledelse oppdatert så de er forberedt på å gjøre de nødvendige prioriteringene. Og

Statsforvalter har ansvar for regional koordinering, gjennom fylkesberedskapsrådet. Samtidig har Kristiansand flere kjennetegn som skiller seg fra andre kommuner i Agder. Både at byen har store befolkningskonsentrasjoner, er transportknutepunkt både for ferge, tog, vei og fly og vertskommune for store bedrifter, sykehus og utdanningssteder. I tillegg er kommunen vertskommuner for forsvarsanlegg. Det er derfor behov for at Kristiansand fortsatt får en sentral rolle i regionale risikoanalyser og det tilhørende planverket.

19.Samhandle med kunnskapsmiljøer
Kristiansand kommune har siden etableringen av Senter for integrert krisehåndtering ved UiA[1] inngått langvarige FoU prosjekter nasjonalt og internasjonalt. Kristiansand deltar i flere prosjekt- og forskningssamarbeid som bidrar til å systematisere egne og andres erfaringer. Det er aktuelt å knytte forskningsaktiviteten tettere på etablerte samarbeidsstrukturer som nå etableres for forskning i kommunesektoren, som for eksempel KSF-ordningen (KSF står for Kommunenes samarbeidsarena for forskning). Kristiansand kommune deltar i faglige nettverk og prosjekt sammen med blant annet DSB, KS og storbynettverk for beredskap. Samarbeidet med disse kunnskapsmiljøer skal videreutvikles.

20.Øve sammen med befolkningen
I beredskapsåret 2026 planlegges det flere typer øvelser, og flere vil involvere kommuner. Til høsten planlegges en øvelse som blant annet vil handle om bortfall av strøm og EKOM. Da kan det bli aktuelt å øve på bruk av informasjonspunkter, og det kan komme til å involvere frivillige organisasjoner og kanskje deler av befolkningen.
Det er en vanskelig balanse å vite hvor mye man skal involvere befolkningen i øvelser, da det også kan skape unødig frykt og engstelse. Det gjelder særlig barn og unge. Samtidig kan det gi økt trygghet om innbyggerne vet hvordan de skal forholde seg.

DSB og Forsvaret forbereder følgende øvelser som del av Totalforsvarsåret 2026:
- Øvelse Digital (november 2025)
- Cold Response (mars 2026)
- Nordisk samarbeidsøvelse (mars 2026)
- Norge øver kommunene (andre halvår 2026)
- Totalforsvarsøvelsen TDX 26 (oktober 2026)
- Valiant Duel (oktober 2026)
- Norge øver befolkningen under Egenberedskapsuka (oktober 2026)

Det forventes at nasjonale myndigheter kommer med konkrete råd om og hvordan innbyggere skal involveres.

21.Forberede ansatte gjennom jevnlige øvelser
Diskusjonsøvelser i ledergrupper og i personalgrupper kan være nyttig for å forberede ansatte på ulike scenarier og bevisstgjøre dem på potensielle roller i en krise. Mange må forberedes på at de kan bli omdirigert til å gjøre andre oppgaver, og på at det kan bli nødvendig med raske beslutninger i et uoversiktelig bilde. Fram til nå er det mange kommunalt ansatte som aldri har vært med på en øvelse. I noen av de nye scenariene kan det bli aktuelt å inkludere andre og flere personellgrupper.

22. Konklusjon (jf. forslag til vedtak)
Kommunedirektørens forslag til vedtak er sortert under de tre spørsmålene fra KS. Innspillene berører alle områder, og blir derfor behandlet i alle hovedutvalg.

[1] Mer info om senteret her: https://www.uia.no/om-uia/senter-og-nettverk/ciem/

Kristiansands innspill til spørsmål 1: Hva må vi gjøre i vår kommune de neste to årene for å øke endringstakten for bærekraftig velferd?

1. Forberede transformasjon av helse og omsorgstjenestene
2. Ta i bruk digitale selvhjelpsløsninger og prioritere tjenester som bidrar til at innbyggerne kan bo trygt i eget hjem lenger
3. Prioritere innføring av digitale løsninger som frigjør tid for fagpersonell
4. Anskaffelse av nytt elektroniske pasientjournalsystem for bedre informasjonsflyt
5. Avstemme forventninger til tjenestenes nivå og innhold framover

Kristiansands innspill til spørsmål 2: Hvordan kan vi i vår kommune de neste to årene bruke og mobilisere de arbeidskraftressursene vi har best mulig for å løse samfunnsoppdraget vårt?

1. Justere ansvars- og oppgavefordeling for å sikre effektiv bruk av kompetanse
2. Videreutvikle livsfasepolitikk og arbeidstidsordninger som fremmer økt arbeidsglede og bidrar til at ansatte motiveres for å stå lengre i jobb
3. Redusere sykefravær
4. Rekruttere og kvalifisere personer utenfor arbeidslivet til stillinger i kommunen
5. Stimulere lokalsamfunn, frivillige og pårørende til å drive sosiale aktiviteter
6. Samhandling med private og ideelle aktører om oppgaveløsning

Kristiansands innspill til spørsmål 3: Hva må vi prioritere i vår kommune for å styrke beredskapsevnen – både i egen organisasjon og i lokalsamfunnet?

1. Bidra til at samarbeid med regionale næringsaktører og lokale bedrifter er koordinert
2. Videreutvikle samarbeid med sykehus og spesialisthelsetjenesten om pasienthåndtering i kriser
3. Invitere bredden av frivillige organisasjoner til å bidra med aktiviteter og ideer
4. Målrettet og scenariobasert samhandling med nabokommuner
5. Inkludere kommunens utdanningssteder og studenter i lokalt beredskapssamarbeid
6. Utarbeide og oppdatere oversikter over personellressurser
7. Utforske hvem som kan mobiliseres til å erstatte kommunalt personell
8. Sikre drift av kritiske tjenester som utføres av private leverandører
9. Styrke og opprettholde tillit til kommunens administrasjon og politiske ledelse
10. Forberede lokalsamfunnet på å håndtere desinformasjon
11. Styrke demokratisk beredskap i befolkningen
12. Kartlegge steder hvor innbyggerne og kritiske kommunale tjenester kan søke beskyttelse
13. Etablere informasjonspunkt og vurdere andre informasjonsskanaler
14. Forberede håndtering av langvarig bortfall av vann og strøm
15. Tilrettelegge for lokal matproduksjon
16. Styrke kapasitet og kompetanse på digital sikkerhet
17. Planlegge for bortfall av elektronisk kommunikasjon (EKOM)
18. Analyser og planverk som tar høyde for utvidet trusselbilde
19. Samhandle med kunnskapsmiljøer
20. Øve sammen med befolkningen
21. Forberede ansatte gjennom jevnlige øvelser

ORGANISASJON
Politisk sekretariat

Kristiansand kommune

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 2025020189
Saksbehandler Anne Aunevik

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Helseutvalget	20.01.2026	2/26
10 Råd for personer med funksjonsnedsettelse	05.02.2026	6/26
2 Kultur- og idrettsutvalget	22.01.2026	7/26
3 Areal- og miljøutvalget	29.01.2026	22/26
4 Kommunalutvalget	10.02.2026	9/26
5 Partssammensatt utvalg	10.02.2026	4/26
6 Oppvekstutvalget	10.02.2026	7/26
7 Formannskapet	11.02.2026	10/26
8 Eldrerådet	05.02.2026	6/26
9 Ungdommens bystyre - arbeidsutvalget 2025-26	03.02.2026	7/26

KS DEBATTHEFTE 2026 OM BEREDSKAP OG BÆREKRAFTIG VELFERD - INNSPILL FRA KRISTIANSAND

ELDRERÅDET HAR BEHANDLET SAKEN I MØTE 05.02.2026 SAK 6/26

Forslag:
Eldrerådet fremmet følgende tilleggspunkt 6 til spørsmål 1
«Eldrerådet rår til at kommunalt tverrsektorielt samarbeid, og koordinering mellom forvaltningsnivåene, styrkes for å utvikle steds- og bomiljøer slik at de blir tilrettelagt for å fremme alle generasjoners aktivitet, deltakelse, mobilitet, opplevelser, trygghet og dekning av daglige behov.»

Eldrerådet fremmet følgende tilleggsforslag til spørsmål 2.
«Eldrerådet rår til at det utarbeides muligheter og attraktive økonomiske løsninger som bidrar til at seniorer med sin kompetanse, erfaring og nettverk frivillig kan være i aktivt arbeid utover pensjonsalder.

Eldrerådet rår til at alle offentlige virksomheter utarbeider en livsfasepolitikk for bemanning som inkluderer eldrekraften som seniorer over normal pensjonsalder utgjør.»

Voteringer:
Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt
Eldrerådets tilleggsforslag ble enstemmig vedtatt, vedtakets pkt. 6 under spørsmål 1
Eldrerådets tilleggsforslag ble enstemmig vedtatt, vedtakets pkt. 8 og 9 under spørsmål 2

06.02.2026

HELSE OG MESTRING
Helsefremming og inkludering

Kristiansand kommune

Dato	10. november 2025
Saksnr.:	2025021031-2
Saksbehandler	Rune Håverstad
Godkjent av	Brede Skaalerud
	Kristin Eidet Robstad

Saksgang	**Møtedato**
Oppvekstutvalget	10.02.2026
Helseutvalget	10.02.2026
Formannskapet	11.02.2026
Bystyret	25.02.2026
Eldrerådet	05.02.2026
Råd for personer med funksjonsnedsettelse	05.02.2026
Ungdommens bystyre - arbeidsutvalget 2025-26	03.02.2026

Anmodning om bosetting av flyktninger 2026

Forslag til vedtak

1. Kristiansand kommune imøtekommer anmodningen fra IMDi om å bosette 260 flyktninger i 2026, hvorav 22 er enslige mindreårige flyktninger, i 2026.
2. Kristiansand kommune håndterer risikoen for økt press på enkelte tjenester ved å videreføre ansvarlig bosettingspraksis med mulighet til å takke nei i enkeltsaker der kommunen ikke kan gi et forsvarlig tilbud.
3. Redusert integreringstilskudd på 24,8 mill. kroner hentes fra avsatte midler til senere fordeling og disposisjonsfond. I tillegg tilføres tjenesteområdene 11,55 mill. kroner fra integreringstilskudd, hvorav 6,35 mill. kroner overføres til Helse og mestring og 5,2 mill. kroner overføres til Oppvekst. Finansieringen hentes fra avsatt disposisjonsfond.
4. Det fordeles 13,25 mill. kroner fra særskilt tilskudd for enslige mindreårige flyktninger, hvorav 9,25 mill. kroner overføres til Helse og mestring, 3 mill. kroner til Oppvekst og 1 mill. kroner til By og sted. Dette finansieres med økte inntekter og avsatte midler som er plassert i bykassa

Sammendrag

Kristiansand kommune er i brev fra IMDi (Integrerings- og mangfoldsdirektoratet) 31.10.2025 anmodet om å bosette 260 flyktninger i 2026, herav 22 enslige mindreårige. Det nasjonale behovet er anslått til 13 000 personer. Det er i hovedsak ukrainere kommunen vil bli bedt om å bosette i 2026. Kommunedirektøren har i denne saken vurdert anmodningen fra IMDi på bakgrunn av erfaringene med bosettingsarbeidet, kapasitet i tjeneste- og tiltaksapparatet og økonomiske rammebetingelser.

Kristiansand kommune har i løpet av de siste årene bygget opp en betydelig kompetanse og et robust apparat for bosetting og integrering av flyktninger.

Erfaringene fra perioden 2022–2025 viser at tjenesteområdene samlet sett har håndtert et høyt bosettingsnivå på en god måte. I 2025 bosatte kommunen om lag 195 flyktninger. IMDis anmodning var bosetting av 290 flyktninger – og det var dette kommunen planla og sikret kapasitet for. Differansen mellom forventet og faktisk bosetting skyldes i all hovedsak at IMDi selv reduserte bosettingstakten og sendte svært få utsøkinger til kommunen i perioden mars – august 2025.

Oppvekstområdet har god kapasitet i det ordinære opplæringstilbudet, i barnehager og på Mottaksskolen. Videre pågår det målrettet arbeid for å styrke introduksjonsprogrammet, språkopplæringen og overgangen til arbeid eller utdanning, noe som vil bidra til mer varige integreringsresultater framover. NAV og Kongsgård skolesenter har gjennomgående god kapasitet, og endringer i integreringsloven forventes å gi mer forutsigbare løp for deltakerne.

I 2023 til 2025 har man erfart noe økning i behovet for helse- og omsorgstilbud og særskilt skoletilbud, som følge av bosetting av flyktninger. Enkelte tjenesteområder opplever press, særlig knyttet til barn med omfattende behov, familiegjenforeninger og enkelte grupper unge voksne.

Kommunen har allerede etablert flere tiltak for å møte dette, blant annet styrket helsetjenester for ungdom, økt kapasitet i Helsesenter for migrasjon, tverrfaglig samarbeid rundt unge voksne og en praksis for å sikre at bosetting skjer i tråd med reell kapasitet.

Kommunen skal ha en ansvarlig bosettingspraksis, og det vil derfor være enkeltsaker hvor en må takke nei til bosetting dersom det ikke er mulig å gi et forsvarlig tilbud. Dette skjer etter en helhetlig vurdering og i dialog med IMDI. Denne praksisen vil bli videreført.

Kommunen har i all hovedsak benyttet det private utleiemarkedet ved bosetting. Boligsituasjonen vurderes per i dag som tilfredsstillende. Det er vurdert at bosetting på det private markedet også vil være mulig når det gjelder de aller fleste i målgruppen anmodningen gjelder. Utviklingen knyttet til boligsituasjonen i kommunen følges imidlertid tett, ikke minst med tanke på familiegjenforeninger som blant annet gjør behovet for store familieboliger krevende.

Når det gjelder enslige mindreårige flyktninger har kommunen utvidet tilbudet med bemannede boliger og familiehjem. Mange bosettes også privat. Samlet vurderer tjenesten til enslige mindreårige at det er tilstrekkelig kapasitet til å ta imot flere.

Statlige tilskudd dekker hoveddelen av kostnadene ved bosetting i de første årene, og kommunen har over tid opparbeidet en økonomisk buffer som bidrar til økonomisk forutsigbarhet også på lengre sikt.

Anmodningen fra IMDI er vurdert i samråd mellom direktørområdene som er ansvarlig for tjeneste- og tiltaksapparatet på integreringsfeltet: Helse og mestring, Oppvekst, Næring og NAV og Økonomi og virksomhetsstyring. På bakgrunn av en samlet vurdering av utfordringsområder, tiltak som reduserer risikoen ved press på enkelte tjenester og den totale kapasiteten samt de økonomiske rammebetingelsene, anbefaler kommunedirektøren at Kristiansand kommune imøtekommer anmodningen fra IMDi om å bosette 260 flyktninger, herav 22 enslige mindreårige, i 2026.

Det fremkommer av saken hvordan det er behov for å fordele de økonomiske virkemidlene mellom direktørområdene for å håndtere anmodet bosetting i 2026.

Vedlegg:
Oppmoding om busetting 2026 - Kristiansand kommune
Oppsummeringsnotat - Agderkommunenes tilbakemeldinger i forbindelse med bosetting av flyktninger i 2026

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Kristiansand kommune mottok den 31.10.2025 anmodning fra IMDi (Integrerings- og mangfoldsdirektoratet) om å bosette 260 flyktninger i 2026.
Til grunn for anmodningen ligger de nyeste prognoser på behovet for bosetting av flyktninger i Norge. Det er beregnet til å være 13000 personer for 2026.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet har fastsatt kriterier som legger føringer for hvordan det nasjonale bosettingsbehovet skal deles mellom kommunene i 2026. Fordelingen er knyttet til innvandrerandel, levekår, sekundærbosetting, lokal kapasitet, tjenestetilbud og arbeidsmarked.
Fylkeskommunene har kommet med anbefalinger om hvor mange flyktninger som bør bosettes i hver kommune i lys av det nasjonale bosettingsbehovet. Kommunesektorens organisasjon (KS) har gitt innspill og tilslutning til fordelingen.

Vurdering

Innledning

Integreringsarbeidet er avhengig av samhandling mellom mange aktører og at det totale tilbudet er rustet til å bosette flyktninger. For å vurdere anmodningen om å ta imot det antall flyktninger som kommunen er anmodet om i 2026, og belyse muligheter og utfordringer knyttet til bosettinger, har det derfor vært innhentet informasjon fra Oppvekst, Kultur og innbyggerdialog, NAV, Forvaltning og koordinering som har ansvar for bolig og tjenestetildeling, Helsesenter for migrasjon, Livsmestring samt økonomi og virksomhetsstyring. Vurderingene og endelig anbefaling i saken ha funnet sted i en dialog mellom alle parter som har ansvar for tiltak, tilbud og tjenester.

Kapasitet, kompetanse og samarbeid

Kristiansand kommune har et solid flyktningefaglig fundament som strekker seg over mange tjenesteområder. Integreringsenheten har ansvar for bosetting av flyktninger og drift av Introavdelingen. Enheten har også ansvar for drift av tre asylmottak, tolketjeneste og Ressurssenteret som samler nøkkelkompetanse, samt mange års erfaring med å bosette enslige mindreårige flyktninger med traumebevisst omsorg som faglig plattform. Nytt er en to-årig pilot som tilbyr startpakke for nyankomne for å sikre en best mulig og tidligst mulig oppstart i kommunen.

Samfunnsmedisinsk avdeling drifter Migrasjonshelsekontor, Oppvekst har ansvar for opplærings- og barnehagetilbud til de bosatte mens NAV er inne både i forhold til kvalifisering og økonomiske forhold. Eiendom og Forvaltning og koordinering bistår ved boliganskaffelser mens Forvaltning bistår i vurderingen knyttet til helse- og omsorgsbehov. Det vil fortsatt være konjunktursvingninger på dette fagfeltet, knyttet til migrasjonssituasjonen i verden, men de involverte tjenestene er gode til å tilpasse seg det gjeldende nivået. Dagens kapasitet vurderes å være god.

Samarbeidet mellom tjenestene fungerer bra og er innarbeidet i en samarbeidsavtale der aktørene er omforent om ansvar og oppgaver. Kommunen samarbeider også med eksterne, frivillige organisasjoner, andre kommuner og med fylkeskommunen.

Status bosetting 2025

I 2025 ble færre flyktninger bosatt enn IMDis opprinnelige anmodning. Det skyldes primært nedjusterte ankomstprognoser og et tilpasset lavere måltall fra myndighetene. Kristiansand kommune besluttet for 2025 å imøtekomme IMDis anmodning og bosette 290 flyktninger. Den faktiske bosettingen landet på mottak av ca. 195 flyktninger. Differansen mellom forventet og faktisk bosetting skyldes i all hovedsak at IMDi selv reduserte bosettingstakten og sendte svært få utsøkinger til kommunen i perioden mars – august 2025.

Kristiansand kommune skal ha en forsvarlig praksis og være ansvarlige for et bærekraftig mottak av flyktninger. Administrasjonen har derfor vurdert anmodningen fra IMDI opp mot tilgjengelig kompetanse og kapasitet på de tjenestene og områdene som er avgjørende for å lykkes med integreringsarbeidet. Nedenfor følger vurderingene som er gjort i tilknytning til de ulike tjenestene, med hensyn til både utfordringsbildet og mulighetene som er knyttet til tiltaksapparatet.

Helse
Behovet for helse- og omsorgstjenester har økt. Ressurssenteret ivaretar oppfølging i overgangsfasen før ordinære tjenester. Tjenester innen psykisk helsehjelp er særlig etterspurt; Helsesenter for migrasjon er styrket, og flere av kommunens tjenester har tilbud som kan tilpasses målgruppen.

Ressurssenteret kan bidra til en enda mer systematisk kompetansedeling til ordinære tjenester og det kan ses på muligheter for en tidsavgrenset kapasitetsøkning for tjenester innen lavterskeltilbud for det psykiske helsefeltet. Ved mer omfattende behov kan det søkes om ekstratilskudd fra IMDi. Dersom vilkårene er oppfylt, gis dette tilskuddet for inntil fem år.

Legevakten har blitt styrket, da høy bosetting de siste årene har medført økt etterspørsel. Fastlegedekningen er i dag tilfredsstillende og anses tilstrekkelig for å kunne håndtere anmodningen om bosetting for 2026.

Personer med ekstraordinære behov
Noen enkeltsaker utløser ressurskrevende og langvarige tjenester. Kommunen kan søke særskilt tilskudd som nevnt ovenfor. Til tross for dette er det økonomisk usikkerhet etter tilskuddsperioden. Ansvarlig praksis vil derfor være at kommunen i enkelte saker må takke nei til bosetting dersom det ikke er mulig å gi et forsvarlig og trygt tilbud. Dette gjøres i dialog med IMDi og etter helhetlig faglig vurdering.

Kristiansand kommune har tatt imot flere barn/unge med omfattende og sammensatte hjelpebehov i tidligere år. Hvis kommunen mottar forespørsel om bosetting som krever omfattende avlastningstjenester og spesiell kompetanse, vil det estimerte tjenestebehovet måtte vurderes opp mot tilgjengelig kapasitet.
Utover statlige midler har kommunen gjennom de siste årene satt av midler på fond for å kunne håndtere tjenestebehov som varer utover de fem årene med tilskudd.

Oppvekst
Kapasiteten i ordinære barnehager og grunnskoler vurderes som god. Mottaksskolen har tilfredsstillende kapasitet, og enkelte skoler kan etablere innføringstilbud ved behov. Høy bosetting over flere år har imidlertid lagt press på forsterkede skoletilbud.

De som bosettes har gjennomgående noe mer vedvarende behov for tjenester enn andre, særlig den første tiden. Det jobbes særlig aktivt med barnehagerekruttering for de yngste barna og styrket veiledning til foreldre, da dette gir store integreringsgevinster. Det pågår også et arbeid med å forbedre språkopplæringen i skolen.

Kvalifisering av voksne
Det er i hovedsak ukrainere kommunen skal bosette i 2026. Agder, inkludert Kristiansand, har hatt noe lavere gjennomstrømming til arbeid for ukrainere enn landsgjennomsnittet. Årsakene er ikke fullt kartlagt, men det forventes at en del endringer som blir innført i år, slik det fremkommer under, vil bidra til at en høyere andel blant de som nå skal bosettes lykkes i overføringen til utdanning eller arbeid.

Nye statlige føringer i form av lovendring fra 1.1.2026 inkluderer:
- Obligatorisk norskopplæring for ukrainere (tidligere frivillig).
- Utvidet introduksjonsprogram til 12 måneder (fra 6 måneder).
- Hevet øvre aldersgrense for deltakelse i introduksjonsprogram fra 55 til 60 år.

Det er også forventet effekter av startpakken som er innført lokalt, se under.

NAV har egen avdeling som gir oppfølging til de som ikke kommer i jobb eller utdanning etter endt introduksjonsprogram. Kapasiteten i avdelingen har blitt midlertidig styrket i 2024 og 2025 som følge av økt bosetting og kort introduksjonsprogram. Det er nødvendig å videreføre denne styrkingen i 2026.

For å gjøre opplæringen mer effektiv vil det være behov for en større oppgradering av dagens it-utstyr ved Kongsgård skolesenter. Det legges inn noe finansiering til oppgraderingen, og kommunedirektøren vil komme tilbake til dette i 1.tertial.

Startpakke for nybosatte
Kristiansand kommune har nylig lansert en startpakke for nyankomne flyktninger for å sikre en best mulig velkomst. Dette er en pilot som strekker seg over 2 år.
Startpakken bygger på suksessfaktorer fra det tidligere heldagsprogrammet kommunen tilbød i samarbeid med IMDI.

Tilbudet gis i forkant av oppstarten av introduksjonsprogrammet. Hovedinnholdet i startpakken er kompetansekartlegging samt informasjonspakker som gis i grupper eller individuelt. I tillegg gis det norskundervisning. Erfaringene er så langt gode etter gjennomføring av de første tre gruppene.

Det arbeides også med en såkalt startstønad (tidligere omtalt som ventestønad i 2.tertial i 2025) for å hindre at nyankomne automatisk blir sosialhjelpsmottakere i påvente av kvalifiseringstilbud.
Det er forventet at ordningen vil være operativ når de tekniske løsningene for utbetalinger er kommet på plass.

Det er utfordringer knyttet til dagens fagsystem for å gjennomføre selve utbetalingene. Dette gjør at arbeidet er noe utsatt, og kommunedirektøren kommer tilbake til dette i 1.tertial.

Regjeringen har nylig igangsatt et arbeid med å vurdere innføring av en ny integreringsstønad, som blant annet ikke vil gi nyankomne flyktninger rett til sosialhjelp eller bostøtte. Endringene skal sees i sammenheng med en streng aktivitetsplikt. Forslag til endringer vil komme på høring, og regjeringen sier i en uttalelse 23. januar at endringene som blir vedtatt vil bli innført tidligst fra januar 2028.

Bolig
Trygge og gode boforhold er grunnleggende for at flyktninger kan nyttiggjøre seg det øvrige tiltaksapparatet i integreringsarbeidet. Kristiansand kommune har frem til nå lykkes i å bistå ankomne flyktninger med å skaffe egnet bolig. Dette har i all hovedsak skjedd innenfor det private utleiemarkedet. Det er kun unntaksvis at det er brukt kommunal boligmasse ved bosetting og dette har vært knyttet til situasjoner med behov for fysisk tilrettelagt bolig. Denne delen av boligmassen har det ikke vært press på.

Tilgangen på boliger på det private utleiemarkedet er per i dag vurdert som tilfredsstillende. Det har imidlertid vært noe krevende å skaffe egnet bolig til enslige unge voksne. Det ses på muligheter for å opprette bofellesskap for disse.
En annen gruppe det er utfordrende å finne boliger til, er store familier. Dette gjelder imidlertid særlig i familiegjenforeningssaker, som krever at en jobber med særskilte løsninger tilpasset den enkelte familie i disse tilfellene. Dette er en situasjon som landets kommuner har løftet frem som krevende.

Administrasjonen vurderer at boligbehovet til de aller fleste som kommunen kommer til å få forespørsel om å bosette som følge av anmodningen i denne saken, vil finne sin løsning i det private markedet slik det ser ut per i dag. Boligsituasjonen og utviklingen i utleiemarkedet følges nøye.

Enslige mindreårige flyktninger
Når det gjelder enslige mindreårige har en økt bosetting i perioden 2023 til 2025 medført en utvidelse av antall bofelleskap. Det er i tillegg opprettet familiehjem etter SOS barnebyer – modellen. Mange av de enslige mindreårige som kommunen tar imot blir dessuten bosatt i private hjem. Utvidelsen i kapasitet og styrking av kompetanse som er gjennomført, er vurdert tilstrekkelig for å bosette de 22 enslige mindreårige som kommunen er anmodet om i 2026.

Familiegjenforeninger
Familiegjenforening er en prosess hvor et familiemedlem i utlandet får tillatelse til å bosette seg i Norge for å bo sammen med et familiemedlem som allerede bor i Norge. Kristiansand kommune opplever en økning i familiegjenforeningssaker. Disse kommer i tillegg til anmodningen fra IMDi og kommunene har ikke anledning til å avvise disse.

Hvis familiegjenforening søkes innen 6 måneder etter at referansepersonen (flyktningen i Norge) har fått vedtak om oppholdstillatelse, bortfaller inntektskravet. Konsekvensen blir at det søkes mens referansepersonen selv er i nyetableringsfasen i nytt land.

Det kan være krevende å få oversikt over hvem som kommer og når. Informasjonen går til politiet, ikke kommunen, og det er risiko for at noen bosettinger går under radaren. Retningslinjene fra staten er uklare når familiegjenforeninger defineres som privatsak og mange familiegjenforente trenger kommunal hjelp.

Når det gjelder enslige mindreårige som søker om familiegjenforening er utfordringsbildet ekstra stort. Ungdommene får tett oppfølging for å håndtere press, rollebytte og psykisk belastning blant annet gjennom veiledningssamtaler og forventningsavklaringer. Ressurssenteret har satt inn veiledende tiltak i samarbeid med RVTS Sør med fokus på barn i familiegjenforeningsprosessen.

Kommunedirektøren har tatt opp utfordringer knyttet til familiegjenforening med de andre store kommunene og KS. Problemstillingen er også løftet til UDI.

NAV
Det har i perioden 2022-2025 kommet vesentlig flere søknader om sosialhjelp enn forventet fra ukrainere, blant annet knyttet til tannbehandlinger og briller.
På kort sikt vil statlige tilskudd dekke de kommunale utgiftene, men på lang sikt er det knyttet økonomisk usikkerhet for langvarig sosialhjelp.

Avhjelpende tiltak er informasjon og forventningsavklaring gjennom den nyopprettede Startpakka for flyktninger der NAV vil bidra med informasjon. Andre tiltak for kostnadsdemping er dialog med tannhelse og leverandører og fortsatt systematisk økonomiveiledning for å redusere sosialhjelpsbehov. Samtidig vil NAV videreføre midlertidig styrking av oppfølging etter intro. Endringer i introduksjonsloven forventes også å bedre gjennomstrømmingen til arbeid og utdanning etter endt introduksjonsprogram.
Det har blitt utarbeidet en egen informasjonsbrosjyre til målgruppen.

Frivilligheten
Frivillige lag og foreninger i Kristiansand kommune tilbyr et stort spenn av integreringsaktiviteter, som åpne møteplasser, kvinnegrupper, mannsgrupper, norsktrening/språkkafeer og utdeling av mat og klær. I tillegg inkluderes barn og unge i ordinære fritidsaktiviteter. Kommunen har hatt en rekke tema- og dialogmøter med frivillige organisasjoner på integreringsfeltet i perioden 2022 til 2025 planlegges videreført. Innsatsen fra frivillige aktører er et verdifullt supplement til vellykket integreringsarbeid.
Kristiansand kommune forvalter tilskuddsordninger på integreringsfeltet som frivillige organisasjoner kan søke på.

Innføring av ny tolkelov
Den nye tolkeloven regulerer bruken av tolker i offentlig sektor for å sikre minoritetsspråkliges rettigheter og kommunikasjon. Loven stiller klare krav til både offentlige organers plikt til å bruke tolk, og til at tolken selv skal ha en faglig forsvarlig standard og kvalifikasjoner. Den presiserer også krav til taushetsplikt, habilitet og bruk av Nasjonalt tolkeregister. Implementeringen av den nye loven vil medføre noe arbeid internt i kommunen. Dette gjelder blant annet opplæring av ansatte og utarbeidelse av rutiner for bestilling av tolk. Det er en dedikert ansattressurs som arbeider med denne implementeringen. Tilgangen på tolk, også ukrainsk, vurderes som god.

Retur
I underkant av 5% av ankomne ukrainere på landsbasis (ca. 4000 av om lag 90 000) har så langt frivillig returnert til hjemlandet med tilbakevendingsstøtte. Flere har også returnert uten å søke om denne støtten. Det er for tidlig å si om trenden med retur er økende og tas derfor ikke med som del av vurderingen for å imøtekomme anmodningen.

Integreringstilskudd, særskilt tilskudd for enslige mindreårige og økonomiske forutsetninger for 2026
I vedtatt økonomiplan 2026-2029 ble det lagt til grunn en forventet bosetting av 290 personer i 2025 og 250 personer i 2026, ikke medberegnet 9 personer som forventes å ankomme via familiegjenforening.

Reelle bosettingstall for 2025 utgjør ca. 195 personer. Dette vil påvirke integreringstilskuddet negativt i 2026. Kommunen er anmodet om å bosette 260 flyktninger i 2026, noe som gir økt integreringstilskudd for 10 personer. Totalt vil kommunen få et redusert integreringstilskudd i 2026 på -24,8 mill. kroner som følge av lave bosettingstall 2025.

I vedtatt økonomiplan 2026-2029 ble det lagt til grunn en forventet bosetting av 15 enslige mindreårige flyktninger i 2026. Kommunen er anmodet å bosette 22 enslige mindreårige i 2026, noe som gir økt særskilt tilskudd for 7 enslige mindreårige. Totalt vil kommunen få et økt tilskudd på ca. 6 mill. kroner i 2026.

I mill. kr (2026 kr) Vedtatt økonomiplan 2026-2029
Statstilskudd - integreringstilskudd (bosetting 290 personer 2025 og 260 personer 2026) + 9 familiegjenforente årlig
Avsatt til senere fordeling Integreringstilskudd (del av disposisjonsfond integrering)

Statstilskudd - særskilt tilskudd enslige mindreårige (bosetting 15 personer i 2026)
Avsatt til senere fordeling Særskilt tilskud

I mill. kr (2026 kr) Endring i statstilskudd ved vedtatt anmodning 2026
Statstilskudd - integrering 2025 (bosetting 195 personer 2025 og 260 personer 2026)
Totalt integreringstilskudd inkludert endring i statstilskudd ved vedtatt anmonding 2026

I mill. kr (2026 kr) Endring i Statstilskudd ved vedtatt anmodning 2026
Statstilskudd - særskilt tilskudd enslige mindreårige (bosetting 21 personer 2025 og 22 personer i 2026)
Totalt særskilt tilskudd inkludert endring i statstilskudd ved vedtatt anmonding 2026

Kommunedirektøren forslår at det fordeles 11,55 mill. kroner fra integreringstilskudd til tjenesteområdene, hvorav 6,35 mill. kroner overføres til Helse og mestring og 5,2 mill. kroner overføres til Oppvekst. Det foreslås å hente finansieringen fra avsatt disposisjonsfond. Videre foreslås det å fordele 13,25 mill. kroner fra særskilt tilskudd for enslige mindreårige, hvorav 9,25 mill. kroner overføres til Helse og mestring, 3 mill. kroner til Oppvekst og 1 mill. kroner til By og sted. Det foreslås å finansiere dette med økte inntekter og avsatte midler som er plassert i bykassa.

Utfordring og tiltak Beløp i 1000	**Integreringstilskudd**
Total fordeling av tilskudd til tjenesteområder anmodning 2026	**11 550**
Fordeling til Helse og mestring	6 350
Fordeling til oppvekst	5 200
Fordeling By og sted	
Barn og unge	**3 800**
Unge voksne - koorineringstilbud	550
Pilot Gatepuls i integreringsenheten	250
Kombinasjonsklasser/tilbud til 16-18 år	3 000
Kvalifisering/sysselsetting/utdanning	**850**
Analysere resultater for sysselsetting	850
Helse	**6 750**
Sammensatte hjelpebehov hos barn og unge - kompetanseavdelinger i grunnskole	4 000
Helsestasjon- og skolehelse 80% stilling KSS og mottaksskole	700
Mestring-/ frisklivssentralt tilbud	550
Tilbud til eldre	1 500
Bolig	**11 500**
Tomgangsleie i privat leiemarked	1 500
Bemanning og drift ny omsorgsbolig enslige mindreårige i Strømsdalen og familiehjem	9 000
Vedlikehold av boliger	1 000
Annet	**1 900**
Implementering av tolkeloven internt i kommunen	850
Oppstart vurdere Visma Velferd flyktning fagsystem i 2027/2028	550
Oppstart utskifte IT-utstyr på KSS	500

Foreslått disposisjonsfond og avsetning for integreringstilskudd og særskilt tilskudd for enslige mindreårige 2026.

Finansiering foreslag vedtak bosettingssak 2026 Integeringstilskudd
Avsatt til senere fordeling ØP 26-29
Disposisjonsfond inngående balanse 2026 (ikke inkludert avsatt til senere fordeling)
Redusert statstilskudd for 2026
Fordeling til tjenesteområder ved vedtatt anmodning 2026
Disposisjonsfond integreringstilskudd ved vedtatt anmodningssak

Finansiering foreslag vedtak bosettingssak 2026 Særskilt tilskudd
Avsatt til senere fordeling ØP 26-29
Disposisjonsfond inngående balanse 2026 (ikke inkludert avsatt til senere fordeling)
Økt statstilskudd for 2026
Fordeling til tjenesteområder ved vedtatt anmodning 2026
Disposisjonsfond integreringstilskudd ved vedtatt anmodningssak

Vurdering og oppsummering

Kristiansand kommune har opparbeidet et solid og fleksibelt apparat for bosetting og integrering av flyktninger, og erfaringene fra 2022–2025 viser at tjenestene samlet sett håndterer et høyt bosettingsnivå på en forsvarlig måte. Kapasiteten i barnehage, skole, introduksjonsprogram, NAV og helsetjenester vurderes som i hovedsak tilstrekkelig, og etablerte samarbeidsstrukturer bidrar til helhetlige og koordinerte tjenester.

Det er fortsatt enkelte kapasitetsutfordringer, særlig knyttet til barn og unge med omfattende behov, samt oppfølging av unge voksne. Risikoen håndteres gjennom etablert praksis for ansvarlig bosetting, med mulighet til å takke nei i enkeltsaker der kommunen ikke kan gi et forsvarlig tilbud. Boligsituasjonen vurderes som tilfredsstillende per i dag, og statlige tilskudd dekker hoveddelen av kostnadene i bosettingsperioden. Kommunens økonomiske buffer reduserer usikkerheten knyttet til behov som varer utover tilskuddsperiodene.

På bakgrunn av den samlede vurderingen av kapasitet, kompetanse, risikoavbøtende tiltak og økonomiske rammer, vurderes det som realistisk og forsvarlig at Kristiansand kommune imøtekommer IMDis anmodning om bosetting av 260 flyktninger, herunder 22 enslige mindreårige, i 2026.

Konklusjon (jf. forslag til vedtak)

Kommunedirektøren anbefaler at Kristiansand kommune imøtekommer anmodningen fra IMDi om å bosette 260 flyktninger, hvorav 22 er enslige mindreårige flyktninger, i 2026.

Kommunedirektøren foreslår at redusert integreringstilskudd på 24,8 mill. hentes fra avsatte midler til senere fordeling og disposisjonsfond.
I tillegg tilføres tjenesteområdene 11,55 mill. kr fra integreringstilskudd, hvorav 6,35 mill. kr overføres til Helse og mestring og 5,2 mill. kr overføres til Oppvekst. Det foreslås å hente finansieringen fra avsatt disposisjonsfond.

Videre foreslås det å fordele 13,25 mill. kr fra særskilt tilskudd for enslige mindreårige, hvorav 9,25 mill. kr overføres til Helse og mestring, 3 mill. kr til Oppvekst og 1 mill. kr til By og sted. Det foreslås å finansiere dette med økte inntekter og avsatte midler som er plassert i bykassa.

ORGANISASJON
Politisk sekretariat

Kristiansand kommune

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 2025021031
Saksbehandler Rune Håverstad

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Ungdommens bystyre - arbeidsutvalget 2025-26	03.02.2026	6/26
2 Eldrerådet	05.02.2026	7/26
3 Råd for personer med funksjonsnedsettelse	05.02.2026	8/26
4 Helseutvalget	10.02.2026	10/26
5 Oppvekstutvalget	10.02.2026	5/26
6 Formannskapet	11.02.2026	12/26
7 Bystyret	25.02.2026	

ANMODNING OM BOSETTING AV FLYKTNINGER 2026

ELDRERÅDET HAR BEHANDLET SAKEN I MØTE 05.02.2026 SAK 7/26

Eldrerådets innstilling
1. Kristiansand kommune imøtekommer anmodningen fra IMDi om å bosette 260 flyktninger i 2026, hvorav 22 er enslige mindreårige flyktninger, i 2026.

2. Kristiansand kommune håndterer risikoen for økt press på enkelte tjenester ved å videreføre ansvarlig bosettingspraksis med mulighet til å takke nei i enkeltsaker der kommunen ikke kan gi et forsvarlig tilbud.

3. Redusert integreringstilskudd på 24,8 mill. kroner hentes fra avsatte midler til senere fordeling og disposisjonsfond. I tillegg tilføres tjenesteområdene 11,55 mill. kroner fra integreringstilskudd, hvorav 6,35 mill. kroner overføres til Helse og mestring og 5,2 mill. kroner overføres til Oppvekst. Finansieringen hentes fra avsatt disposisjonsfond.

4. Det fordeles 13,25 mill. kroner fra særskilt tilskudd for enslige mindreårige flyktninger, hvorav 9,25 mill. kroner overføres til Helse og mestring, 3 mill. kroner til Oppvekst og 1 mill. kroner til By og sted. Dette finansieres med økte inntekter og avsatte midler som er plassert i bykassa
(Enst.)

10 av 11 representanter til stede

5. Eldrerådet rår til at det foretas en vurdering av konsekvenser av Regjeringens initiativ til å fjerne flyktningers rett til sosialhjelp og bostøtte de fem første prene de er i Norge. Resultatet av vurderinger bør ses i sammenheng med volum på bosetting av flytninger.
(Enst.)

10 av 11. representanter til stede

Forslag:
Eldrerådet fremmet følgende tilleggsforslag:
«Eldrerådet rår til at det foretas en vurdering av konsekvenser av Regjeringens initiativ til å fjerne flyktningers rett til sosialhjelp og bostøtte de fem første prene de er i Norge. Resultatet av vurderinger bør ses i sammenheng med volum på bosetting av flytninger.»

Voteringer:
Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt
Eldrerådets tilleggsforslag ble enstemmig vedtatt, vedtakets pkt. 5

06.02.2026

ORGANISASJON
Politisk sekretariat

Kristiansand kommune

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 2025021482
Saksbehandler Stine Busborg Sagen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Ungdommens bystyre - arbeidsutvalget 2025-26	03.02.2026	8/26
2 Eldrerådet	05.02.2026	8/26
3 Råd for personer med funksjonsnedsettelse	05.02.2026	5/26
4 Helseutvalget	10.03.2026	
5 Oppvekstutvalget	17.03.2026	
6 Kultur- og idrettsutvalget	12.03.2026	
7 Areal- og miljøutvalget	05.03.2026	
8 Formannskapet	18.03.2026	
9 Bystyret	25.03.2026	

EVALUERING AV FORSØKSORDNING MED BYDELSRÅD 2022-2025

ELDRERÅDET HAR BEHANDLET SAKEN I MØTE 05.02.2026 SAK 8/26

Eldrerådets innstilling

1. Prøveprosjekt for etablering av bydelsråd avsluttes og den videre oppfølging av bydelsrådene videreføres i ordinær drift og legges til Kultur- og innbyggerdialog.
2. Kommunen støtter en videreføring av bydelsrådene som frivillige organisasjoner.
3. Bystyret vedtar kommunedirektørens forslag til formål for bydelsrådene: Bydelsråd skal være en arena som samler lokale aktører og ressurspersoner til samarbeid i bydelen, og skaper aktiviteter som fremmer samfunnsdeltakelse, tillit, sosial tilhørighet og lokal identitet for alle.
4. Bystyret vedtar at den midlertidige administrativ prosjektstilling til å bistå opprettelse og veiledning av bydelsrådene utgår fra 2026, og innlemmes i ordinær drift i Kultur og innbyggerdialog.
5. Bystyret vedtar at budsjettmidler på 300 000 kr blir overført fra tidligere kommunalsjefområde Innbyggerdialog til enheten Frivillighet og medvirkning, som får ansvar for utbetaling av årlig økonomisk støtte til bydelsrådene samt kostnader til årlig bydelsrådkonferanse.
6. Bystyret vedtar at midlertidig omprioritering av 200 000 kr tilbakeføres enheter i Kultur og innbyggerdialog fra 2026.
7. Kultur- og idrettsutvalget orienteres årlig om status for bydelsrådene på hensiktsmessig måte.

(Enst.)

10 av 11 representanter til stede

8. Bydelsrådet inviteres årlig til dialogmøte med henholdsvis Eldrerådet og Råd for personer med funksjonsnedsettelse
9. Sammensetningen av bydelsrådene må gjenspeile den aldersmessige fordelingen i bydelen
10. Eldrerådet menet at det bør være en representant for de eldre i bydelsrådene (Enst.)

10 av 11 representanter til stede

Forslag:
Eldrerådet fremmet følgende tilleggsforslag i tre punkter
«1. Bydelsrådet inviteres årlig til dialogmøte med henholdsvis Eldrerådet og Råd for personer med funksjonsnedsettelse.

2. Sammensetningen av bydelsrådene må gjenspeile den aldersmessige fordelingen i bydelen.

3. Eldrerådet menet at det bør være en representant for de eldre i bydelsrådene.»

Voteringer:
Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.
Eldrerådets tilleggsforslag ble enstemmig vedtatt, vedtakets pkt. 8., 9, og 10.

06.02.2026

ØKONOMI OG VIRKSOMHETSSTYRING
Strategi, analyse og styring

Kristiansand kommune

Dato	10. desember 2025
Saksnr.:	2025021482-2
Saksbehandler	Stine Busborg Sagen
Godkjent av	Brede Skaalerud Tone Iglebæk Camilla Jarlsby Camilla Bruno Dunsæd Svein Tore Kvernes

Saksgang	**Møtedato**
Ungdommens bystyre - arbeidsutvalget 2025-26	03.02.2026
Eldrerådet	05.02.2026
Råd for personer med funksjonsnedsettelse	05.02.2026
Helseutvalget	10.03.2026
Oppvekstutvalget	17.03.2026
Kultur- og idrettsutvalget	12.03.2026
Areal- og miljøutvalget	05.03.2026
Formannskapet	18.03.2026
Bystyret	25.03.2026

Evaluering av prøveprosjekt med bydelsråd 2022-2025

Forslag til vedtak

1. Prøveprosjekt for etablering av bydelsråd avsluttes og den videre oppfølging av bydelsrådene videreføres i ordinær drift og legges til Kultur- og innbyggerdialog.
2. Kommunen støtter en videreføring av bydelsrådene som frivillige organisasjoner.
3. Bystyret vedtar kommunedirektørens forslag til formål for bydelsrådene: Bydelsråd skal være en arena som samler lokale aktører og ressurspersoner til samarbeid i bydelen, og skaper aktiviteter som fremmer samfunnsdeltakelse, tillit, sosial tilhørighet og lokal identitet for alle.
4. Bystyret vedtar at den midlertidige administrativ prosjektstilling til å bistå opprettelse og veiledning av bydelsrådene utgår fra 2026, og innlemmes i ordinær drift i Kultur og innbyggerdialog.
5. Bystyret vedtar at budsjettmidler på 300 000 kr blir overført fra tidligere kommunalsjefområde Innbyggerdialog til enheten Frivillighet og medvirkning, som får ansvar for utbetaling av årlig økonomisk støtte til bydelsrådene samt kostnader til årlig bydelsrådkonferanse.
6. Bystyret vedtar at midlertidig omprioritering av 200 000 kr tilbakeføres enheter i Kultur og innbyggerdialog fra 2026.
7. Kultur- og idrettsutvalget orienteres årlig om status for bydelsrådene på hensiktsmessig måte.

Sammendrag

Bystyret vedtok høsten 2022 å opprette et 3-årig prøveprosjekt for å bidra til etablering av bydelsråd. Bydelsrådene skulle skape lokalt engasjement og samarbeid blant lokale aktører i bydelene. Prøveprosjektet evalueres høsten 2025 (sak 248/22). Følgende sak utgjør evalueringen av prøveprosjektet og bygger på tidligere politiske saker om innbyggerdialog, bydelsrådenes erfaringer og administrasjonens erfaringer med samarbeid med bydelsrådene.

Det er i perioden 2022-2025 opprettet 7 bydelsråd i prøveprosjektet. De er organisert som frivillige organer med eget styre og vedtekter basert på kommunale minimumsvedtekter. Godkjente vedtekter utløser en kommunal hodestøtte til bydelsrådet på 2 kr. pr. person i bydelen. Bydelsrådene har i 2025 ulik historikk, fartstid, intern organisering og bakgrunn for opprettelse. Bydelsrådene opplever å være kontaktpunkt og talerør for bydelene sine, og bidrar til lokal utvikling og har skapt aktivitet i sine bydeler. Utfordringer er blant annet representativitet i styrene, synlighet og avklaring av rolle og innflytelse (ref. vedlegg 1: Oppsummering av bydelsrådkonferansen 17.9.2025).

Bydelsrådene ønsker å fortsette arbeidet og videreutvikle aktiviteter i bydelene, samt la seg inspirere av kommunens tematikker på samfunnsutvikling. Administrasjonen har samarbeidet i ulik grad med bydelsrådene, men opplever i stort en positiv dialog og aktivitet i bydelsrådene. Det er i noen tilfeller behov for en rolleavklaring i medvirkning i plansaker.

Kommunedirektøren anbefaler å avslutte prøveprosjektet og videreføre ordningen i ordinær drift i Kultur og innbyggerdialog. Bydelsrådene anbefales videreført som frivillige organisasjoner, med formål i tråd med kommuneplanen og intensjonen om å mobilisere lokalsamfunn.

Forslag til justert formål for bydelsrådene er:
«Bydelsråd skal være en arena som samler lokale aktører og ressurspersoner til samarbeid i bydelen, og skaper aktiviteter som fremmer samfunnsdeltakelse, tillit, sosial tilhørighet og lokal identitet for alle».

Kommunedirektøren foreslår å videreføre kommunens administrative og økonomiske støtte i form av hodestøtten på 2 kr pr. innbyggere i bydelen i 2026. Administrasjonen vurderer alternative finansieringsmodeller fra 2027. Dette tas opp til drøfting på bydelsrådskonferansen 2026 før endelig beslutning av kommunedirektøren.

Kommunedirektøren foreslår videre at administrasjonen tilrettelegger for en årlig bydelsrådskonferanse og at denne planlegges sammen med en representant fra bydelsrådene.
For politisk forankring foreslår kommunedirektøren at administrasjonen ved Kultur og innbyggerdialog gir en årlig orientering om status i bydelsrådene i Kultur- og idrettsutvalget.

Vedlegg 1 Oppsummering bydelsrådskonferansen 17.9.2025

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Som en del av utviklingen av Kristiansand kommunes innbyggerdialog og nærdemokratiske ordninger, vedtok bystyret i november 2022 (sak 248/22) å opprette et 3-årig prøveprosjekt for å bidra til etablering av flere bydelsråd. Det ble i samme sak vedtatt at ordningen skulle evalueres i løpet av siste halvår av prøveperioden, høsten 2025.

I en vurdering av veien videre for bydelsrådene er det nødvendig å se på konteksten som bydelsrådene er opprettet i, og intensjonen med innbyggerdialogen fra etableringen av ny kommune i 2020.

I denne saken presenterer kommunedirektøren derfor en historisk gjennomgang av utvikling av innbyggerdialogen, bakgrunnen for opprettelse av bydelsråd, bydelsrådenes formål og rammer, samt kommunens og bydelsrådenes egne erfaringer med arbeidet i perioden 2022-2025.

Kommunedirektøren gjør på denne bakgrunn en vurdering og gir anbefalinger til veien videre for kommunens involvering i bydelsrådenes arbeid.

Historikk

I opptakten til kommunesammenslåingen i 2018 vurderte fellesnemda ulike formål og modeller for innbyggerdialog i den nye kommunen. Det var viktig å skape nærhet til innbyggerne, særlig i bydeler langt unna sentrum (sak 43/18). Det var et mål at de nærdemokratiske ordninger fremmet tillit og deltakelse i befolkningen og skapte åpenhet og transparens i administrative og politiske prosesser.

Ordningen med bydelsrådene var ikke en del av anbefalingene fra fellesnemda til nytt bystyre i 2018. Ordningen kom først i 2022 i forbindelse med en midtveis-evaluering av formannskapets dialogmøter.

I perioden 2020- 2023 testet kommunen særlig ut forsøksordningen *dialogmøter* mellom formannskapet og innbyggerne i bydelene. Dette var en oppfølging av bystyrevedtak fra januar 2020, der bystyret vedtok at formannskapet skulle gjennomføre en 3-årig forsøksordning med dialogmøter i Søgne og Songdalen samt områdene Vågsbygd og Randesund (sak 7/20)[1].

En midtveis-evalueringen i 2021 viste at dialogmøtene ga Formannskapet kunnskap om lokale forhold, men at målet om å skape lokalt engasjement og samarbeid blant lokale aktører i bydelene ikke var nådd. Som svar på manglende måloppnåelse, begynte man politisk å vurdere andre modeller som kunne svare ut målet om lokalt engasjement og mobilisering. Interessen for en forsøksordning med bydelsråd oppsto.

Noen bydelsråd var allerede etablert før kommunen begynte å interessere seg for denne formen for frivillige organisasjoner. Randesund bydelsråd har eksempelvis eksistert siden 2014. Formelt ble tanken om bydelsråd fremmet for Kulturutvalget i saken «Opprettelse av kommunedelsråd» høsten 2021 (sak 146/21). Kommunedelsråd skulle bidra til bedre samhandling mellom innbyggere og kommunen, og de skulle skape økt engasjementet i lokalsamfunnene. I saken vurderte kommunedirektøren ulike organisasjonsmodeller for kommunedelsrådene, hovedsakelig hvorvidt en skulle etablere kommunedelsråd som frivillige organisasjoner eller som folkevalgte organisasjoner. Basert på erfaringer fra andre kommuner, blant annet Fredrikstad og Asker, og med mål om å utløse innbyggerengasjementet gjennom frivillig deltakelse i bydelene, anbefalte kommunedirektøren å etablere kommunedelsrådene som frivillige organisasjoner (sak 146/21)[2].

---

[1] Dialogmøtene var et forsøk for å høste erfaringer innen ulike former for innbyggerdialog. Bystyret vedtok at opplegget (innhold, form og møtehyppighet) skulle midtveis-evalueres høsten 2020. Forsøksordningen i sin helhet skulle evalueres innen utgangen av 2022. Evalueringen skulle måle om dialogmøtene nådde målene med ordningen: Å fremme at (1) lokale organisasjoner og ildsjeler utvikler samarbeid og ideer om hva som kan gjøre lokalsamfunnet til et enda bedre sted å bo og (2) at politisk ledelse blir kjent med lokale forhold (sak 7/20). I tråd med bystyrets vedtak gjennomførte Kultur og innbyggerdialog en midtveisevaluering i 2021. Resultatene ble en del av en overordnet evaluering av forsøksordningen i 2023, beskrevet i Evalueringsrapport av dialogmøtene, gjennomført av Samhandling og innovasjon (Sak 24/24 i Formannskapet).

[2] Organiseringen som frivillige organer skulle motvirke økt ressursbruk og byråkrati og øke fleksibiliteten til kommunedelsrådene. Erfaringer fra Asker kommune bekrefter siden dette poeng Evaluering områdeforum i Asker kommune 2023 .

Covid-19 pandemien vanskeliggjorde generelt fysiske møter og større samlinger av folk i perioden 2020- 2022. Saken om kommunedelsråd ble utsatt i Kulturutvalget (sak 63/21) med krav om en mer omfattende dialog med velforeninger og bydelsråd.

Kommunedirektøren la fram ny sak «Opprettelse av bydelsråd – formål og oppgaver» i november 2022 (sak 248/22). Ny sak var basert på innspill fra representanter fra Randesund bydelsråd, Søgne bydelsråd, Lunde vel, Hellemyr vel, Songdalen bydelsråd, Justnes vel og Vågsbygd vel. Disse aktørene utgjorde en medvirkningsgruppe i saken.

Det ble planlagt for inntil 10 bydelsråd med en geografisk oppdeling basert på skolekretser.

Kartet viser bydeler der det er etablert bydelsråd pr. november 2025 (hvite felt) og bydeler der det *ikke* er etablert bydelsråd (skraverte felt). De tre bydelene Justvik, Kvadraturen/Eg og Lund har per i dag ikke opprettet bydelsråd.

Tabellen under viser de bydelsvise innbyggertallene pr 1.1.2025.

Bydel	Innbyggertall	Bydel	Innbyggertall
Torridal	4129	**Randesund**	14613
Songdalen	7013	**Vågsbygd**	24276
Hånes/Tveit	8583	**Justvik**	5126
Hellemyr/Tinnheia/Grim	12336	**Kvadraturen/Eg**	9253
Søgne	12833	**Lund**	19911

Mens velforeningene, som er mindre lokale enheter, skulle ta seg av sosiale og fysiske bomiljø i nærmiljøet, anbefalte kommunedirektøren at bydelsrådene skulle ha et mer overordnet perspektiv og ansvar for å se helheten i bydelen (sak 248/22).

Formålet med bydelsråd, slik det sto i saken fra 2022, skulle være *å fremme gode oppvekstsvilkår i trygge omgivelser for barn og unge, skape relasjoner og lokal identitet for befolkningen, og ta initiativ til arrangementer som understøtter dette*. Dette formålet ble ikke formelt vedtatt, men ble omtalt i saken.

I saken pekte kommunedirektøren på de viktigste premissene for samarbeidet mellom kommunen og bydelsrådene: bydelsrådene skulle opprettes som frivillige organisasjoner registrert i Brønnøysundregisteret med vedtekter som godkjennes av kommuneadministrasjonen etter fastlagte kriterier (minimumsvedtektene). Når dette var på plass, utløste det en årlig økonomisk støtte på 2 kr. pr. person i den enkelte bydelen - såkalt "hodestøtte".

Minimumsvedtektene ble utformet i etterkant av bystyresaken fra 2022 og bydelsrådene har i ulik grad benyttet disse ved etablering av vedtekter for sitt bydelsråd. Minimumsvedtektene legger blant annet føringer for bydelsrådet formål, organisasjonsform og styrets sammensetning.
Det var fra bystyrets side ønskelig at bydelsrådene ble sammensatt av velforeninger og andre organisasjoner i bydelen, for å sikre en demokratisk legitimitet/representasjon (sak 248/22, vedtakspunkt 2).

Bydelsrådene skulle utvikle og styrke samarbeid og dialogen med lokale aktører som f.eks. lokalt innbyggertorg/bibliotek, lokal frivillighetssentral, lokale velforeninger, lokale lag og foreninger, skoler og barnehager i området, andre offentlige og private institusjoner i lokalmiljøet, samt møteplasser for barn og unge (sak 248/22).

I økonomiplan 2021-2024 bevilget bystyret 350 000 kr i 2021 og 300 000 kr fra 2022 til bydelsrådgivning. I tråd med anbefalinger fra medvirkningsgruppen og vedtak i saken, ble det avsatt en administrativ ressurs til å bistå med opprettelse og veiledning til bydelsrådene (bystyresak 248/22, punkt 3). I prøveprosjektperioden har den administrative ressursen vært en 40 % prosjektstilling, som bydelsråds- og velforeningskonsulent organisert i Kultur- og innbyggerdialog. I tillegg ble det midlertidig satt av interne budsjettmidler på 200 000 kr til finansiering av bydelsrådene med 2 kr pr. innbygger.

<u>Erfaringer fra bydelsrådene</u>
Det er per i dag opprettet 7 av 10 bydelsråd. Bydelsrådene i Søgne, Vågsbygd og Tveit og Hånes ble etablert i hhv. juni, september og desember 2023, mens bydelsråd for Hellemyr, Tinnheia og Grim, samt Torridal bydelsråd og Songdalen bydelsråd ble stiftet i hhv. april, november og desember 2024. Randesund bydelsråd som har eksistert siden 2014, etablerte seg i tråd med krav i forsøksordningen i september 2023. Bydelsrådene har i 2025 ulik historikk, fartstid, intern organisering og bakgrunn for opprettelse. Det er gjennomført tre fellesmøter for bydelsrådene i prøveprosjektperioden.

På fellesmøte i september 2025, delte bydelsrådene sine erfaringer (vedlegg 1). Spesielt drøftet de rollen til bydelsrådene, bydelsrådenes bidrag i utviklingen av bydelen, og kommunikasjonen mellom kommunen og bydelsrådene. Bydelsrådene delte hva som fungerte bra og hva som kunne forbedres innen hver av de tre drøftingspunktene. Erfaringene til bydelsrådene er at de har fått en rolle i bydelen.

- De fleste bydelsråd opplever å være et kontaktpunkt for bydelen og et talerør fra bydelen i dialogen med kommunen. Noen bydelsråd har organisert seg med undergrupper og har skapt lokalt engasjement i bydelen. Andre opplever å være en støtte til velforeningene i plansaker. De fleste har også inntatt rollen som høringsinstans i saker som gjelder egen bydel.
- Noen bydelsråd opplever at det kan være utfordrende å bli kjent i bydelen, og at det tar tid for innbyggere å bli kjent med hva et bydelsråd kan brukes til.

- Det er generelt et behov for en avklaring av hvilken innflytelse bydelsrådet kan ha og i hvilke saker. Det var også et ønske å forstå hva rollen som høringsinstans innebærer. Representativitet i bydelsrådenes styre er en utfordring i noen bydelsråd.
- Bydelsrådene opplever å bidra til fysisk og sosial utvikling av egen bydel. De engasjerer seg i planarbeid og nevner bl.a. bidrag i arealsaker om kyststi og vern av marka, samt innspill til etablering av hjertesoner ved de lokale skolene. Andre bidrag omfatter etablering av Fritidslab, bidrag til turløyper, Familiefestival, Vågsbygddagene, temakvelder for mobilisering av innbyggere og lokale aktører og bistand til velforeninger med søknader.

- Bydelene ønsker å videreføre og videreutvikle eksisterende tiltak, men anerkjenner at det er temaer eller målgrupper som en kan jobbe mer med, som f.eks. eldre som en ressursgruppe. Det kan også handle om å bruke kommunens behovsundersøkelser som f.eks. Ungdata, som grunnlag for aktivitet, og ha bedre kontakt med lokalsamfunnet for å få kunnskap om lokale behov. Det er et ønske at kommunen fordeler sine fellesaktiviteter, som f.eks. St. Hans-feiring, til ulike bydeler, ikke bare sentrum.

- Når det gjelder kommunikasjon med kommunen gir bydelsrådene tilbakemeldinger om god kontakt med kommunens bydelsråds- og velforeningskonsulent, som er tilgjengelig og har vært god støtte i oppstarten av bydelsrådene.

- Dialogen og samspillet med kommunen har blitt bedre over tid. Her opplever bydelsrådene at god informasjonsflyt til og fra administrasjonen reduserer behovet for politisk involvering. Bydelsrådene opplever å lykkes best når de går direkte til aktuelle fagområder i kommuneadministrasjonen. Et ønske er at kommunen dedikerer en kommunal kontaktperson pr. saksområde, særlig i oppstarten av et nytt kommunalt prosjekt.

- Forbedringspunkt i kommunikasjonen omhandler særlig informasjon om plan- og arealsaker. Bydelsrådene ønsker å bli varslet om kommunale prosjekter på et tidligere tidspunkt i prosessen og det er ønskelig å ha direkte dialog om større, komplekse plansaker som det kan være vanskelig å få oversikt over. Generelt nevnes det fra flere at det er avgjørende for god dialog, at bydelsrådene tidlig får informasjon om saker som gjelder egen bydel.

- Å gjøre bydelsrådene mer synlig på kommunens hjemmesider er også ønskelig. Bydelsrådene ønsker at det årlige fellesmøtet for bydelsrådene fortsetter. Det er nyttig å høre om tendenser i samfunnet, som for eksempel demografiutviklingen som ble presentert i forbindelse med Temaplan helse og omsorg på årets bydelsrådskonferanse. Tilbakemeldingene fra årets konferanse er likevel at bydelsrådene ønsker en mer brukerstyrt konferanse neste år, med vekt på å lære av hverandre.

- Det var lite snakk om økonomi på bydelsrådskonferansen, men hodestøtten fra kommunen framsto likevel som en motivasjon i arbeidet med bydelsrådene. Enkelte løftet muligheten for økt tilskudd, eller en alternativ finansieringsmodell enn dagens innbyggerbaserte modell, f.eks. en fast sum pr. bydelsråd.

Kommunens erfaringer med samarbeid med bydelsrådene

I prøveperioden med bydelsrådene har Kultur- og innbyggerdialog hovedsakelig erfaring fra samarbeid rundt etablering av bydelsrådene. Helse- og mestring har i ulike sammenhenger hatt dialog med bydelsrådene om Temaplan helse og omsorg, blant annet på bydelsrådskonferansen, og senest på Helseutvalgets dialogmøte i oktober 2025.

I prøveperioden er det likevel By- og stedsutvikling ved plan- og bygg som har mest og jevnlig dialog med bydelsrådene. Ingeniørvesenet og parkvesenet har kontakt i enkeltsaker. Erfaringen er at noen bydelsråd er veldig aktive og har undergrupper på fagtema som de ønsker å sette på dagsorden, og inviterer administrasjonen på åpne tema- og informasjonsmøter. Det er positivt. Samtidig må kommunen tilgodese alle bydelene likt, og av kapasitetshensyn kan administrasjonen ikke delta på alt som det inviteres til hos enkelte bydelsråd.

I utarbeidelsen av områdereguleringer er kommunen regulant og ansvarlig for medvirkning og informasjon til innbyggerne. Noen bydelsråd har arrangert egne møter om samme tema. Dette bidrar dessverre til usikkerhet om rollefordeling, eierskap til saken og lite hensiktsmessig tidsbruk for alle parter.

Juridisk grunnlag

Bydelsrådene som samarbeidsform er ikke hjemlet i kommuneloven. Kommunen forholder seg derfor til bydelsrådene på samme måte som kommunen forholder seg til andre frivillige organisasjoner.

Økonomiske konsekvenser

Utgifter til bydelsrådene har bestått av en 40 % deltidsstilling/administrativ ressurs, utgifter til årlig bydelsrådskonferanse og en årlig økonomiske støtte på 2 kr pr. innbygger i bydeler som har opprettet bydelsråd (p.t. syv bydeler) og med en maksimal kostnad på 236 000 kr ved etablering av ti bydelsråd. Det er fra 2022 bevilget faste budsjettmidler på 300 000 kr til bydelsrådene og til årlig bydelsrådskonferanse. I tillegg ble det fra 2023 midlertidig omdisponert 200 000 kr fra enheter i Kultur og innbyggerdialog til finansiering av bydelsrådene med 2 kr pr. innbygger.

Den midlertidige administrative prosjektressursen til å bistå ved opprettelse og veiledning av bydelsrådene kan utgå fra 2026, der oppgavene framover løses innenfor ordinær drift i Kultur og innbyggerdialog. Budsjettmidlene på 300 000 kr kan omdisponeres til å dekke årlig økonomisk støtte pr. innbygger til bydelsrådene, samt kostnader til årlig bydelsrådkonferanse. Midlertidig omdisponering av 200 000 kr kan tilbakeføres enheter som finansierte støtten til bydelsrådene i prøveperioden.

Uttalelse fra rådene (Eldrerådet, Rådet for personer med funksjonsnedsettelse, Studentutvalget og Ungdommens bystyre)

Saken behandles i Eldrerådet, Råd for personer med funksjonsnedsettelse og Ungdommens bystyre. Rådenes uttalelser følger saken.

Barn og unges interesser

Bydeler med godt fungerende bydelsråd kan medvirke til bedre oppvekstforhold.

Medvirkning med innbyggere/brukerrepresentanter

Bydelsrådene har gitt sine innspill som beskrevet i saken.

Klima- og miljøkonsekvenser

Bydelsrådene kan spille en viktig rolle i mobiliseringen av et mangfold av innbyggere og lokale aktører i klimaspørsmål og være en del av løsningen i å sikre et sosialt rettferdig lavutslippssamfunn i Kristiansand i utviklingen av steder og tjenester.

HMS/Folkehelse

Bydelsrådene kan være en viktig aktør i å bygge helsefremmende og inkluderende lokalsamfunn.

Vurdering

På bakgrunn av kommunens historikk med innbyggerdialog og erfaringer med prøveordningen bydelsråd de siste tre årene, anbefaler kommunedirektøren å gjøre følgende:

1) avslutte prøveprosjekt for etablering av bydelsråd og videreføre bydelsrådene som frivillige organisasjoner med et klart formål
2) fortsette å samarbeide likeverdig med bydelsråd og velforeninger
3) videreføre den økonomiske støtten til bydelsrådene
4) videreføre administrativ støtte til bydelsrådene
5) legge fram en årlig sak om status fra bydelsrådene i Kultur- og idrettsutvalget for politisk forankring av arbeidet.

Til punkt 1: Bydelsrådene videreføres som frivillige organisasjoner med et klart formål

Lokalsamfunn blir i stadig større grad pekt på som løsningen på flere av samfunnsutfordringene som eksisterer i dag. Klimautfordringer, utenforskap og demografiendringene krever at innbyggerne bor tett og nært til hverdagsaktiviteter, og i lokalsamfunn preget av nettverk, inkludering, tillit og omsorg for hverandre. Den nye sikkerhetssituasjonen krever også motstandsdyktige lokalsamfunn (KS' debatthefte 2026).

Kommunedirektøren viser til at det er mange ressurspersoner i bydelsrådene som er opptatt av samfunnsutfordringene. I flere av bydelsrådene jobbes det for å bidra til gode rammer for hele befolkningen gjennom høringsinnspill i arealsaker, søknadshjelp på tilskuddsordninger og felles sosiale arrangement. Flere bydelsråd ga tilbakemeldinger på at de har fokus på det økende antall eldre og behovet for å inkludere både unge, eldre og andre utenfor. Det er også flere bydelsråd som ønsker å være en samlende aktør og en samarbeidspartner i sin bydel.

Et formelt hensyn i denne saken er å få et politisk vedtatt formål for bydelsrådene, for å sikre at kommunen er tydelig på et formål som avspeiler kommunens intensjon med innbyggerdialogen fra 2018 om å være en åpen og transparent kommune. Dette understøtter også det politiske målet fra 2022 om å skape lokalt engasjement og samarbeid blant lokale aktører i bydelene.

I tillegg er bygging av relasjoner og tillitsfulle innbyggere aktualisert av den sikkerhetspolitiske situasjonen i 2025 (KS' debatthefte 2026). KS fremhever at vi i Norge i stor grad stoler på hverandre og på lokale og nasjonale myndigheter. Tillit er vår beredskap mot undergraving av demokratiet. Høy tillit er også viktig i lokalsamfunnet, og gjør at vi kan mobilisere bredt når kriser oppstår. En formalisering av formålet med bydelsrådene må støtte opp under dette.

Kommunedirektøren anbefaler å stimulere til at bydelsrådene fortsetter å videreutvikle seg som frivillige organisasjoner, med formålet om å *være en arena som samler lokale*

aktører og ressurspersoner til samarbeid i bydelen, og skaper aktiviteter som fremmer samfunnsdeltakelse, tillit, sosial tilhørighet og lokal identitet for alle.

Til punkt 2: Fortsette å samarbeide likeverdig med bydelsråd og velforeninger

På bydelsrådskonferansen i september kommenterte noen bydelsråd at de opplever at det kan være utfordrende å bli kjent med innbyggere og behovet i bydelen, samtidig som det kan være vanskelig å gjøre kjent blant innbyggerne hva et bydelsråd er og kan.

Kommunedirektøren anerkjenner at området som bydelsrådene arbeider med kan gjøre det vanskelig å bli kjent med alle og få oversikt over behov i hele bydelen. I denne sammenheng anbefaler kommunedirektøren samarbeid med velforeningene, og andre lag og foreninger. Det tidligere skille mellom velforeningers fokus på sosiale og fysiske bomiljø i nærmiljøet, og bydelsrådenes mer overordnede fokus og formål, opprettholdes. Kommunedirektøren vektlegger at bydelsråd ikke erstatter velforeningene i samarbeid med kommunen. Dersom det er uenigheter mellom velforeninger og bydelsråd er kommunen forpliktet til å vurdere alle innspill likeverdig.

Representativitet i bydelsrådets styre.

Det er fra kommunen side ønskelig at et bydelsråds styre er så representativt for bydelen som mulig. Flere bydelsråd har erfart at nettopp representativitet i styret er utfordrende å få til i praksis. Kommunedirektøren vil ikke legge flere pålegg i vedtektene til bydelsrådene, men bemerker at det kan styrke legitimiteten i egen bydel at bydelsrådets styremedlemmer er representative for bydelen. På den måten er den nærdemokratiske ordningen med på å sikre demokratiske verdier og tillit i befolkningen. Kommunedirektøren bemerker at det er vel så viktig at bydelsrådene er opptatt av å skape aktiviteter som er for alle, og på det viset favner mangfoldet i bydelen.

Til punkt 3: Økonomisk støtte til bydelsrådene

Kommunedirektøren opplever at den nåværende kronestøtten til bydelsrådene har en motiverende effekt på bydelsrådene. Det gjelder både i forbindelse med etablering, men også i videreutviklingen av bydelsrådene. En reduksjon i den økonomiske støtten på nåværende tidspunkt kan i verste fall demotivere bydelsrådene i deres arbeid. På bydelsrådskonferansen løftet noen bydelsråd interessen for en alternativ finansieringsmodell enn dagens innbyggerbaserte modell, f.eks. en fast sum pr. bydelsråd.

Kommunedirektøren anbefaler å videreføre rammene som bydelsrådene har i inneværende år (2026), dvs. 2 kr per innbygger i bydelen, men at administrasjonen vurderer en alternativ finansieringsmodell fra 2027. Kommunedirektøren mener det er viktig at pengene brukes til aktiviteter og positive tiltak i bydelene, i tråd med formålet for bydelsrådene. En eventuell endret finansieringsmodell drøftes på bydelsrådskonferansen i 2026 før eventuelle endringer iverksettes.

Kommunedirektøren anbefaler også å videreføre midler til den årlige bydelsrådskonferansen.

Bydelsrådene har i tillegg anledning til å søke kommunens øvrige tilskuddsordninger på lik linje med andre frivillige organisasjoner. Her er bydelsfondet og tilskudd til møteplasser og lokalparker i lokalsamfunnet særlig aktuelle.

Til punkt 4: Administrativ støtte til bydelsrådene

Kommunedirektøren vurderer at det fortsatt vil være behov for administrativ støtte til bydelsrådene, og foreslår at det er en del av de ordinære driftsoppgavene i Kultur og Innbyggerdialog. Den administrative støtten kan gi informasjon/dialog om kommunens

aktiviteter og planer innen kulturelle, helsemessige og oppvekstorienterte saker. Det bør derfor prioriteres.

Det foreslås at den midlertidige administrative prosjektstillingen til å bistå med opprettelse og veiledning til bydelsrådene utgår fra 2026, og innlemmes i ordinær drift i Kultur og innbyggerdialog.

Budsjettmidler på 300 000 kr foreslås derfor overført fra tidligere kommunalsjefområde Innbyggerdialog til enheten Frivillighet og medvirkning. Denne enheten får ansvar for utbetaling av årlig økonomisk støtte til bydelsrådene samt å dekke kostnader til en årlig bydelsrådkonferanse. Midlertidig omprioritering av 200 000 kr tilbakeføres de aktuelle enheter i Kultur og innbyggerdialog i 2026.

Spesielt om medvirkning i arealsaker

Kommunedirektøren anerkjenner viktigheten av medvirkning i arealplanprosesser og betydningen av involvering av bydelsrådene i fysiske endringer som gjelder egen bydel. Det vurderes likevel at en dedikert kontaktperson pr. sak ikke er hensiktsmessig, og at det vil være en for kostbar løsning for kommunen.

Kommunedirektøren opplever at kommunens rutiner for medvirkning i *kommunale planprosesser* er tilstrekkelige, og sikrer at bydelsrådene får varslinger og anledning til medvirkning så tidlig som mulig i større planreguleringer i bydelen de bor i.

Som en frivillig organisasjon gjelder samme regler for bydelsrådene som for andre frivillige organisasjoner i kommunen. Når bydelsrådet ønsker å medvirke i større plansaker - som områdereguleringer, kommunedelplaner og kommuneplanen - gjelder følgende prosess:

- Kommunen lager et planprogram for planarbeidet.
- Planprogrammet definerer hvordan medvirkningen med offentlige instanser, lag og foreninger (inklusive velforeninger og bydelsråd), innbyggere, næringslivpolitisk, barn og unge med flere skal foregå.
- Planprogrammet vedtas politisk.
- Det meldes oppstart av planarbeidet og høring av planprogrammet. Dette er bydelsråd og velforeningers første møte med planen og det er da det formelle planarbeidet starter.

Kommunen har rutiner for å varsle berørte parter i områder ved oppstart av planprosesser gjennom offentlig adresseliste-mal. Her er etablerte bydelsråd inkludert. Kommunedirektøren anbefaler bydelsrådene å følge med på kommunens hjemmeside på reguleringsplaner under arbeid og å ta kontakt med Plan og bygg.

Kommunedirektøren mener det er positivt at bydelsrådene er aktive og vil være en pådriver for en langsiktig utvikling i bydelen sin. Det er her viktig at bydelsrådene opptrer som en frivillig organisasjon som gir innspill til arealsaker i henhold til kommunes rutiner for medvirkning (ref. prosesspunktene beskrevet over).

I prosesser knyttet til *private reguleringsplaner* er prosessen annerledes. Plan- og bygningsloven stiller krav til medvirkning: «Enhver som fremmer planforslag, skal legge til rette for medvirkning. Kommunen skal påse at dette er oppfylt i planprosesser som utføres av andre offentlige organer eller private.»

Kommunens første møte med en aktør som ønsker å starte reguleringsarbeid er ved at regulanten sender inn et planinitiativ. Administrasjonen vurderer da om planarbeidet kan starte og vurderer regulantens opplegg for medvirkning. Dersom administrasjonen mener planarbeidet kan starte, melder regulanten oppstart av planarbeidet. Dette er velforeninger og bydelsråds første møte med denne typen planprosesser. Private planinitiativ er ofte mer utviklet enn det som er tilfellet i kommunalt styrte planprosesser. Velforeninger og bydelsråd kommer omtrent like tidlig inn i planarbeidet som resten av kommunen – altså ved melding om oppstart.

Info om private reguleringsplaner finnes også på kommunens hjemmeside på reguleringsplaner under arbeid.

Bydelsrådskonferansen

I den treårige prøveordningen med bydelsrådene har kommunens administrative ressurs også omfattet planlegging og gjennomføring av en årlig bydelsrådskonferanse. Formålet med konferansen er å gi bydelsrådene faglig påfyll og et treffpunkt på tvers av bydelene.

Kommunedirektøren vil fortsatt legge til rette for en bydelsrådskonferanse, der rådene kan utveksle erfaringer om samarbeid og aktiviteter og drøfte felles rammer og formidle behov til administrasjonen i kommunen. Eksempelvis kan samfunnstematikker som bydelsrådene har felles interesse for løftes frem, eller man kan ha opplæring i rutiner for medvirkning og prosesser som bydelsrådene må forholde seg til i samarbeidet med kommunen. I tillegg kan kommunen orientere om prioriterte temaer det kan være aktuelt for bydelsrådene å engasjere seg i, slik som på bydelsrådskonferansen i september 2025, der Temaplan for helse og omsorg var tema.

Basert på tilbakemeldingene fra bydelsrådene i september 2025, foreslår kommunedirektøren at konferansen i framtiden planlegges av administrasjonen i samråd med en representant fra bydelsrådene. Bydelsrådene vil da i større grad være med å fastsette innholdet i konferansen og sammen med kommunen sikre at innholdet er i tråd med konferansens formål og at temaene er relevante for bydelsrådenes formål. Kommunen jobber videre med å synliggjøre bydelsrådene på kommunens hjemmeside.

På bydelsrådskonferansen høsten 2025 ga bydelsrådene uttrykk for at de ønsker en form for samskapingsarena der kommunen og bydelsrådene kan utvikle noe i felleskap. Kommunedirektøren er generelt positiv til å utforske samhandling med innbyggere og frivillige organisasjoner i omstillings- og utviklingsarbeid (jfr. kommunedirektørens styringssignaler 2025). I dag utforskes dette særlig i områdesatsingen Kvadraturen Eg, der kommunen jobber nettverksbasert og på tvers av sektorer i et geografisk avgrenset område, tilsvarende en bydel, med mandat om å utvikle tiltak og tjenester sammen med innbyggerne. Denne samhandlende aktiviteten krever at administrasjonen bruker mer tid med innbyggerne, også med dem som vanligvis ikke deltar. Det krever også at administrasjonen kan følge opp samarbeidet med bydelen på tvers av fag internt i kommunen. Læring fra områdesatsingen vil bli brukt i samarbeidet mellom kommune og frivillige organisasjoner, herunder bydelsråd, i andre bydeler på sikt.

Andre eksempler på samhandling med bydelsråd, var da Helseutvalget i Kristiansand kommune i oktober 2025 inviterte frivillige organisasjoner, ideelle aktører og sosiale entreprenører til dialog og «mini-frivilligbørs»[3]. Hovedmålet var å tenke høyt rundt spørsmålet: Hvordan kan vi sammen løse dagens og fremtidens utfordringer? Arenaen ga anledning til at lokale aktører, herunder bydelsrådene, fant nye samarbeidspartnere rundt aktuelle helsespørsmål.

Til punkt 5: Politisk forankring av bydelsrådene

Det er Kultur og innbyggerdialog som er ansvarlig for den administrative støtten til bydelsrådene. For en politisk forankring og synliggjøring av arbeidet med bydelsrådene foreslår kommunedirektøren en årlig sak med orientering om status fra bydelsrådene i Kultur- og idrettsutvalget. Det lages en felles mal for bydelsrådenes årsrapportering til kommunen, som dels tar for seg økonomi, dels aktiviteter som har vært i året som har gått og en handlingsplan for kommende år.

[3] Kristiansand kommune - Helseutvalgets dialogmøte

Konklusjon (jf. forslag til vedtak)

På bakgrunn av vurderingene i saken anbefaler kommunedirektøren følgende vedtak:

1. Prøveprosjekt for etablering av bydelsråd avsluttes og den videre oppfølging av bydelsrådene videreføres i ordinær drift og legges til Kultur- og innbyggerdialog.
2. Kommunen støtter en videreføring av bydelsrådene som frivillige organisasjoner.
3. Bystyret vedtar kommunedirektørens forslag til formål for bydelsrådene: Bydelsråd skal være en arena som samler lokale aktører og ressurspersoner til samarbeid i bydelen, og skaper aktiviteter som fremmer samfunnsdeltakelse, tillit, sosial tilhørighet og lokal identitet for alle.
4. Bystyret vedtar at den midlertidige administrativ prosjektstillingen til å bistå opprettelse og veiledning av bydelsrådene utgår fra 2026, og innlemmes i ordinær drift i Kultur og innbyggerdialog.
5. Bystyret vedtar at budsjettmidler på 300 000 kr blir overført fra tidligere kommunalsjefområde Innbyggerdialog til enheten Frivillighet og medvirkning, som får ansvar for utbetaling av årlig økonomisk støtte til bydelsrådene samt kostnader til en årlig bydelsrådkonferanse.
6. Bystyret vedtar at midlertidig omprioritering av 200 000 kr tilbakeføres enheter i Kultur og innbyggerdialog fra 2026.
7. Kultur- og idrettsutvalget orienteres årlig om status for bydelsrådene på hensiktsmessig måte.

Kristiansand kommune

Dato	22. januar 2026
Saksnr.:	2026001684-1
Saksbehandler	Gunn Marit Klev
Godkjent av	Brede Skaalerud
	Bernt Jørgen Stray
	Svein Tore Kvernes
	Terje Fjellvang
	Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang	**Møtedato**
Helseutvalget	10.02.2026
Oppvekstutvalget	10.02.2026
Formannskapet	11.02.2026
Ungdommens bystyre - arbeidsutvalget 2025-26	03.02.2026
Eldrerådet	05.02.2026
Råd for personer med funksjonsnedsettelse	05.02.2026
Bystyret	25.02.2026

Helhetlig bosetting av flyktninger i Kristiansand kommune

Forslag til vedtak

Bystyret tar saken til orientering

Sammendrag

Langsiktig økonomi
Statlige tilskudd dekker store deler av de fem første årene, men satsene henger ikke med kostnadsveksten (dekningsgrad for integrering ~90 % og opplæring ~80 %). Dette kan øke behov for kommunal egenfinansiering. De siste årene har fallet i dekningsgrad vært særskilt påvirket av sammensetning i flyktninggruppene og statlige regelverksendringer. Korte intro- og språkprogram gir lavere tempo i kvalifisering, overgang til arbeid, og dermed høyere kostnadsbelastning for kommunen.

Kristiansands økonomistyringsmodell demper svingninger og muliggjør kontrollert opp og nedskalering, men forutsetter robuste fond og tett oppfølging. Kommunen bør opprettholde fondsløsningen og fortsette deltakelse i Beregningsutvalget. På den måten bidrar Kristiansand til et nasjonalt kunnskapsgrunnlag, og kan støtte KS' innspill om dekningsgrad og finansiering, samt integrering- og bosettingsarbeid i kommunene.

Integrering – status og utfordringer
Kristiansand har lavere boligkostnader enn mange sammenlignbare kommuner, noe som reflekterer flere år med en bevisst boligstrategi for førstegangsbosetting. Barnevernkostnader (inkl. EM) er også lavere, og kan være påvirket av en organisering der EM ikke er lagt til ordinært barnevern.

Nasjonale tall for sysselsetting blant ukrainske flyktninger er lave, og Kristiansand scorer lavest blant ASSS-kommunene. Årsaker til dette er i stor grad språk- og kvalifiseringsutfordringer som følge av midlertidige forskriftsendringer. Kommunen har de siste årene iverksatt målrettede tiltak, men effektene vil komme gradvis og skal følges opp i ordinær rapportering.

Langtidsdata viser ofte høy sosialhjelpsbruk i år 1-3, men med nedgang etter 5-10 år, noe som indikerer økt selvforsørgelse over tid. Kommunens økonomimodell gir handlingsrom til å sette inn tiltak når behovene oppstår, endres eller avtar.

Scenario og svingninger

Kommunen har håndtert rask oppskalering fra lavt til mellomscenario fra og med 2022. I forkant jobbet kommunen delvis med ad-hoc nedskalering, noe som utfordret kjernevirksomheten. Tverrfaglige beredskapsgrep ble innført, og dagens økonomimodell ble utformet for å håndtere uforutsigbar risiko ved langvarige kostnader, samt målrette finansiering mot innsats der behovene var størst. Modellen ble avgjørende for å sikre at tilskuddene ikke forsvant i ordinær drift, men i stedet ble benyttet til å iverksette strategiske og bærekraftige tiltak i rask omstilling. På den måten fungerer den som et styringsverktøy for koordinert innsats, risikoreduserende tiltak og gevinstarbeid på tvers av tjenester.

Tilstrekkelig kapasitet i bolig, skole og barnehage

Det private leiemarkedet fungerer godt, men er presset etter langvarige høye bosettingstall. Kommunen har behov for en beredskapsplan for alternative løsninger.

Grunnskolen har kapasitet og erfaring med opp- og nedskalering. Språkressurser styrkes, og innføringsklasser kan opprettes i nærskolen ved sprengt kapasitet i Mottaksskolen. Overgang til videregående opplæring er utfordrende, og kommunen samarbeider med fylkeskommunen for mer stabile løsninger. Voksenopplæring er økonomisk sårbar og har behov for mer forutsigbare rammer.

Barnehagene har god dekning, men er avhengig av en langsiktig behovsplan. Roligheten barnehage har kompetanse og er fleksibel for opp- og nedskalering.

Vedlegg:

Bosetting og kommuneøkonomi | IMDi
Beregningsutvalgets rapport for 2024
Utlendingsdirektoratet, UDI, Råde | Planlegger for 14.500 søknader fra Ukraina i 2026
Tall og statistikk over innvandring og integrering | IMDi
Monitor for introduksjonsordningen – SSB
Agder Fylkeskommune - Kristiansand
Sysselsetting - Agdertall
Hvor mange ukrainere jobber i Norge? – SSB
Høyest familieinnvandring siden midten av 2010-tallet – SSB
Ap-regjeringen varsler full omlegging: Aktivitetsplikt og kutt i ytelser for å få flere flyktninger i jobb - regjeringen.no

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Bystyret har i sak 15/25 «Bosetting av flyktninger 2025» vedtatt følgende punkt:

> *4. Kristiansand formannskap ber om at det utarbeides en helhetlig sak om de langsiktige virkningene av bosetting av flyktninger i Kristiansand. Saken skal både belyse de økonomiske aspektene og evaluere hvor godt kommunen har lykkes med integrering. (51/6)*
>
> *5. I tillegg bes det om en vurdering av hvordan Kristiansand kan rigge seg for ulike scenarioer, inkludert økt tilstrømning av klimaflyktninger, videreføring av dagens nivå og en situasjon der krig og konflikt avtar, og behovet for bosetting reduseres. Saken må også se på hvordan kommunen kan sikre tilstrekkelig bolig- skole og barnehagekapasitet i forbindelse med bosetting*

I den forbindelse er det utarbeidet et kunnskapsgrunnlag som skal gi nødvendig beslutningsstøtte og grunnlag for videre oppfølging.

Bosetting og integrering av flyktninger er en del av kommunenes samfunnsoppdrag og av Norges humanitære ansvar. Kristiansand kommune har over tid hatt en aktiv rolle i mottak og integrering, og har bidratt til nasjonale og regionale kunnskapsprosesser, blant annet gjennom Beregningsutvalgets kartlegging av kostnader ved bosetting. Kapasitet i tjenestene ligger til grunn for kommunens bosettingsplanlegging.

Saken belyser langsiktige virkninger for økonomi, tjenestekapasitet og integrering. Den vurderer hvordan interne rammer og statsbudsjettet 2026 påvirker planleggingen under ulike scenarioer: økt tilstrømning av flyktninger (inkludert klimaflyktninger), videreføring av dagens nivå eller en reduksjon i behovet for bosetting.

Målet er å gi et solid beslutningsgrunnlag for videre politikkutforming, med særlig vekt på økonomisk bærekraft, tilstrekkelig kapasitet i kommunens tjenester og gode integreringsprosesser som styrker deltakelse i arbeids- og samfunnsliv.

Saken omfatter kun Kristiansand kommunes arbeid med bosetting og integrering, og inkluderer ikke statlige, fylkeskommunale eller andre kommunale tjenester som ikke er direkte knyttet til bosetting av flyktninger. Saken omfatter heller ikke tilskuddsordninger eller tiltak som forvaltes av frivillige eller ideelle organisasjoner.

Del 1 Helhetlig vurdering av bosetting og økonomi

Definering av innvandrergrupper og kommunens ansvar for disse

Førstegangsbosatte inkludert enslige mindreårige

Vedtak om anmodning gir kommunen et lovpålagt ansvar for å bosette flyktninger som får opphold i Norge. Førstegangsbosetting gjelder personer bosatt direkte fra IMDi.

Kommunen har styringsrett på individnivå og kan avslå bosetting dersom kapasitet og forsvarlighet tilsier det.

Enslige mindreårige (heretter EM) er barn og unge uten foresatte som søker asyl før fylte 18 år og har behov for særskilt oppfølging. Noen ankommer med en følgeperson (voksen med personlig relasjon).

Familiegjenforente og sekundærbosatte

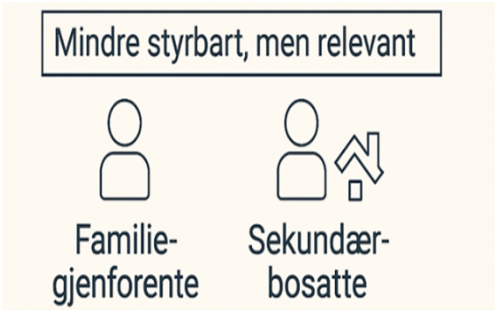

Disse gruppene påvirker kapasitet og tjenestebehov, men kommunen har mindre direkte styring.

Familiegjenforening skjer når UDI innvilger søknad etter regelverket. Familien kommer som hovedregel direkte til kommunen og bosettes ikke av IMDi. Dette kommer i tillegg til vedtatt bosetting.

Familiegjenforening etter §43 gjelder en andel av EM (om lag 27 %). Kommunens styringsrett ved førstegangsbosetting kan indirekte påvirke omfanget av senere familiegjenforening.

Flyktninger kan flytte mellom kommuner (sekundærbosetting). Kristiansand har netto tilflytting, bl.a. knyttet til arbeid, utdanning, familie/nettverk og tilgang til tjenester.

Andre innvandrergrupper

Omfatter bl.a. asylsøkere, personer med opphold på annet grunnlag, flyktninger etter fem års botid, arbeidsinnvandrere, studenter, familieinnvandring med norske borgere og EU/EØS-innvandrere.

Disse påvirker demografi og tjenestebehov, men faller utenfor bosettingsansvaret. Behov for bolig, barnehage, skole samt helse- og velferdstjenester håndteres på linje med øvrig befolkning.

Arbeidet i kommunens asylmottak gir tidlig innsikt som styrker planlegging, tjenestekvalitet og kapasitetsstyring når personer får opphold.

<u>Klimaflyktninger</u>
Klimaflyktninger er personer som forlater hjemsted på grunn av klimaendringer eller miljøkatastrofer. Klima alene gir ikke rett til beskyttelse etter Flyktningkonvensjonen, og gruppen har ingen særskilt status i norsk rett. Opphold kan gis i enkeltsaker etter andre hjemler (humanitære eller menneskerettslige vurderinger). Det finnes per i dag ikke egne registre/statistikker over denne gruppen.

Nasjonale og regionale statistikker og datakilder

Tallgrunnlaget for bosetting omfatter i hovedsak perioden 2020–2025 og bygger på data fra SSB, IMDi, UDI, kommunale fagsystemer, Mikrodata og Beregningsutvalgets årlige kartlegginger. Datakildene har ulike formål, definisjoner og oppdateringsrytmer, noe som kan gi etterslep, variasjoner og begrenset sammenlignbarhet mellom kommuner og over tid.

Indikatorer som sysselsetting og sosialhjelp viser status på et gitt tidspunkt og skal ikke tolkes som effekten av enkeltstående tiltak eller programmer.
Dekningsgrad beregnes etter nasjonal metode og påvirkes av lokale budsjettvalg, porteføljesammensetning og gruppekarakteristika. Små tall i enkelte år gir høyere usikkerhet og kan innebære sensurering av data. Scenarioene i analysen er forenklede beslutningsstøtter og må tolkes med varsomhet.

Definisjon, tidsavgrensning og datagrunnlag

En definisjon av integrering

I denne saken forstås integrering som kommunens tilrettelegging for deltakelse i arbeid, utdanning og samfunnsliv. Integrering forutsetter egen innsats fra den enkelte, mens kommunen har ansvar for å legge til rette for likeverdige muligheter.

Bosettingsstatistikk

Tallgrunnlaget for bosetting omfatter i hovedsak perioden 2020–2025 og kombinerer opplysninger fra SSB, IMDi og UDI med data fra kommunale fagsystemer, Mikrodata og Beregningsutvalgets årlige kartlegginger. Datakildene har ulike formål, definisjoner og oppdateringsrytmer, noe som kan gi etterslep, avvik og begrenset sammenlignbarhet mellom kommuner og over tid.

Flere indikatorer, som sysselsetting og sosialhjelp, viser status på et gitt tidspunkt og skal ikke tolkes som effekten av enkeltstående tiltak eller programmer.

Dekningsgrad beregnes etter nasjonal metode (tilskudd minus kostnad) og påvirkes av lokale budsjettvalg, porteføljesammensetning samt alders-, familie- og gruppesammensetning. Små tall i enkelte år og undergrupper øker usikkerheten og kan innebære sensurering der det er nødvendig. Scenarioene som benyttes i saken er forenklede beslutningsstøtteverktøy og må tolkes med varsomhet.

Langsiktig integrering

Analysen av langsiktig integrering bygger på personer i folkeregisteret i Kristiansand som deltok i introduksjonsprogrammet rundt 2010 (+/– 5 år). Dataene viser status etter ti år og gir et bilde av langsiktige utfall, ikke effekter av enkelttiltak. Indikatorene omfatter blant annet sysselsetting, utdanningsnivå, lønn og sosialhjelp.

Resultatene påvirkes av konjunkturer, botid, språkferdigheter, utdanningsbakgrunn, helse og familiesituasjon, samt programmets innhold og varighet og kommunens organisering i perioden. Dataene er hentet fra Mikrodata. Fordi plattformen ikke inneholder en variabel som skiller ut «bosatte flyktninger», benyttes «deltatt i introduksjonsprogram» som operasjonell avgrensning.

Fremtidig scenario

Scenarioene bygger i hovedsak på føringer, satsnivåer og signaler i statsbudsjettet 2026, som utgjør den mest oppdaterte rammen for økonomiske og juridiske premisser knyttet til bosetting og integrering. Scenarioene er ikke lokale prognoser, men statlige styringssignaler som viser hvordan variasjoner i tilstrømming, tilskudd og

tjenestekapasitet kan påvirke Kristiansand kommune. Det er i tillegg gjennomført interne vurderinger i samarbeid med skole-, barnehage- og boligtjenestene for å sikre at vurderingene av kapasitet, økonomi og beredskap er tilstrekkelig belyst.

Statens tilskuddsordninger

Bosetting av flyktninger medfører både direkte og indirekte kostnader for kommunen. Kristiansand kommune mottar statlige tilskudd som skal dekke utgifter til introduksjonsprogram, opplæring, helsetjenester og boliganskaffelse. Ikke alle kostnader dekkes fullt ut, særlig ved langvarige tjenestebehov, høy sosialhjelpsbruk eller lav overgang til arbeid.

Kommunen mottar tre hovedtilskudd, som følger folkeregistrert adresse:

- Integreringstilskudd
- Tilskudd til bosetting av EM
- Opplæringstilskudd (norsk og samfunnskunnskap)

Beregningsutvalgets rapport for 2024 viser at tilskuddene i mange tilfeller dekker store deler av kostnadene de første årene, men at det oppstår et økende finansieringsgap over tid, særlig for grupper med særskilte behov, høy alder eller omfattende tjenestebehov.

I*ntegreringstilskudd*

Integreringstilskuddet skal gi kommunen økonomisk dekning for gjennomsnittlige merutgifter ved bosetting og integrering av flyktninger i en femårsperiode. Ordningen skal bidra til rask og treffsikker bosetting, god kvalitet i kvalifisering og integrering, overgang til arbeid og utdanning, samt deltakelse i samfunns- og arbeidsliv.

I statsbudsjettet for 2026 er samlet gjennomsnittlig tilskudd per bosatt person 825 300 kroner, fordelt over fem år. Tilskuddet er størst i år 1 og 2, hvor utgiftene normalt er høyest. År-1-tilskuddet utbetales i sin helhet det året personen bosettes, uavhengig av tidspunkt på året.

Skal dekke:

- Boliganskaffelse
- Etablering og tilrettelegging
- Introduksjonsprogram
- Sosiale tjenester
- Tolketjenester
- Basisutgifter til helsetjenester

(eks. fastlege, legevakt, helsestasjon og lavterskeltilbud)

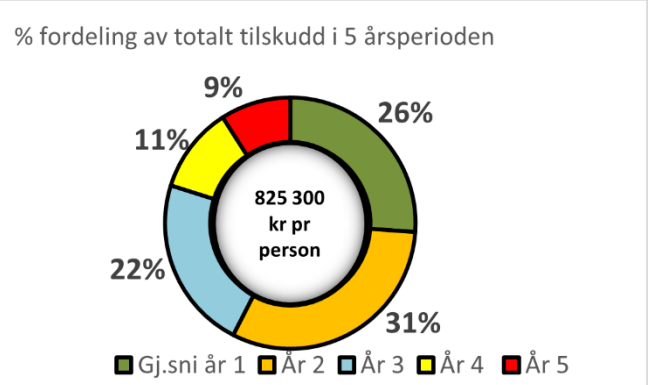

Særskilt tilskudd til enslige mindreårige (EM-tilskudd)

Tilskuddet skal dekke kommunens utgifter til bosetting i forsvarlige bo- og omsorgstilbud for EM, tilpasset individuelle behov og lokale forhold. Tilskuddet kan gis frem til og med det året personen fyller 20 år.

Målgruppen er barn og ungdom under 18 år som kommer til Norge uten foreldre eller foresatte med foreldreansvar. Tilskuddet har to satser som beregnes ut fra personens alder i tilskuddsåret.

Skal dekke:

- Bo – og omsorgstilbud eks familiehjem, heldøgnsomsorgsbolig, hybel med oppfølging
- Oppfølging og veiledning eks helse, skole, fritid og arbeid
- Tilrettelegging for integrering og kvalifisering eks kvalifiseringstiltak

Opplæringstilskudd

Opplæringstilskuddet skal dekke kommunens utgifter til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere som etter regelverket har rett og/eller plikt til slik opplæring. Ordningen omfatter også andre innvandrere enn bosatte flyktninger.

Tilskuddet har to satser. For målgruppen med rett og plikt til full opplæring utløses en høy sats på 186 600 kroner per person for hele opplæringsløpet. Tilskuddet utbetales som en engangssum og skal dekke tre opplæringsår.

Skal dekke:

- Lønn til lærere og instruktører
- Undervisningsmateriell og digitale verktøy
- Tilrettelegging for personer med særskilte behov (når dette ikke inngår i tilskudd for målgruppe med særskilte behov)
- Korrigeres automatisk ved flytting mellom kommuner

Ekstratilskudd for personer med funksjonsnedsettelse eller atferdsutfordringer

Ekstratilskuddet skal dekke ekstraordinære utgifter ved bosetting av personer med omfattende helse-, funksjons- eller atferdsutfordringer. Tilskuddet skal sikre forsvarlig omsorg og nødvendig tilrettelegging, og kan kun innvilges når behovet foreligger før bosetting og er dokumentert i søknad.
Kommunen søker på individnivå. Tilskuddet har to spor, og maksimal utbetaling følger innslagspunktet for ressurskrevende tjenester. Satsene oppdateres årlig i tråd med statlige føringer.

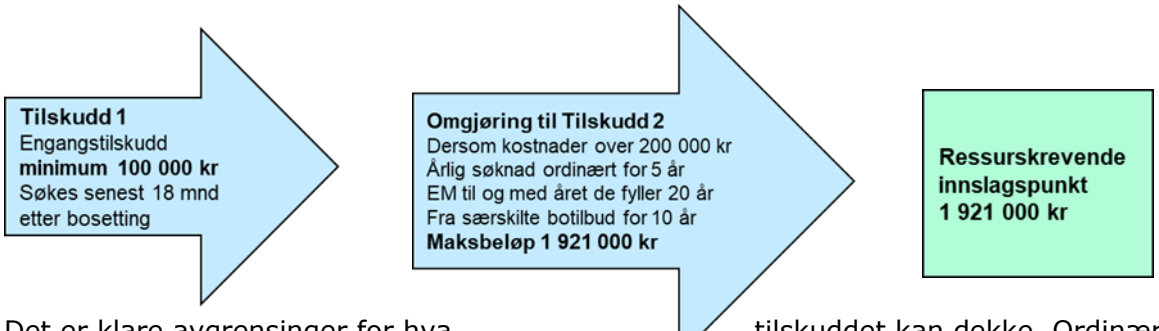

Det er klare avgrensinger for hva tilskuddet kan dekke. Ordinære kostnader forventet dekket av integreringstilskudd eller innbyggertilskudd, omfattes ikke. Familiegjenforente faller utenfor ordningen. Ordningen

er administrativt krevende, med strenge dokumentasjonskrav og faste frister. Midler kan kreves tilbake dersom det avdekkes feil.

Kristiansand kommune har etablert et eget team som koordinerer søknader og oppfølging overfor IMDi.

Skal eks dekke:

- Tilrettelegging i bolig som hjelpemidler og tilpasninger
- Botilbud/institusjon eller omsorgsbolig med fast personale
- Helse og omsorgstjenester som hjemmesykepleie, personlig assistanse og traume- og rehabiliteringstjenester
- Tilrettelagt undervisning og pedagogisk hjelp
- Miljøarbeider, støttekontakt, praktisk bistand
- Tilrettelagt jobbtrening

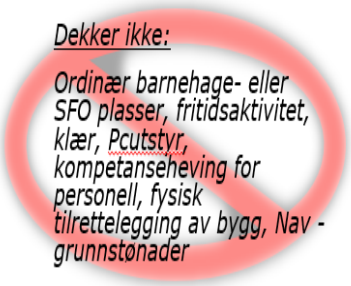

Engangstilskudd i bosettingsår

Barnehagetilskudd:
27 000 kroner per barn i alderen 0–5 år. Tilskuddet skal dekke ekstra kostnader i oppstartsfasen, inkludert språkstøtte, integreringstiltak og ekstra bemanning ved behov.

Eldretilskudd:
191 000 kroner per person i alderen 60 år og over. Tilskuddet skal dekke tilrettelegging av bolig, hjemmetjenester og helsetjenester, samt sosiale og forebyggende tiltak.

Beregningsutvalgets kartlegging av kostnader Kristiansand kommune

Netto inntekter 2021-2025

Grafene viser netto utbetalte tilskudd i perioden. Eventuelle etterbetalinger eller tilbakebetalinger inngår ikke. Ulik periodiserings- og regnskapspraksis mellom stat og kommune innebærer at inntekter og tilhørende kostnader ikke alltid faller i samme regnskapsår. Dette må tas hensyn til i politiske og økonomiske vurderinger.

Fra 2022 tok IMDi i bruk et nytt fagsystem for utbetaling og kategorisering av tilskudd. Etter hvert som ordningene er blitt innfaset, fremstår tilskuddene tydeligere fordelt mellom ordninger, noe som gir et mer sammensatt, men også mer gjennomsiktig inntektsbilde. Opplæringstilskuddet ble innfaset i IMDis tilskuddsportal høsten 2024. Tall før dette er mindre tilgjengelige, og det tas derfor forbehold om avvik i datagrunnlaget for tidligere år.

Netto utbetalinger fra staten viser en markant vekst i integreringstilskudd og særskilt tilskudd for EM i perioden 2021–2025. Økningen sammenfaller med høy bosetting etter invasjonen av Ukraina og representerer et tydelig nivåskifte fra 2022.

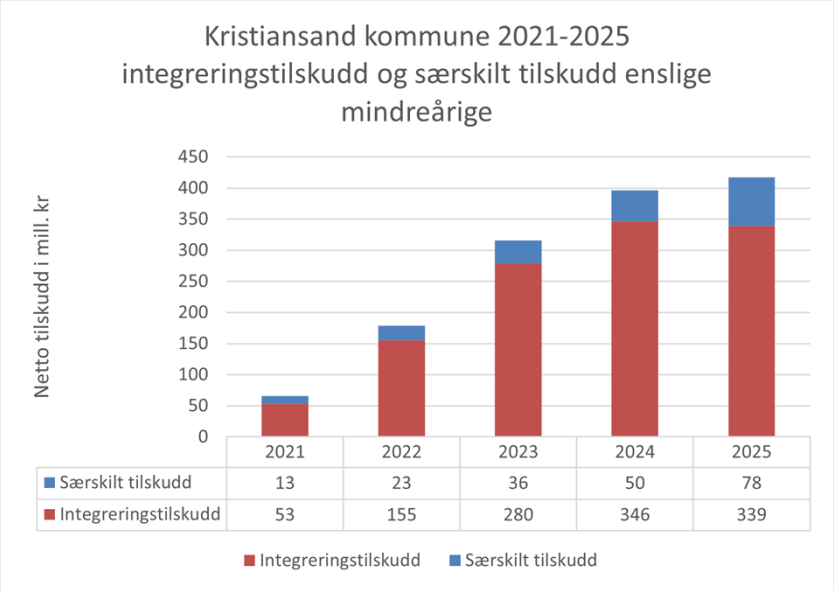

Kristiansand kommune/IMDI

Endret aldersprofil og økt omfang av ekstraordinære behov i bosettingskullene gjenspeiles i økning i både eldretilskudd og ekstratilskudd fra 2022. Før 2022 mottok kommunen ikke eldretilskudd. Barnehagetilskuddet er relativt lite i kroner, men viser vekst i aldersgruppen 0–5 år i perioden 2022–2024.

I 2021 hadde kommunen uvanlig høye inntekter fra ekstratilskudd, knyttet til store kostnader innen oppvekst, barnevern og EM. Dette inkluderte etterslep i søknadsbehandling etter pandemien. Etter 2021 har det vært få søknader og begrensede kostnader knyttet til ekstraordinære individuelle merutgifter i barnevern og EM

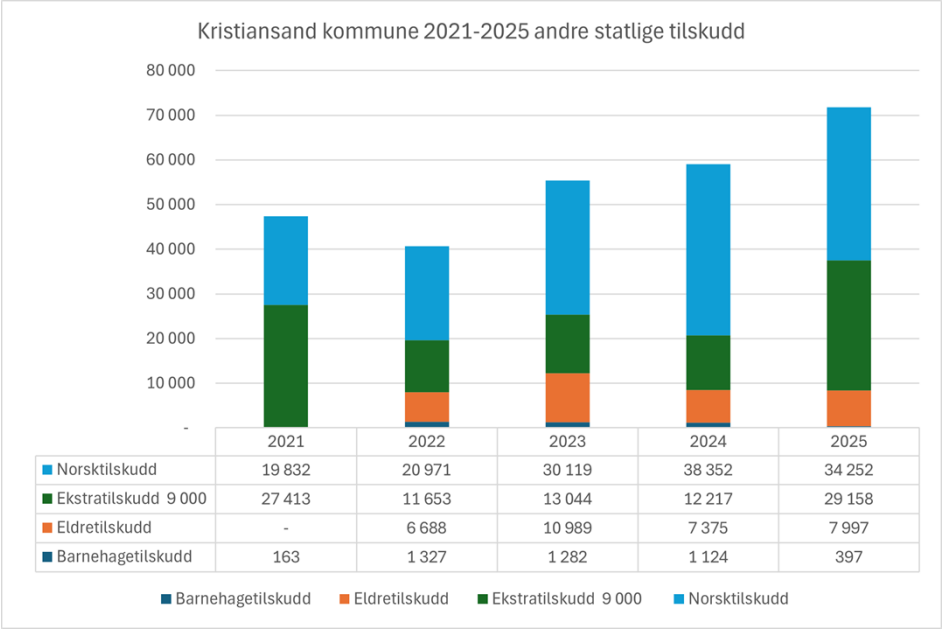

Kristiansand kommune/IMDI

Beregningsutvalgets kartlegging av kostnader for flyktninger

Beregningsutvalget er et statlig–kommunalt utvalg som årlig beregner hvor mye de statlige tilskuddsordningene dekker av kommunenes merutgifter til bosetting og integrering. Resultatene brukes direkte i regjeringens budsjettarbeid og påvirker både satsnivåer og ordningsutforming.

Kristiansand kommune deltar i kartleggingen for regnskapsåret 2023 og 2024, og er dybdekommune i en særskilt helsekartlegging for 2025. Den samlede rapporten for bosettingsperioden 2021–2025 (målt i regnskapsåret 2025) publiseres av IMDi i august 2026. Rapporten viser gjennomsnittskostnader fra utvalgskommuner minus utbetalt tilskudd, som gir det nasjonale målet på dekningsgrad.

Betydningen av riktig bruk av tilskudd

Presis bruk av tilskudd og korrekt regnskapsføring er vesentlig for å sikre kommunens økonomiske handlingsrom. Dersom midler ikke føres slik at reelle kostnader fanges opp i kartleggingen, kan dette gi kunstig høy dekningsgrad. Over tid kan slike utslag tolkes som at statlige ordninger er for sjenerøse, noe som igjen kan bidra til innstramminger i statsbudsjettet. Dette kan svekke kommunenes mulighet til å dekke kostnader som opprinnelig var ment dekket av tilskuddsordningene.

Nasjonal dekningsgrad

Tidsserien 2010–2024 viser avvik fra 100 prosent dekningsgrad nasjonalt, med relativ stabilitet til tross for store variasjoner i bosettingsnivå og sammensetning av flyktninggrupper. I 2022 var dekningsgraden om lag på nivå med 2021, blant annet fordi en høy andel eldre ble bosatt og utløste tilskudd. I 2023 falt dekningsgraden markant, selv om satsene i integreringstilskuddet ble justert opp.

Utgiftsnivået varierer betydelig fra år til år, avhengig av hvem som bosettes, behov, volum, helse, utdanningsnivå og familiestørrelse. Kommunens egne tiltak, kapasitetstilpasning og utviklingen i arbeidsmarked, lovverk, lønns- og rentekostnader og stønadssatser påvirker også kostnadsbildet.

Dekningsgrad skal leses som et økonomisk styringssignal, ikke som en vurdering av tjenestekvalitet.

Figur 9. Gjennomsnittlig utgift per person for femårsperioden sammenlignet med gjennomsnittlig integreringstilskudd. 2010-2024. Kroner.

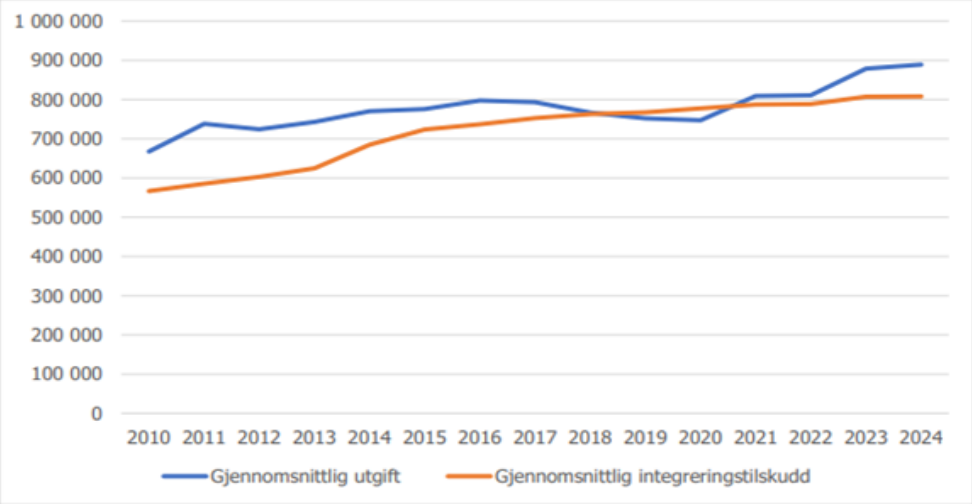

Kilde: Beregningsutvalget

Integreringstilskuddet steg gradvis til en dekningsgrad på 105,9 prosent i perioden 2013–2020. Årsaken var økte satser kombinert med moderat kostnadsvekst. Fra 2021 til 2024 har satsene ikke holdt tritt med kostnadsveksten. Kommunene opplevde kraftig økning i utgifter, særlig knyttet til høyt bosettingsnivå etter krigen i Ukraina og flere personer med omfattende behov. I 2024 var dekningsgraden redusert til 90,9 prosent, 0,9 prosentpoeng lavere enn i 2023.

Dette understreker behovet for tett økonomistyring og forutsigbare rammer når volum og behov endrer seg raskt.

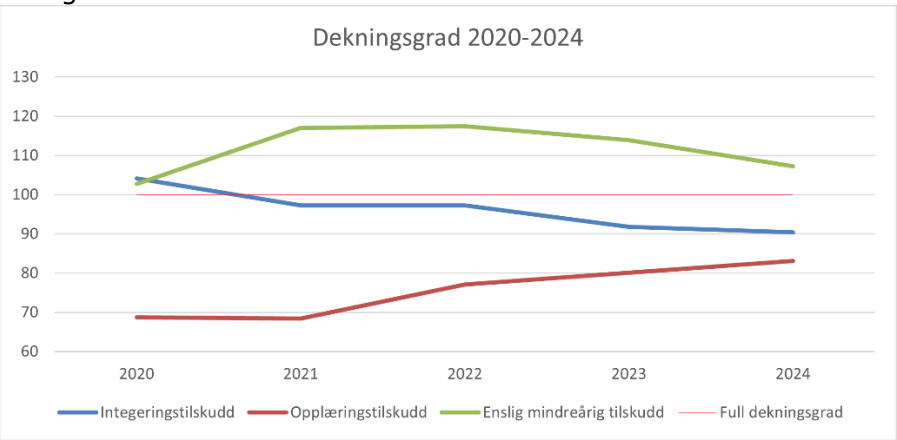

Kristiansand kommune/Beregningsutvalget

Samlet utvikling i dekningsgrader

En samlet oversikt for perioden 2021–2024 viser at særskilt tilskudd for EM har ligget over 100 prosent i hele perioden. I 2023 var dekningsgraden 113,8 prosent, mens reduksjon i satsene ga en dekningsgrad på 107,2 prosent i 2024. Tilskuddet har de siste årene vært tilstrekkelig blant annet fordi mange barn bor i private hjem med følgeperson, noe som reduserer omsorgsbehov i kommunal regi. Barn som kommer med følgeperson, har ofte lavere behov for omsorg og tjenester enn barn uten nettverk. Samtidig indikerer nedgangen i dekningsgraden at ordningen kan komme under press dersom behovsprofil eller volum endres, og kommunen må sikre at planleggingen ivaretar både omsorgskvalitet og økonomisk bærekraft.

Dekningsgraden for opplæringstilskuddet har gradvis blitt redusert fra 95 prosent i 2013 til 80,1 prosent i 2023, før den økte til 83,1 prosent i 2024. Videre utvikling vil avhenge av om satsene gjenspeiler reelle kostnader i voksenopplæringen, og av kommunens evne til å utnytte kapasitet, redusere frafall og målrettet opplæring mot arbeid og utdanning. Mange kommuner må supplere opplæringstilskuddet med integreringstilskudd når dekningsgraden ikke treffer. KS har bedt om tydeligere felles innspill fra kommunene for å sikre at satsene bygger på faktiske kostnader.

Kostnadsnivå per person i femårsperioden (2023 og 2024)

Flere av ASSS-storbyene deltar i Beregningsutvalgets kartlegging, noe som gir mulighet til å sammenligne kostnadsnivå og utvikling mellom kommunene.

Kartleggingen viser nasjonale gjennomsnittskostnader fordelt på utgiftskategorier, basert på KOSTRA-funksjoner. EM inngår i hovedsak i kategorien barnevern, ettersom omsorgs- og oppfølgingstiltak i bolig finansieres og regnskapsføres her.
Sammenligningene gir viktig informasjon om Kristiansands plassering i forhold til nasjonalt nivå og ASSS-kommunene, og brukes som grunnlag for vurderinger av ressursbruk, tjenestekapasitet og behov for tilpasninger.

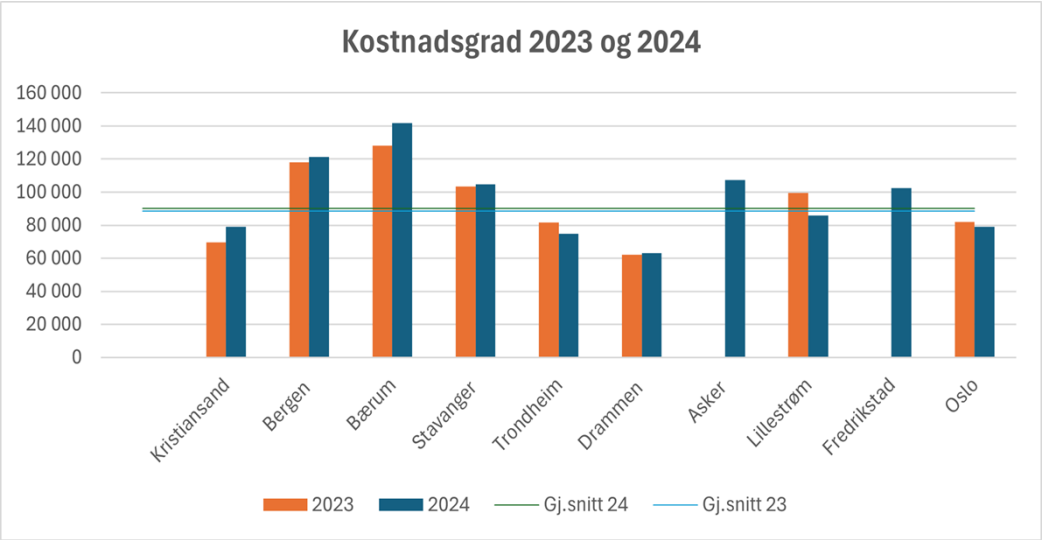

Kristiansand kommune/Beregningsutvalget

Figuren viser gjennomsnittlig kommunal utgift per person i femårsperioden, sammenlignet med nasjonalt gjennomsnitt og ASSS-kommuner. Kristiansand ligger under gjennomsnittet for nasjonal dekningsgrad, blant annet fordi kommunen har avsatt ubrukt tilskudd på disposisjonsfond. Dette er et økonomisk grep for å fordele statlige inntekter jevnere over hele femårsperioden og sikre forutsigbarhet.

Samtidig viser Kristiansand økende kostnader fra 2023 til 2024. Dette henger sammen med at kommunen – basert på økonomistyring og innspill fra tjenesteområdene – har fordelt mer integreringstilskudd i 2024 for å håndtere økte kostnader, omstilling og utfordringer som har oppstått underveis. Dette er i tråd med kommunens styringsmodell, der tilskudd avsettes og brukes for å håndtere langvarige kostnader og risiko.

Sammenligninger i nettverket viser at kostnadsnivået varierer mellom storbyene, blant annet avhengig av boligmarked, tjenesteorganisering og hvor raskt målgruppen etablerer seg i arbeid og utdanning.

Det fremgår også av figuren at de nasjonale kostnadene stiger raskere enn satsene. Dette gir strukturelle utfordringer og understreker behovet for solid økonomistyring, tilstrekkelige buffere og løpende dimensjonering av kapasitet – særlig i perioder med store endringer i behov, aldersprofil og volum.

Utgiftsområder i femårsperioden (2023 og 2024)

Figuren viser nasjonale gjennomsnittlige utgifter i femårsperioden fordelt på utgiftsområder, i hovedsak knyttet til KOSTRA-funksjoner. De største driverne er barnevern (inkludert EM), introduksjonsprogram og sosial rådgivning og veiledning.

Figur 2. Kommunenes utgifter etter utgiftsområde. 2023 og 2024. Kroner.

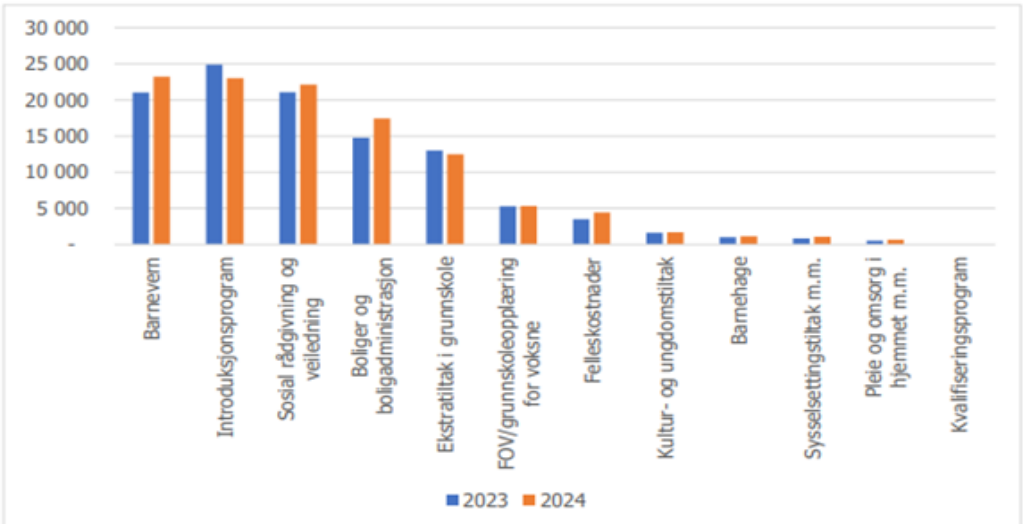

Kristiansand kommune/Beregningsutvalget

Kristiansand har et kostnadsbilde som i hovedsak følger det nasjonale mønsteret, men skiller seg på enkelte områder:

Bolig og boligadministrasjon
Kommunen har en velfungerende boligstrategi for førstegangsbosatte, og bruker det private leiemarkedet når vilkår for kommunal bolig ikke er oppfylt. Dette gir lavere utgifter enn nasjonalt nivå og ASSS-gjennomsnitt.

Introduksjonsprogram og sosial rådgivning
Endringer i disse kategoriene skyldes blant annet etableringen av Ressurssenteret og overføring av bosettingsteam fra Introduksjonsprogrammet. Dette har gitt endret KOSTRA-føring til «sosial rådgivning og veiledning». NAV er samtidig styrket på sosial oppfølging og sysselsettingstiltak, blant annet arbeidsledermodellen.
Sosialhjelpsutgiftene har økt, mens utgiftene til introduksjonsstønad er lavere, blant annet på grunn av korte introduksjonsløp for ukrainske flyktninger.

Pleie og omsorg i hjemmet / ekstratiltak i grunnskolen
Reduksjon i disse kategoriene i 2024 skyldes økte ekstratilskudd som reduserer nettokostnaden.

Barnevern
Kristiansand ligger lavere enn både nasjonalt nivå og ASSS-kommunene. Dette kan blant annet knyttes til at tjenesten ikke er organisert under barnevern, men under Integreringsenheten, som gir mer samordnet faglig arbeid. Kapasiteten i Strømsdalen er utvidet de siste årene, og innføringen av familiehjemmodellen har styrket både kvalitet og kostnadseffektivitet.

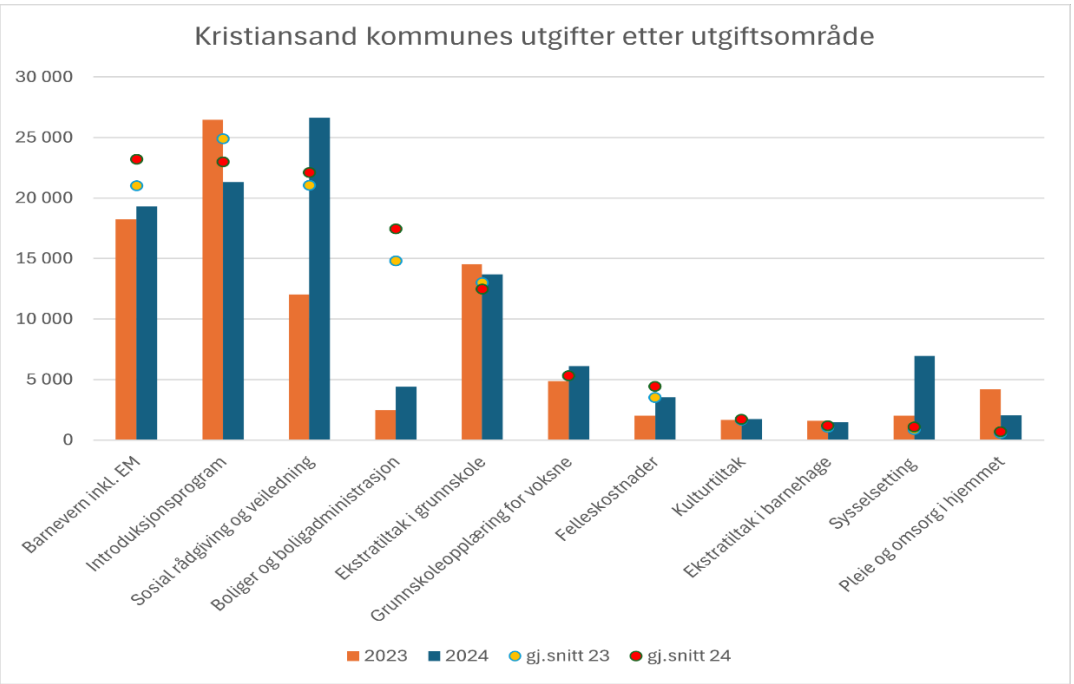

Kristiansand kommune/Beregningsutvalget

Enslige mindreårige flyktninger

Nasjonalt fanges utgiftene for EM i stor grad opp under barnevern i Beregningsutvalgets kartlegging, mens det registreres lite på andre utgiftsområder. Dette reflekterer ikke nødvendigvis det reelle kostnadsbildet. KS har etterlyst mer presis kartlegging, da deler av utgiftene i noen kommuner kan være ført under integreringstilskuddet. Det kan gi en kunstig høy dekningsgrad for tilskudd til EM og en lavere dekningsgrad enn reelt for integreringstilskuddet.

Figuren viser hvor kostnader faktisk påløper i regnskapsåret 2024. Den er ment som styringsgrunnlag for å forstå kostnadsfordelingen og dimensjonere tiltak der behovet er størst, ikke som en vurdering av tjenestekvalitet.
Etter 2022 har tre undergrupper bidratt til endret utgiftsprofil nasjonalt og lokalt:

- EM med følgeperson som bor i private hjem fremfor i kommunale omsorgskollektiv
- EM som ankom før fylte 18 år, men som bosettes etter fylte 18 år og vurderes som voksne
- EM med kort botid før familiegjenforening.

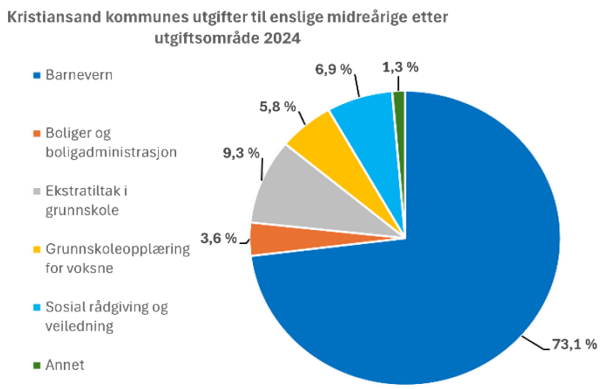

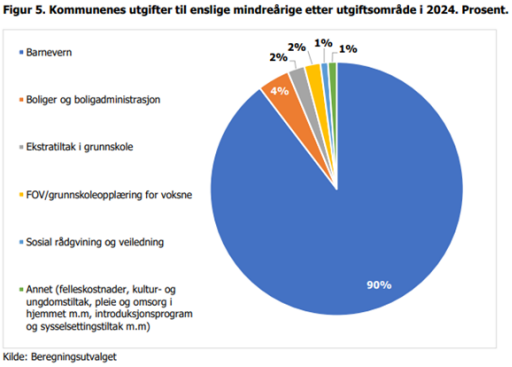

Kristiansand kommune/Beregningsutvalget

Kristiansand har en bredere fordeling av utgiftsområder enn nasjonalt snitt. Omsorgstiltak, oppfølging og drift er fortsatt den største posten, men øvrige områder inneholder blant annet utgifter til grunnskole og videregående skole, sosial rådgivning og veiledning (inkludert sosialhjelp), samt markedspris for omsorgsboliger som benyttes av målgruppen. De tre undergruppene har samtidig økt behovet for tilpassede tjenester og målrettet bruk av tilskudd.

Voksenopplæring

Kristiansand ligger høyere i utgift per undervisningstime enn flere av ASSS-kommunene. Timepris kan være påvirket av lokale rammevilkår og organisering av tilbudet, i tillegg til grensesnitt inn mot forberedende grunnskole, introduksjonsprogram og andre tjenester lokalisert på Kongsgård skolesenter. Grafen beskriver kostnadsnivå og er ikke en vurdering av tjenestekvalitet.

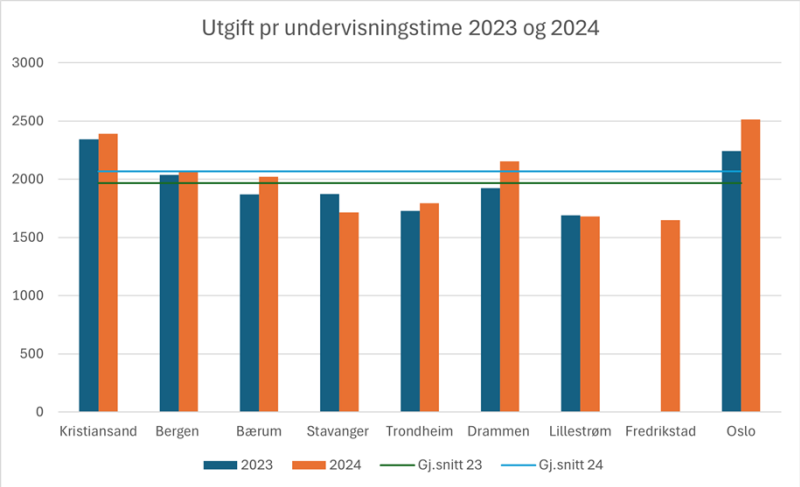

Kristiansand kommune/Beregningsutvalget

Figurene viser den prosentvise fordelingen av utgifter til norsk- og samfunnskunnskapsopplæring fra 2023 til 2024. Lærerlønn utgjør hoveddelen og ligger på nivå med gjennomsnittet. Lokalkostnadene er stabile, men Kongsgård skolesenter trekker nivået noe opp, selv etter intern fordeling av leie, drift og inntekter. Administrasjonskostnadene er lave og kan ikke sammenlignes direkte med lokaler, da kategoriene måler ulike kostnadsdrivere. Flere undervisningstimer, kombinert med høyere totalkostnader, gir en svak økning i kostnad per time.

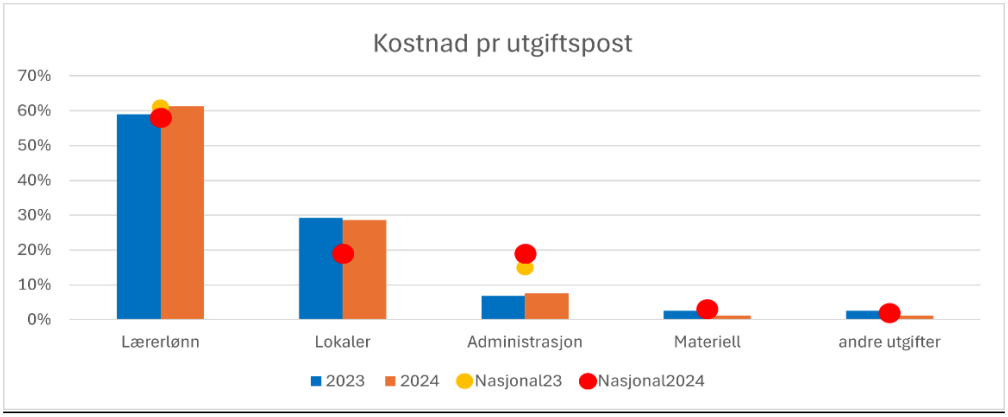

Kristiansand kommune/Beregningsutvalget

Bosetting av flyktninger 2020-2025 i Kristiansand kommune

Kristiansand kommune bosatte 193 flyktninger i 2025. Antallet er lavere enn vedtaket, og skyldes både at kommunen har måttet avvise utsøkinger som følge av utfordringsbildet beskrevet i saken om anmodning 2025, og at IMDi har hatt lave utsøkinger deler av året.

Kommunen vedtok opprinnelig bosetting av 385 personer i 2025, men IMDi reduserte anmodningen til 290 personer i juni 2025. Selv om nivået fortsatt er høyt sammenlignet med årene før invasjonen av Ukraina, er det vesentlig lavere enn toppårene 2022–2024.

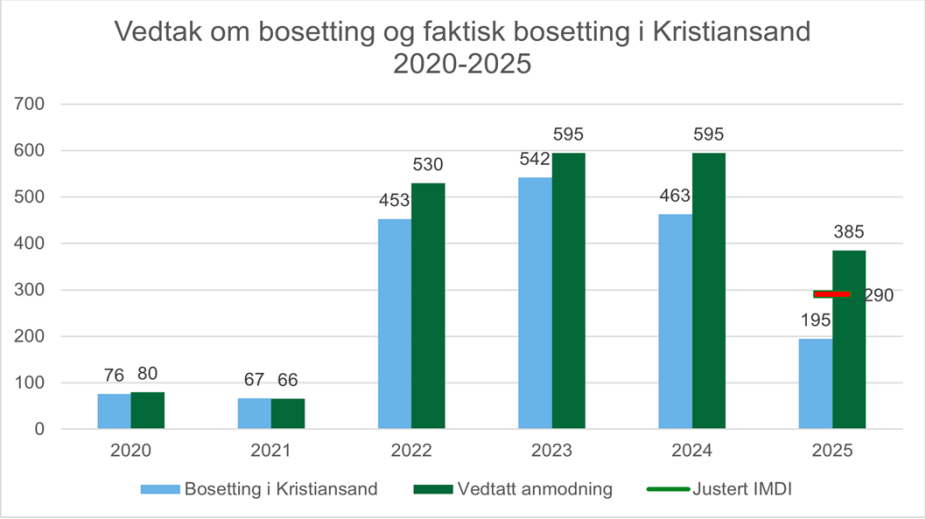

Kristiansand kommune/IMDI

Aldersfordeling

Den mest markante endringen i alderssammensetningen etter starten på Ukrainakrigen er økningen i gruppen 60+. Før 2022 ble det nesten ikke bosatt eldre flyktninger, mens andelen økte til rundt 9 prosent i 2022, 12 prosent i 2023, rundt 9 prosent i 2024 og 19 prosent i 2025. Dette representerer et tydelig skifte i behovsbildet.

I 2022 ble det bosatt en høy andel barn i grunnskolealder, men andelen barn (0–17 år) har siden falt fra om lag 35 prosent i 2022 til 20–25 prosent i etterfølgende år. Arbeidsfør alder utgjør fortsatt den største gruppen, mens andelen eldre øker betydelig. Utviklingen påvirker tjenestebehov, kapasitet og økonomi, og danner et viktig bakteppe for scenarioanalysen.

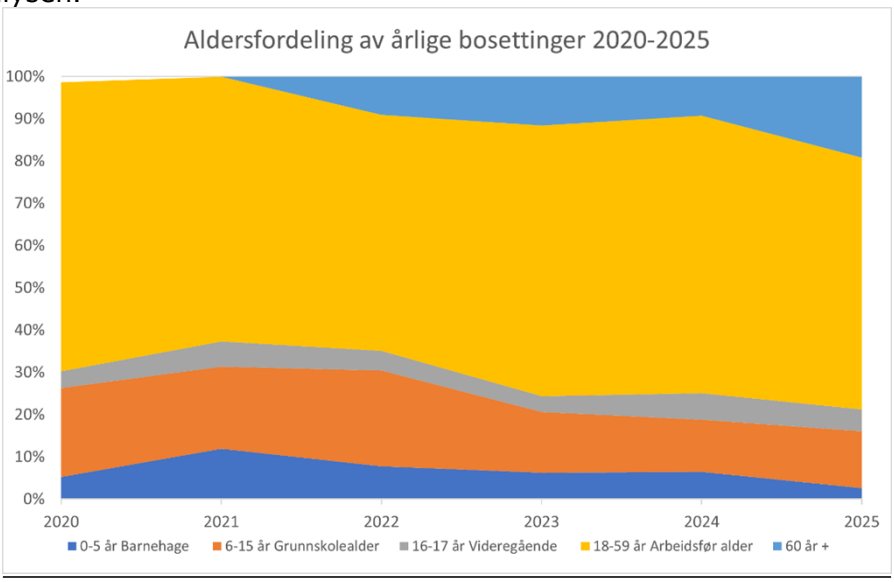

Kristiansand kommune/IMDI

Husholdningssammensetning

Husholdningssammensetningen har endret seg betydelig mellom 2020 og 2025. I perioden 2022–2024 økte andelen familiehusholdninger til rundt 70–75 prosent. I 2025 nærmer fordelingen seg situasjonen før Ukrainakrigen, med en mer balansert fordeling mellom familier og enslige voksne. EM utgjør om lag 9 prosent av bosettingene i 2025.

Endringer i husholdningsstruktur påvirker behov for tjenester, kapasitet og økonomi, og inngår i vurderingene i scenariodelen, særlig når det gjelder bolig.

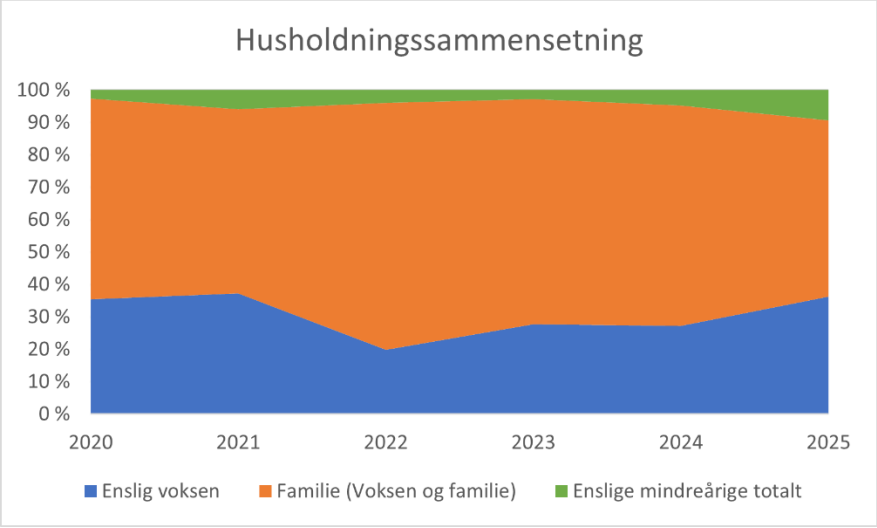

Kristiansand kommune/IMDI

Nasjonalitet

Nasjonalitetene blant bosatte flyktninger varierer fra år til år. Siden 2022 har hoveddelen av bosettingene vært personer fra Ukraina, men Kristiansand bosetter fortsatt flyktninger fra en rekke andre land. Antall nasjonaliteter per år har variert mellom 6 og 15, med størst variasjon i 2023.

Andelen ukrainske flyktninger var høyest i 2022 (91 prosent) og har siden sunket til om lag 70 prosent i 2025. Blant øvrige nasjonaliteter er Syria den største gruppen, etterfulgt av blant annet Tyrkia og Afghanistan. I 2025 skiller det seg ut at det ikke er bosatt personer fra Afghanistan.

En bred nasjonalitetsprofil innebærer større behov for tolketjenester og språklig tilrettelegging. Når flere språkgrupper skal håndteres samtidig, øker kravene til fleksibilitet, kompetanse og kapasitet i kommunens språkrettede tjenester.

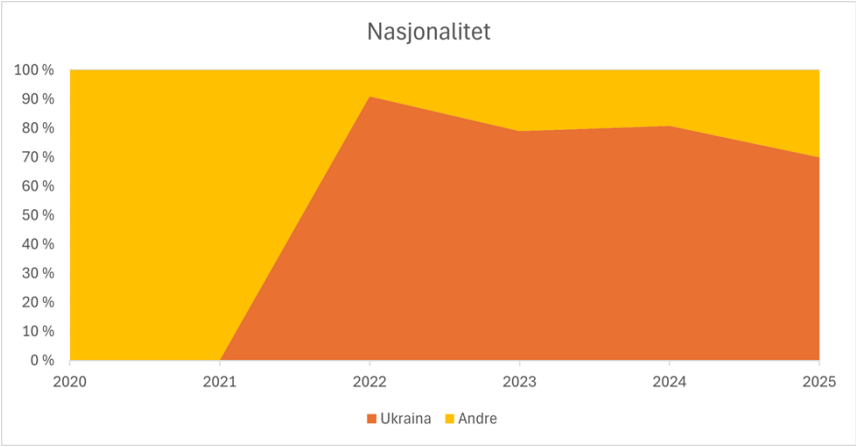

Kristiansand kommune/IMDI

EU-bildet sammenlignet med Norge

UDIs tall for ordinære asylsøkere i Europa viser at de største gruppene kommer fra Afghanistan, Venezuela, Syria, Bangladesh og Tyrkia. Valg av mottakerland påvirkes ofte av diaspora-tilknytning, som språk, klima og eksisterende nettverk. I praksis ser man at afghanere i stor grad søker asyl i Tyskland, venezuelanere i Spania, bangladeshere i Italia og egyptere i Italia og Hellas.

For Norge er bildet annerledes. Andre nasjonaliteter dominerer blant nye søkere, og nedgangen i antall syriske søkere det siste året er særlig tydelig.

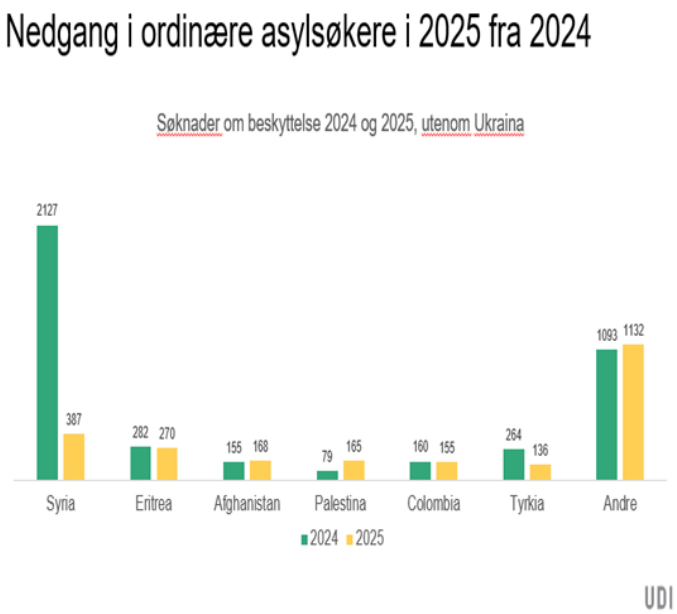

Familiegjenforeninger

I perioden 2020-2025 har totalt 217 personer kommet på familiegjenforening til flyktninger bosatt i Kristiansand. 55% er barn under 18 år, 30% er ektefeller/samboer, og 15% er foreldre til barn med beskyttelse (barn bosatt som EM). Nasjonalt viser SSB at familieinnvandring økte etter pandemien, særlig fra Syria.

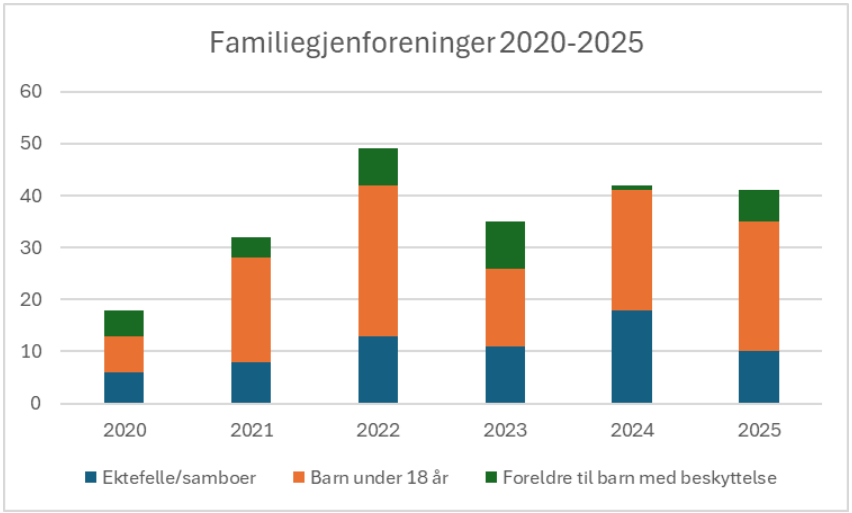

Kristiansand kommune/IMDI

Sekundærbosettinger

Kristiansand kommune har bosatt 2 118 personer i perioden 2020–2025. I samme periode er det registrert 210 tilflyttinger, 90 utflyttinger og om lag 185 som har vendt tilbake til hjemlandet. Blant tilflyttere er aldersgruppen 18–59 år klart størst (ca. 74 prosent), mens barn under 18 år utgjør rundt 24 prosent og personer over 60 år om lag 2 prosent.

Mange krysser kommunegrenser uten at det registreres som en «sekundærbosetting», og benytter kommunale tjenester på linje med andre innbyggere. Dette kan gi press på kapasitet og økonomi, særlig innenfor tjenester med omfattende behov eller høye enhetskostnader.

Forskning viser at det hovedsakelig er aleneboende og unge menn som flytter videre etter bosetting, mens barnefamilier er mer bofaste. Flyttingen skjer i liten grad de første årene, men øker etter avsluttet introduksjonsprogram. Mange søker seg til større byer med gode muligheter for arbeid, utdanning og helsetjenester. Dette understreker behovet for fleksibel kapasitet og treffsikre tjenester.

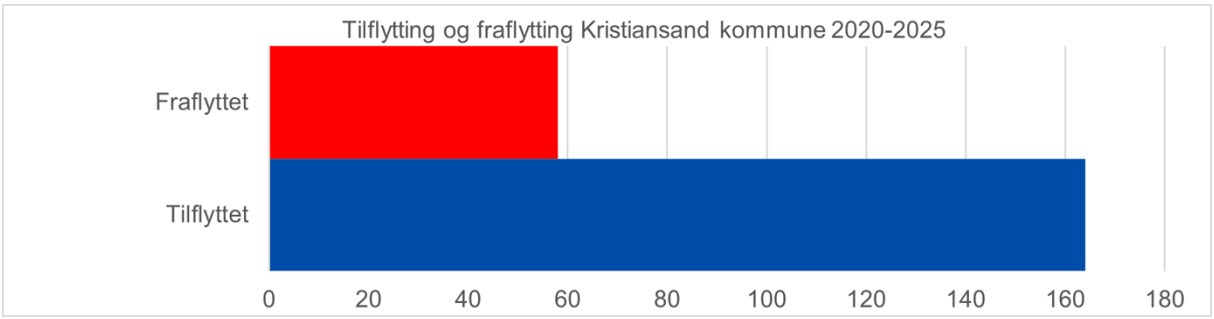

Kristiansand kommune/IMDI

Særskilte forhold (ekstratilskudd)

For personer med omfattende og dokumenterte behov kan kommunen motta ekstratilskudd. Ordningen omfatter blant annet personer med alvorlige helse- og funksjonsutfordringer, betydelige atferdsvansker eller traumeproblematikk, og sammensatte tjenestebehov som krever forsterkede tiltak. Tilskuddet dekker ekstraordinære merutgifter til tilrettelagte boliger, bo- og omsorgsoppfølging, heldøgnstiltak eller familiehjem, intensiv helse- og omsorgsoppfølging, miljøterapi, tilrettelagt skole- og arbeidsoppfølging samt utvidet tolke- og koordinatorressurser.

For Kristiansand betyr dette at enkelte saker har svært høy kostnad per person, samtidig som ekstratilskuddet reduserer nettokostnaden innen enkelte tjenesteområder, særlig ekstratiltak i grunnskole, samt pleie og omsorg. Dette gir et riktigere bilde av kommunens reelle merutgifter og forklarer variasjoner mellom år og utgiftsområder.

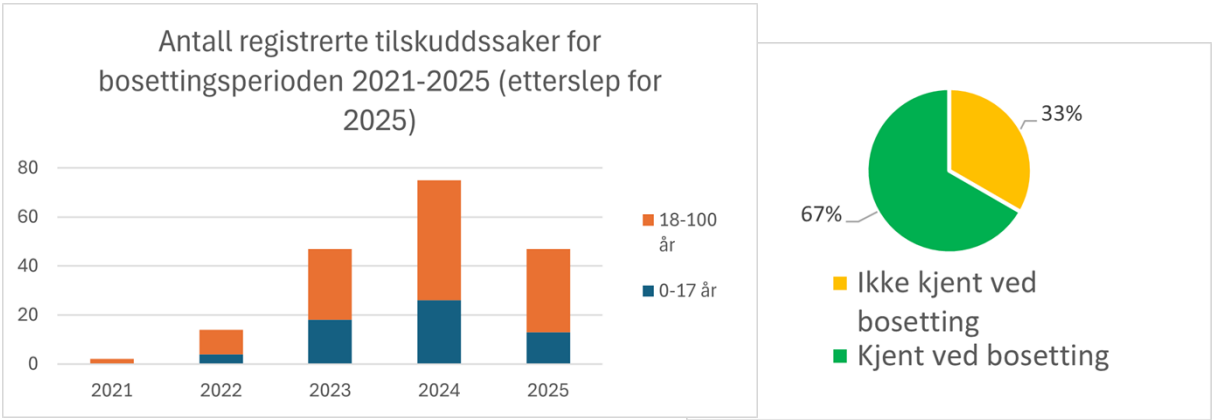

Kristiansand kommune/IMDI

Økonomisk rammevilkår i Kristiansand kommune

Tiltaks- og behovsbasert budsjettering

Kristiansand har de siste årene innført en mer tiltaks- og behovsbasert budsjettering, der budsjettrammer knyttes til konkrete tiltak og faktiske kostnader i tjenesteområdene. Modellen ble gradvis innført fra tertialrapportene i 2022 og er nå fullt innarbeidet i økonomiplanen 2026–2029.
En av bakgrunnen for omleggingen er at generelle fordelingsnøkler gjør kommunen sårbar når statlige tilskudd reduseres. Rammene må da trekkes raskt tilbake, mens behovene ofte består.

Felles fond – forutsigbarhet over tid

For å sikre forutsigbarhet avsettes ubrukt integreringstilskudd og særskilt tilskudd for EM på disposisjonsfond. Integreringstilskuddet har tidligere ligget i bykassa, og EM-tilskuddet i Helse og mestring. Fra 2026 samles ordningene i bykassa.
Dette gir rom for å fordele midlene i takt med faktisk behov i både bosettingsåret og resten av femårsperioden. Når kommunen står overfor langvarige behov utover femårsperioden, kan fondet benyttes for å unngå belastning på ordinære tjenester.
Prinsippet er: Tilskudd inn → tjenester ut → risiko ned.

Midlene planlegges på et minimumsnivå i økonomiplanperioden og fordeles etter behov. Fleksibiliteten er avgjørende for å håndtere raske statlige endringer, nye behov og risiko knyttet til lovkrav, som integreringsloven og tolkeloven.

Rammer som følger kapasitet og oppgaver

I gjeldende økonomiplan er nye budsjettrammer fordelt prosentvis til tjenesteområdene, basert på konkrete tiltak innen blant annet barn og unge, helse, bolig og sysselsetting. I tillegg videreføres en grunnramme for det løpende bosettingsarbeidet.
Områder med kontinuerlige oppgaver får langsiktige rammer, mens endringer finansieres kortere og justeres i rullering av økonomiplan, anmodningssaker og tertialrapporter. Rammene styres i sanntid etter nasjonale føringer, kapasitetsbehov og faktiske flaskehalser.

Når rammevilkår endres, flytter kostnadene seg

Et tydelig eksempel er varighetsendringen i introduksjonsprogrammet for ukrainske flyktninger. Kortere program reduserte introduksjonsstønaden, men økte sosialhjelpsutgiftene. Dette bryter med tidligere mønster, hvor sosialhjelp var høy i år 1 og falt i år 2–3 mens introduksjonsprogrammet pågikk.
For kullene 2022–2024 ser kommunen motsatt bevegelse, med økt sosialhjelp i år 2–3 og større oppfølgingsbehov i NAV og sosiale tjenester. Den flerårige fondsløsningen gjør det mulig å balansere slike forskyvninger uten reduksjon i kjerneleveranser, samtidig som målrettede tiltak for språk, kvalifisering og arbeid kan prioriteres.

Figur 14. Gjennomsnittlig utbetalt sosialhjelp per år i integreringstilskuddsperioden. Årskull 2005-2024 (gjennomsnitt 2005-2020).

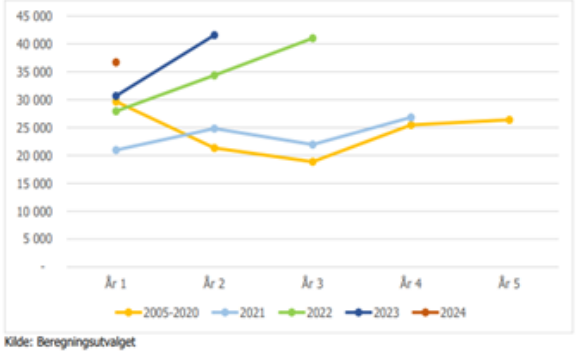

Kilde: Beregningsutvalget

Figur 16. Gjennomsnittlig utbetalt introduksjonsstønad per år i integreringstilskuddsperioden. Årskull 2005-2024 (gjennomsnitt 2005-2020).

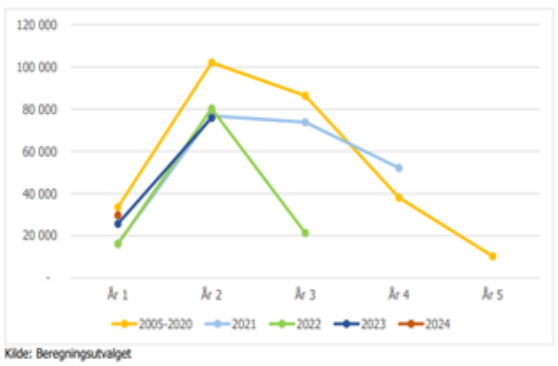

Kilde: Beregningsutvalget

Resultat av endret økonomimodell

Den nye økonomimodellen gjør Kristiansand bedre i stand til å håndtere svingninger i statlige rammer og endringer i behovsbildet enn mange andre kommuner. Et felles fond og tverrfaglig fordeling av midler gir robusthet når satser justeres eller behov flytter seg mellom sektorer. Tiltaksbudsjettering og løpende justeringer i tertialrapportene gjør at budsjettrammene følger faktiske behov, ikke omvendt. Risikoen for feil periodisering eller feil bruk av midler reduseres, og kommunen kan dokumentere et korrekt kostnadsbilde i nasjonale prosesser.

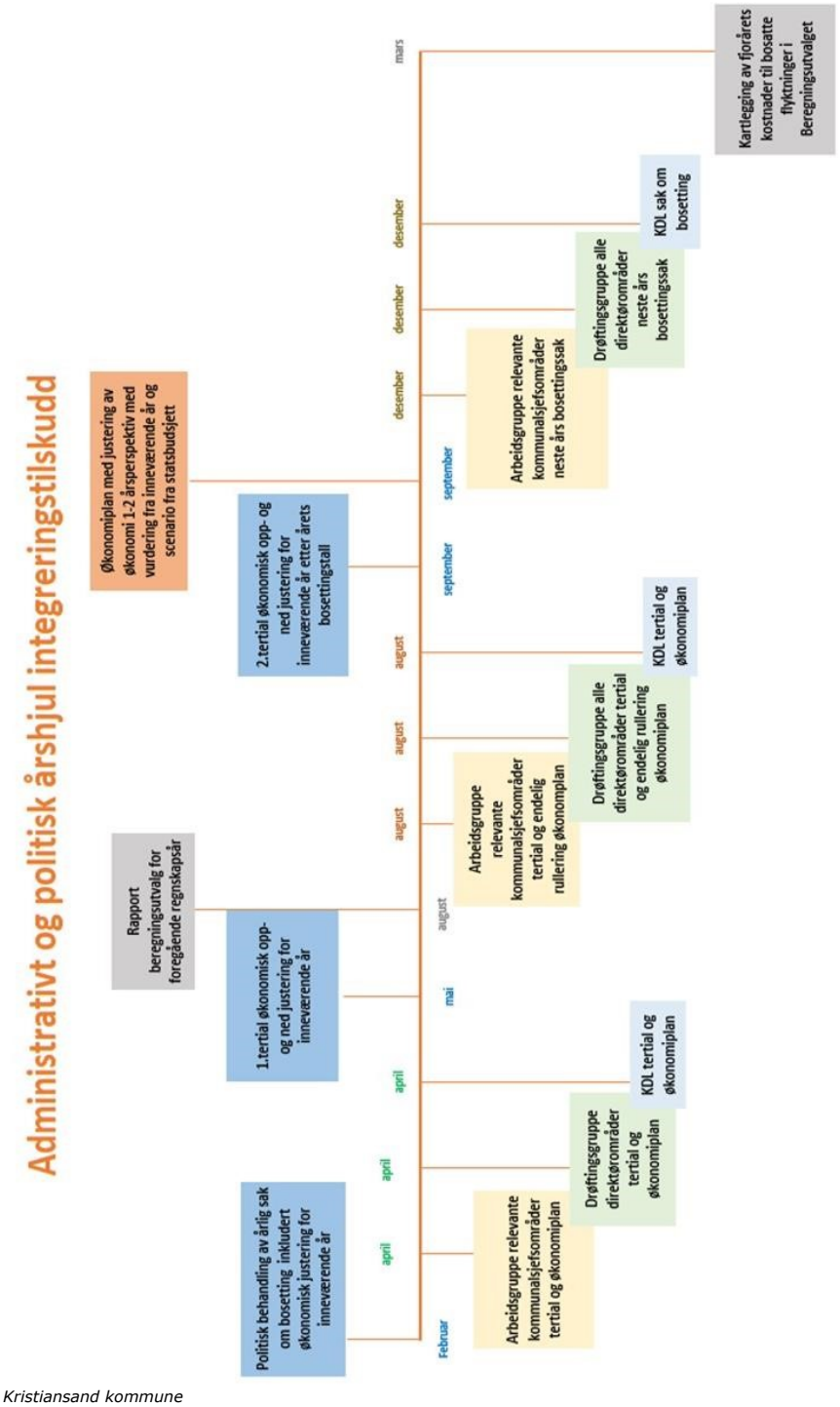

Kristiansand kommune

Visualisering av modellen

Økonomiplanperioden 2026–2029 viser at modellen stabiliserer kjerneleveransene selv når behov endrer seg. Midlene fordeles tverrfaglig, og rammene justeres i takt med faktisk behov. Figuren viser fordelingen av integreringstilskudd og særskilt tilskudd for EM.

2026 – toppår med tydelig tyngdepunkt
Den samlede rammen er om lag 357 mill. kroner. Helse og mestring utgjør 55 prosent og har hovedtyngden. Næring og NAV utgjør 29 prosent (tidligere under Helse og mestring), mens Oppvekst står for 16 prosent. Fordelingen gjenspeiler at hoveddelen av bosettings- og integreringsarbeidet ligger i Integreringsenheten og i helsetjenester og lavterskeltilbud, mens NAV har omfattende oppfølging innen sysselsetting og sosialhjelp. Oppvekst drifter tospråklig opplæring i grunnskolen, grunnskole for voksne og mottaksskole.

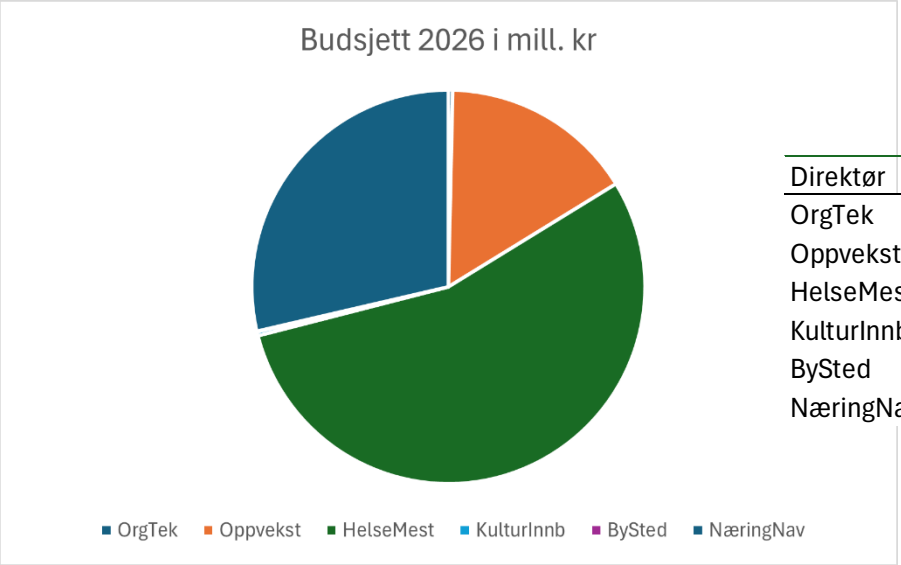

Direktør	**2026**
OrgTek	1 242
Oppvekst	56 744
HelseMest	195 584
KulturInnb	1 174
BySted	150
NæringNav	102 221

Kristiansand kommune/IMDI

2027 – kontrollert nedtrapping med samme tyngdefordeling
Rammen er om lag 260 mill. kroner. Helse og mestring utgjør 56 prosent, Næring og NAV 28 prosent og Oppvekst cirka 15 prosent. Nedtrappingen skyldes lavere utbetalinger til introduksjonsprogram og sosialhjelp, og forventning om at en stor andel av 2022-kullet er selvforsørget. Bosettingstallene er også lavere.2028–2029 – videre normalisering

2028–2029 – videre normalisering
Totalrammen er om lag 165 mill. kroner i 2028 og 109 mill. kroner i 2029. Andelen til Helse og mestring øker, mens Næring og NAV får lavere rammer. Dette henger sammen med forskjeller i varighet mellom introduksjonsstønad og sosialhjelp i femårsperioden. De fleste tiltak er da faset ut og må vurderes særskilt i videre rullering. Effekten av statlige endringer og kostnadsutvikling må følges tett.
Modellen gir stabil kjerneleveranse, tverrfaglig fordeling og fleksibel justering etter faktisk behov.

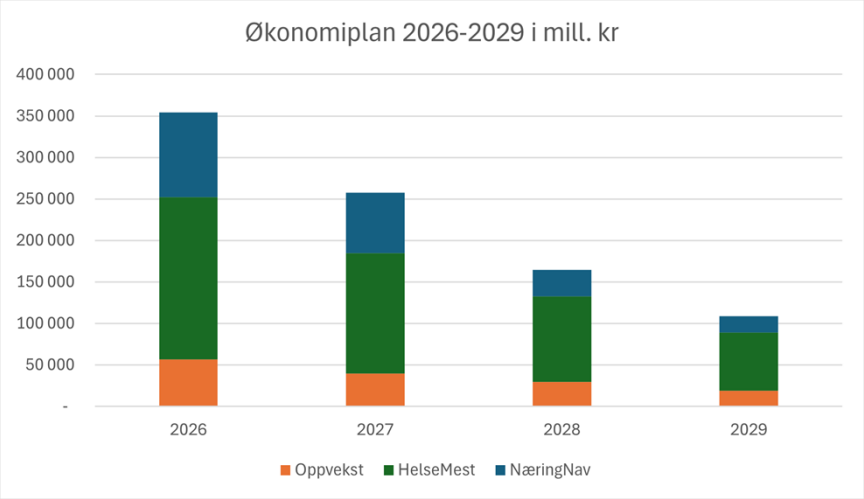

Kristiansand kommune/IMDI

Disposisjonsfond og avsetning til senere fordeling 2026

Modellen gir mulighet til å skalere drift der behov oppstår, samtidig som den gjør kommunen i stand til å håndtere inntektsreduksjoner gjennom økonomiplanperioden. Dette gir en mer kontrollert nedskalering og unngår brå inntrekk i inneværende år.

Planen er robust uavhengig av scenario og synliggjør funn fra nasjonale kartlegginger av økonomiske rammevilkår. Den viser også hvilke økonomiske konsekvenser som oppstår når tilskuddsperioden er over.

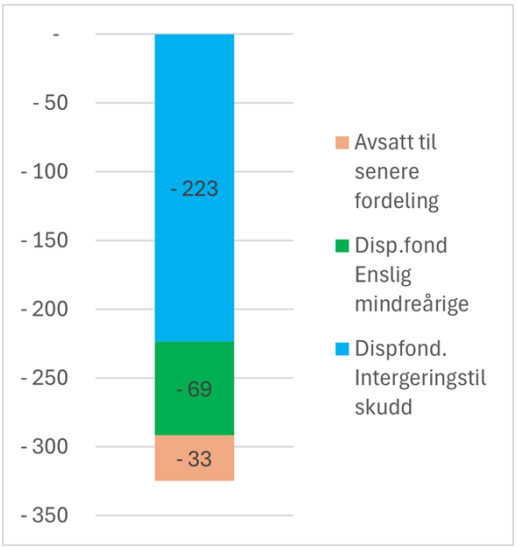

Kristiansand kommune/IMDI

Målrettede grep som støtter modellen 2022-2027

- Kommunen har gjennomført en rekke tiltak innen språk, utdanning, arbeid, helse, oppfølging og bolig. Disse illustrerer hvordan tertialjusteringer brukes til å treffe faktiske behov:

- Startpakke for nybosatte flyktninger, med tverrfaglige informasjonsmoduler i perioden mellom bosetting og oppstart i introduksjonsprogrammet. Startstønad var planlagt å inngå som økonomisk ytelse i samme periode, men må nå vurderes i lys av høringsforslaget om integreringsstønad og eventuelle endringer som besluttes nasjonalt.

- Styrking av sysselsettingstiltak, blant annet veiledning, praksiskoordinator, ambulerende lærer, utvidelse av arbeidsledermodellen og trainee-ordninger.

- Styrking av lovpålagte helsetjenester som migrasjonshelse, legevakt, helsestasjon, skolehelsetjeneste og psykisk helse.

- Kjøp av omsorgsboliger til EM og oppgradering av kommunalt eide boliger.

- Kartlegging, koordinering og oppfølging av endrede sammensetninger i målgruppen, som eldre, sårbare unge, familiegjenforente og sekundærbosatte.

Langsiktig analyse ved hjelp av Microdata

Sosialhjelp etter avsluttet introprogram

Figuren viser andel deltakere i introduksjonsprogrammet som mottar sosialhjelp i årene etter avsluttet program for kullene 2015–2022. Sosialhjelp er vanlig i overgangsfasen etter intro, særlig for personer som ennå ikke har etablert inntekt eller trygderettigheter.

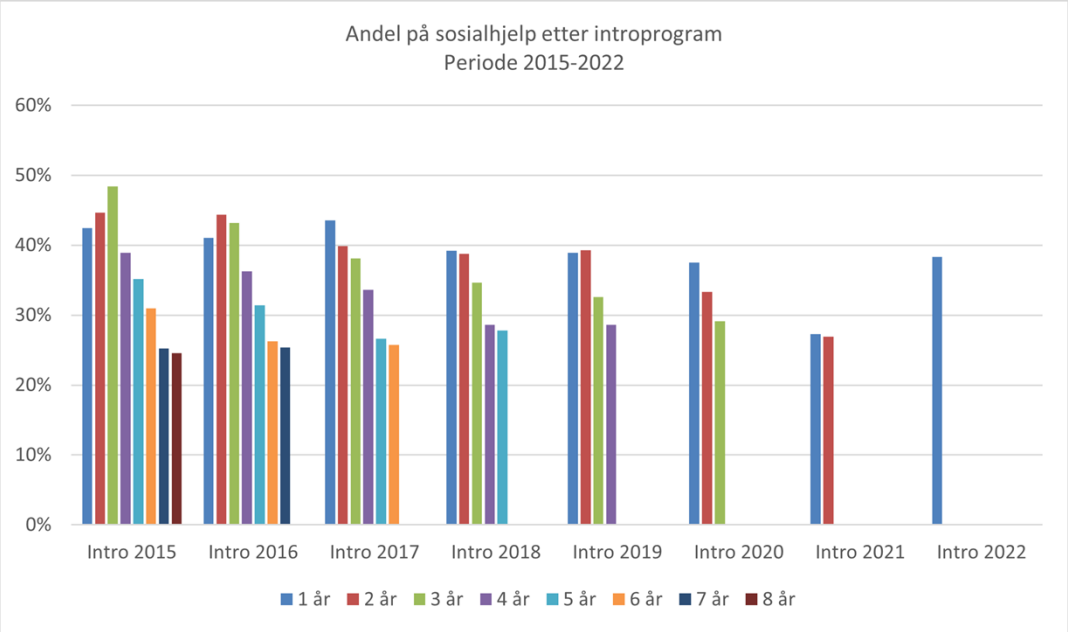

Kristiansand kommune/Microdata

<u>Hovedmønsteret 2015–2019</u>
Kullene viser et stabilt mønster med relativt høy sosialhjelpsbruk etter intro, som gradvis faller etter 5–8 år. Noen forblir avhengige over tid, særlig personer med svake norskferdigheter, helseutfordringer eller avbrutte løp.

<u>Endringer i 2020–2021</u>
Kullene ble påvirket av pandemien. Midlertidige statlige tiltak reduserte sosialhjelpsbruk, og digitale tiltak bidro til kontinuitet i opplæring og kvalifisering.

<u>Endringer i 2022</u>
Nivået er tilbake på linje med hovedmønsteret, men med nye utfordringer: Ukrainske deltakere hadde kortere introduksjonsløp og svakere språkkompetanse ved avslutning. Dette gir økt sosialhjelpsbruk i år 1–3 og større oppfølgingsbehov i NAV. En økt andel 60+ har samtidig gitt høyere sosialhjelpsutbetalinger, og en forventing om lengre varighet på ytelsen.

Utviklingen i kullene 2022–2025 vil være viktig for kommunens planlegging av langvarig oppfølging.

Sysselsetting

Agder fylkeskommune rapporterer sysselsettingstall for personer 20–66 år via Agdertall.no. I 2024 hadde Kristiansand en sysselsettingsandel på 74,2 prosent, over Agder-snittet (73,6), men under landsgjennomsnittet (76,9). Kristiansand har samtidig en høyere andel ansatte i privat sektor enn både Agder og Norge totalt, noe som reflekterer kommunens rolle som regional arbeidsmarkedsmotor.

SSB definerer resultatoppnåelse i introduksjonsordningen som andel deltakere i arbeid og/eller utdanning året etter fullført program. SSB tabell 10824 viser resultater for kullene som gikk ut i 2020, 2021 og 2022.

SSB publiserer også månedlige sysselsettingstall for ukrainere innvandret etter februar 2022 (20–66 år). Kristiansand ligger lavt sammenlignet med ASSS-kommunene, med en sysselsettingsandel på rundt 28 prosent, mot rundt 41 prosent i snitt. Dette avviket krever nærmere analyse.

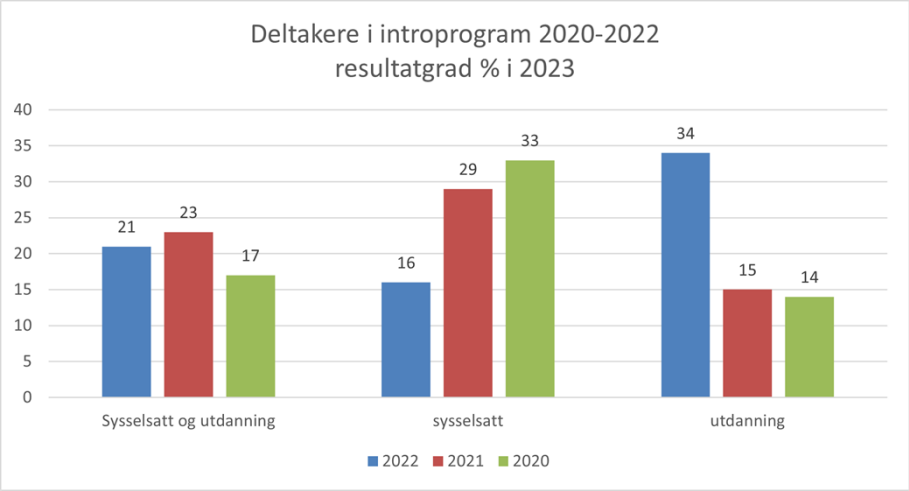

Kristiansand kommune/Microdata

Mikrodata – en langsiktig analyse

Ved bruk av Mikrodata er det gjennomført et uttrekk av et årskull som deltok i introduksjonsprogrammet i Kristiansand rundt 2010-tallet (± noen år). Analysen omfatter personer i alderen 20–55 år og viser status drøyt ti år etter programdeltakelsen. Av hensyn til fortrolig håndtering av små grupper oppgis ikke eksakt uttrekksår. Resultatene gir et langsiktig bilde av integrering og skal ikke tolkes som effekt av enkeltstående tiltak.

Landbakgrunn

Sammensetningen av deltakerne følger det nasjonale mønsteret i perioden. Den største gruppen kom fra land i Afrika (59 prosent), særlig Somalia og Eritrea. Asia og Tyrkia utgjorde 38 prosent av deltakerne, med Afghanistan, Irak, Iran og Syria som de største gruppene.

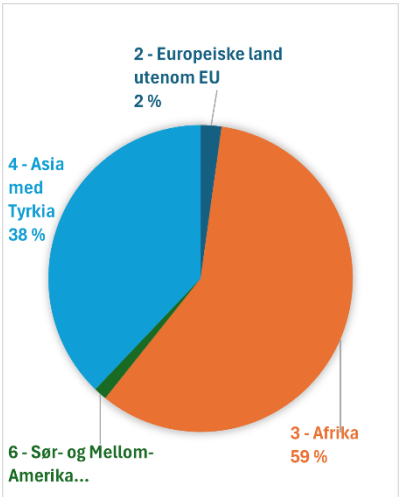

Kristiansand kommune/Microdata

Landgruppene har varierende utdanningsbakgrunn, språkferdigheter og arbeidserfaring, og mange kommer fra land med svake utdanningssystemer, begrenset skolegang og strukturelle barrierer. Dette forklarer at språk, kvalifikasjoner og kulturell tilpasning var – og fortsatt er – sentrale elementer i oppfølgingen.

Sammensetningen gir et viktig bakteppe for analysene og viser hvorfor overgang til arbeid og reduksjon i sosialhjelp tar tid, og hvorfor kommunen må planlegge for langvarig oppfølging også etter endt introduksjonsprogram.

Sosialhjelp

Omtrent halvparten av deltakerne mottok sosialhjelp i uttrekksåret. Mange mottok stønad i kortere perioder rundt oppstart eller avslutning av introduksjonsprogrammet, eller som supplerende ytelse ved ekstrautgifter.

Etter fem år og igjen etter ti år er andelen lavere, som tyder på økt selvforsørgelse over tid. Mønsteret samsvarer med nasjonale utviklingstrekk. Tallene må tolkes med varsomhet, da utviklingen påvirkes av arbeidsmarked, utdanningsbakgrunn og andre strukturelle forhold.

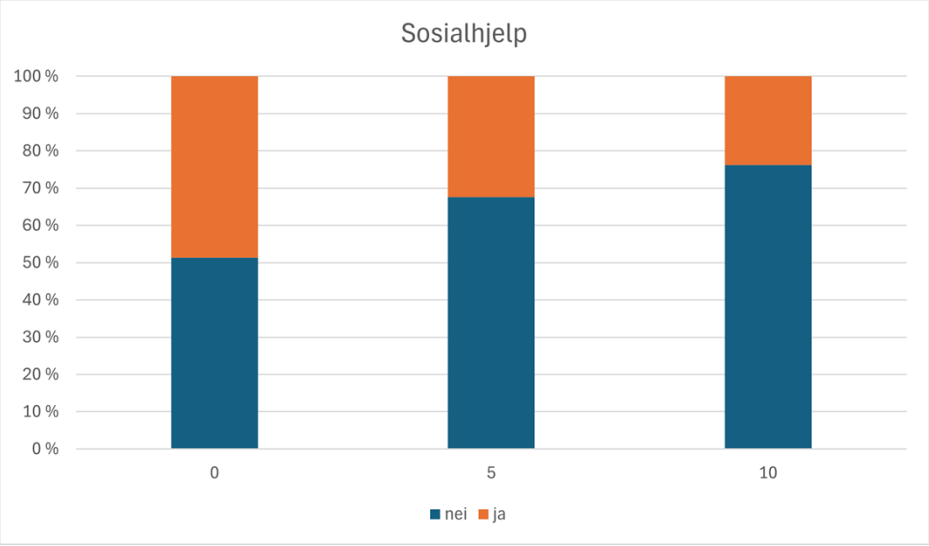

Kristiansand kommune/Microdata

Utdanningsnivå

En stor andel av deltakerne hadde lav eller ingen formell utdanning. Dette forklarer hvorfor mange ikke oppfyller kvalifikasjonskravene i det norske arbeidsmarkedet ved bosetting. Introduksjonsprogrammet og videre kvalifiserende tiltak blir dermed avgjørende.

SSBs monitor for introduksjonsordningen viser at utdanningsnivå ved oppstart er en av de viktigste faktorene for overgang til arbeid eller utdanning. Selv om nivået bedres etter ti år, er avstanden til arbeidsmarkedets krav ofte betydelig for dem som startet på et lavt kompetansenivå.

Dette understreker betydningen av målrettede tiltak innen språk, kvalifisering og utdanning – ikke bare under, men også etter introduksjonsperioden.

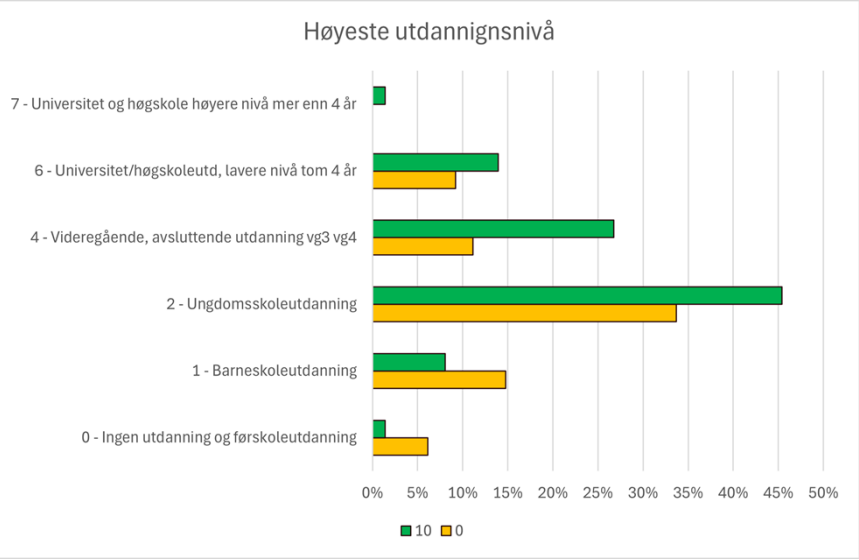

Kristiansand kommune/Microdata

Uføretrygd et statlig ansvar

Uføreandelen blant flyktninger er lavere enn i befolkningen ellers, også etter mange år i Norge. Dette skyldes primært alderssammensetning og regelverk: flyktninger er gjennomgående yngre, og uføretrygding øker kraftig med alder.

Sosialhjelp er behovsprøvd og raskt tilgjengelig, mens prosessen for uføretrygd er omfattende, krever langvarig dokumentasjon og at arbeidsrettede tiltak er gjennomført. Mange flyktninger blir derfor værende lenge på sosialhjelp.

For flyktninger med alvorlige funksjonsnedsettelser, psykiske helseutfordringer eller kronisk sykdom kan det være krevende å gjennomføre tiltakene som kreves for uføretrygd. Dermed kan personer falle mellom systemer, noe som gir lav uføreandel, men samtidig høyt behov for langvarig sosialhjelp.

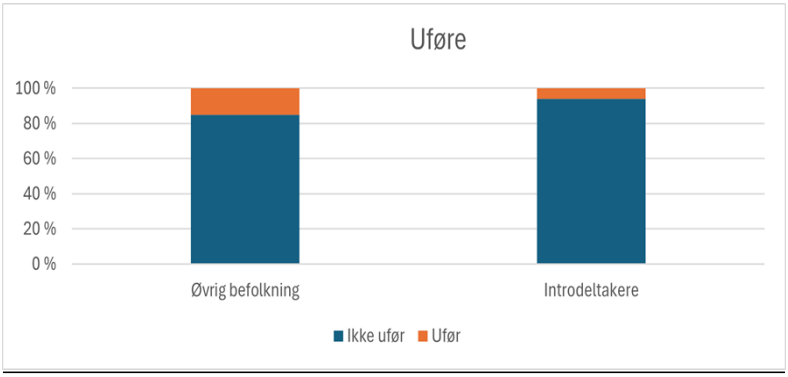

Kristiansand kommune/Microdata

Inntektsnivå

Selv etter ni år har deltakerne fra uttrekksåret et lavere inntektsnivå enn befolkningen ellers. Dette skyldes lav utdanning, svak tilknytning til arbeidslivet og vedvarende språkbarrierer. For dem som ikke kommer i arbeid eller utdanning gir dette et varig inntektsgap og ofte langvarig avhengighet av sosialhjelp.

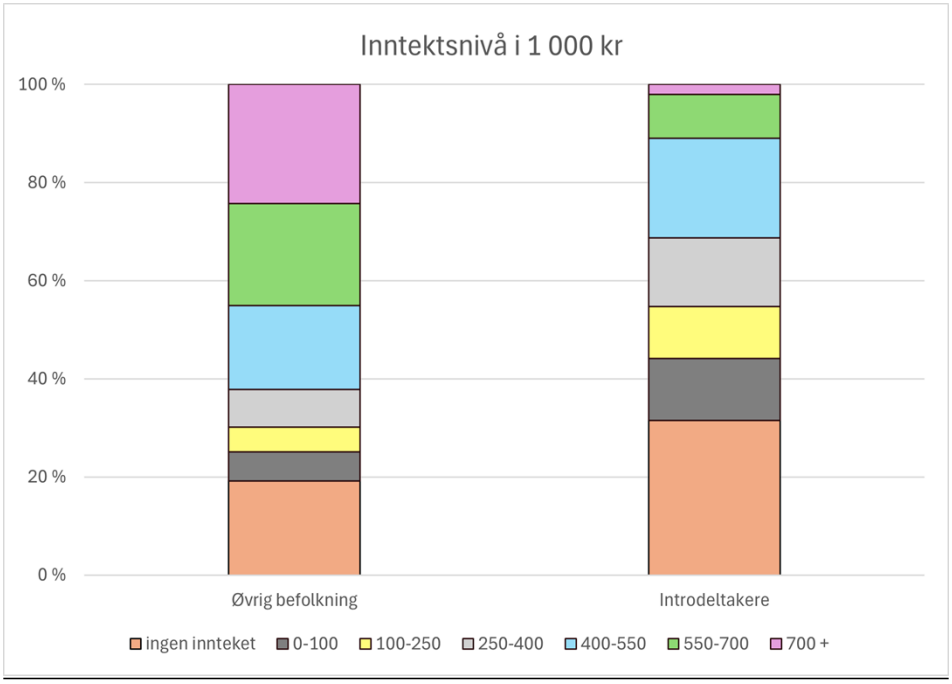

Kristiansand kommune/Microdata

Resultat og fremtidig scenarier

Analysen viser at veien til selvforsørgelse tar tid. Andelen på sosialhjelp er høyest de første årene og synker gradvis, men en gruppe forblir avhengig over lang tid – særlig personer med lav utdanning, svake språkferdigheter eller helseutfordringer.

Mikrodata gir dermed et realistisk forventningsnivå for overgang til arbeid eller utdanning og for hvor lenge kommunen må planlegge for økonomisk og faglig oppfølging etter endt introduksjonsprogram.

Utvalgene påvirkes av sammensetning og volum i bosettingskullene, kvalifiseringsløp, tilgang til arbeid og nasjonale rammevilkår. Resultatene kan derfor variere med andre uttrekksår eller variabler.

Scenariene som følger viser hvordan ulike kombinasjoner av volum, behov og rammer påvirker kommunale tjenester, og hvordan Kristiansands økonomimodell med fond og tertialjusteringer kan håndtere slike svingninger uten å redusere kjerneleveranser.

Del 2 Fremtidige scenarier

UDI publiserer løpende scenarier for ankomster i 2026 for å støtte planlegging av mottak og bosetting. Kristiansand følger utviklingen og tilpasser kapasitet og økonomi der det er mulig.

Et sentralt dimensjoneringsprinsipp er at kommunesektoren samlet bør bosette om lag 88 prosent av forventet behov. Lavere tempo skaper opphopning i mottak og utløser kostbare nødløsninger. Dette gir også økt belastning på kommunale tjenester i vertskommuner og større etterslep ved senere bosetting.

Med den nye økonomimodellen kan kommunen skalere drift når behov oppstår og nedskalere når inntektene faller. Dette reduserer risiko for kutt i kjerneoppgaver og styrker kommunens evne til å levere kvalitet ved raske volum- og behovsendringer.

År	Lavt scenario	Mellomscenario	Høyt scenario
2026	Under 7 000	8 000 til 30 000	40 000 til 100 000

Lavt scenario
Bosetting skjer på lavt nivå. Tjenestene må nedskaleres mot nivå før Ukraina-krigen, noe som er tidkrevende og kostnadsdrivende. Kristiansand gjennomfører nedtrapping kontrollert gjennom tertialjusteringer og bruk av fond. Dette bidrar til å beholde nøkkelkompetanse og være en attraktiv arbeidsgiver. Hyppige opp- og nedskaleringer er belastende for organisasjonen.

Mellomscenario (dagens nivå)
Bosetting tilsvarer dagens oppskalering. Tjenestene er styrket, men behovene varierer og kommunen dimensjonerer fortløpende. Selv om statlig finansiering justeres relativt raskt, krever endringer underveis løpende tilpasning.

Høyt scenario
Bosetting innebærer høy kapasitetsbelastning lik 2022. Kommunen løste situasjonen med midlertidige tiltak, ekstra rekruttering, økte tolke- og skolekapasitet og tett samarbeid med statlige myndigheter. Statlige tilskudd ble etablert raskt og bidro til å løse flaskehalser.

Nasjonale og internasjonale forutsetninger

Kommunens risiko- og økonomimodell er etablert for å håndtere raske skift i statlige rammer, bosettingstall og behov.

Bosettingstall

Statsbudsjettet 2026 legger opp til høye bosettingstall og et stramt økonomisk handlingsrom. IMDi anmoder kommunene om å bosette 13 000 flyktninger, hvorav 260 i Kristiansand. Kommunene må være forberedt på svingninger. Tilskuddene videreføres i hovedsak på dagens nivå, og kommunene må håndtere behovsøkning innenfor eksisterende rammer.

Kristiansand kommune har vedtatt budsjettrammer med forventning om 250 bosettinger i 2026, 150 i 2027 og 100 i både 2028 og 2029.

Figur 17. Antall i årskull 1 2010-2024, prognose 2025-2027*

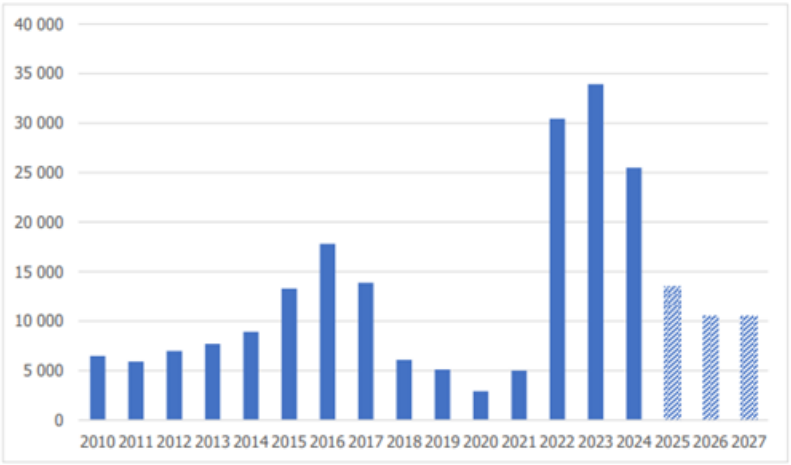

* BGU-prognoser for 2025 og 2026. Antallet for 2026 er videreført i 2027, ettersom det ikke er utarbeidet prognoser for 2027 enda.
Kilde: SSB, IMDi og BGU

Endringer som påvirker bosetting og integrering i Kristiansand

Statsbudsjettet for 2026 og flere pågående nasjonale prosesser innebærer vesentlige endringer for kommunenes arbeid med bosetting og integrering. Endringene må ses i lys av et stramt økonomisk handlingsrom, reduserte statlige inntekter og en varierende sammensetning av flyktninger som kommer til Norge.

Endringer i statlige tilskudd og tiltak

Avvikling av tilskudd til utvidet norskopplæring
Tilskuddet til utvidet norskopplæring (ikke det ordinære opplæringstilskuddet) avvikles fra 1. januar 2026. For kommuner som Kristiansand, hvor sysselsettingsandelen blant ukrainske flyktninger fortsatt er lav, betyr dette at flere vil trenge lengre opplæringsløp. Bortfall av tilskuddet vil gi økt press på voksenopplæringen og NAV. Konsekvensene vurderes nærmere.

Endringer i introduksjonsprogrammet
Fra 1. januar 2026 endres både rettigheter og innhold i introduksjonsprogrammet. Endringene omfatter blant annet; Utvidelse av lovens alder fra 55 til 60 år, Krav om helhetlig og samordnet innhold, styrking av arbeidsrettede tiltak
Endringene kan gi lengre løp for enkelte grupper og økt behov for koordinering mellom kommune og fylkeskommune.

Endrede dokumentasjonskrav for ekstratilskudd
Kommunale enkeltvedtak om tiltak kan bli tilstrekkelig som dokumentasjon ved søknad om ekstratilskudd. Dette kan forenkle prosesser, men krever gode rutiner for vurdering og kvalitetssikring.

Ny integreringsstrategi

Arbeids- og inkluderingsdepartementet utvikler en ny nasjonal integreringsstrategi, basert på tre hovedutfordringer:
•Lav arbeidsmarkedsdeltakelse
•Levekårsutfordringer og segregering
•Kulturelle og strukturelle barrierer

Målet er å utvikle konkrete tiltak som styrker deltakelsen i arbeid og samfunnsliv.

Flyktningers rett til bostøtte og sosialhjelp

Regjeringen foreslår en ny integreringsstønad fra 2028, som skal erstatte flere ytelser, med lavere samlet stønadsnivå og tydeligere aktivitetsplikt for å gjøre arbeid mer lønnsomt enn ytelser. Endringen kan påvirke kommunenes arbeid med kvalifisering, NAV-oppfølging og økonomisk sosialhjelp, og kan gi økt oppfølgingsbehov og press på kommunale supplerende ytelser.

Midlertidig kollektiv beskyttelse

Regjeringen viderefører prinsippet om at opphold for fordrevne skal være midlertidig, med vekt på trygghet og overgang til arbeid. Det er fortsatt usikkert om ukrainske flyktninger får varig opphold eller må returnere når hjemlandet anses som trygt.
EU arbeider samtidig med overgangsmodeller etter tre år med midlertidig beskyttelse. Det diskuteres fire alternativer:
•Forlenget opphold for alle
•Opphør av beskyttelse og krav om ny asylsøknad
•Hybridløsninger
•Økt støtte til retur
UDI forbereder seg på alle mulighetene, og uansett løsning vil det kreve betydelig innsats i både stat og kommuner.

EUs migrasjonspakt

Fra juni 2026 trer EUs nye migrasjonspakt i kraft. Den skal gi et mer enhetlig system for registrering, ansvar og retur, og forventes å redusere sekundærbevegelser. Dette kan påvirke hvem som kommer til Norge, hvor mange som kommer, og hvilke typer tjenester kommunene må stille med.

KS – økonomiske og strukturelle prosesser

KS forventer fortsatt høye bosettingstall, stramme rammer og betydelige strukturendringer de kommende årene. De peker på at dagens tilskuddsnivå ikke fullt ut dekker kommunenes reelle kostnader, særlig etter årene 2022–2024.

KS løfter flere problemstillinger:

Supplerende stønad for flyktninger over 67 år

Integreringstilskuddet dekker ikke langvarige behov. Mange eldre flyktninger blir kommunens økonomiske ansvar lenge etter femårsperioden.

Finansiering av personer med nedsatt funksjonsevne
Ordningene gir ikke stabile rammer for grupper med store og varige omsorgsbehov.

Familiegjenforente omfattes heller ikke, noe som øker kommunenes økonomiske ansvar.

Grunnbeløp for kommuner med lave bosettingstall
Lavere volum svekker muligheten til å opprettholde kompetanse og beredskap.

Finansiering av familiegjenforeninger
Kostnader for familiegjenforente kommer i tillegg til vedtatt bosettingstall. Dette er særlig utfordrende når EM får familiegjenforening.

Sekundærbosettinger
Tilflytting etter bosetting gir press på både små og store kommuner. Selv om tilskudd følger personen, dekker det ikke alltid kostnadene dersom behovene er store.

Underdekning i tilskudd
Integrerings- og opplæringstilskuddene følger ikke kostnadsnivået i kommunene. Underdekningen forsterkes når bosettingstall svinger.

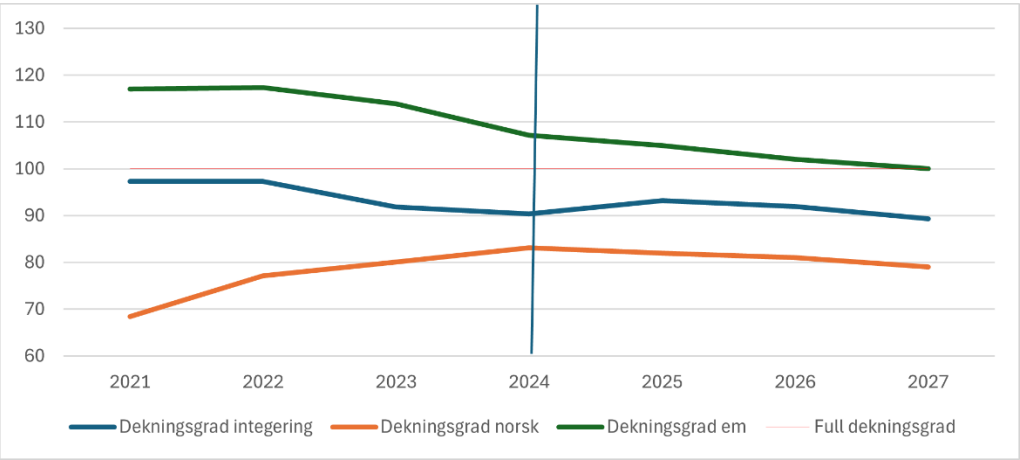

Kristiansand kommune/Beregningsutvalget

Hvordan sikre tilstrekkelig kapasitet

Grunnskole

Kristiansand kommune fordeler demografikompensasjon til grunnskole ved to årlige telletidspunkt av antall barn i grunnskolene uavhengig av status. I første bosettingsår deltar elevene i innføringstilbud på Mottaksskolen og overføres til nærskolen etter vurdering. Mottaksskolen koordinerer to-språklig opplæring/morsmålundervisning, og dekker språkmangfold, skolemangfold og trinn. Grunnskolen har erfaring fra opp- og nedskalering som følge av globale kriser og konflikter, og har erfaring med desentraliserte innføringstilbud i nærskoler ved behov. Skolene har god kapasitet og har styrket kvalitet i starten av språkopplæring i nærskolene med en 2-årig språkpakke.

En økonomisk og faglig risiko i opp- og nedskaleringsprosessen er overtallighet eller mangel på ressurser innen språk og lærere.

Grunnskole for voksne

Organisert i Kongsgård skolesenter og er et konsentrert grunnskoleforløp for flyktninger som mangler grunnskoleutdanning. I tilbudet inngår samarbeid med Fylkeskommunen i form av kombinasjonsklasser på flere av de videregående skolene i kommunen. Samarbeidet med Fylkeskommunen er godt, men kommunen opplever utfordringer

knyttet til Fylkeskommunens inntaksrutiner og praksis, samt manglende økonomiske bæreevne til å gi tilbud fortløpende. Særlig utfordrende er overgangen fra mottaksskole og videre inn mot videregående skole, samt nybosatte ungdommer som står uten skoletilbud.

Voksenopplæring

Kongsgård skolesenter har lang erfaring med voksenopplæring for innvandrere i Kristiansand. Driften finansieres i stor grad av opplæringstilskudd, inntekter og ekstratilskudd. Tjenesten har lang erfaring med opp- og nedskalering, men tilsvarende alle tjenester som tilbyr tjenester til innvandrere/flyktninger der behovet ofte er raske opp- og nedskaleringer, er utfordring med overtallighet eller mangel/konkurranse om ressurser en utfordring. Tjenesten har kontinuerlig behov for å beholde kompetanse og kvalifiserte lærere, ofte uten tilstrekkelig finansiering.
Interne samarbeid er viktig for å sikre en god og bærekraftig integrering, og statistikker har de senere årene vist at kommunen ikke har tilfredsstillende resultat for sysselsetting etter introprogram. Samarbeidet mellom Introprogrammet, Kongsgård skolesenter og Nav vil derfor bli vurdert for å prøve å finne årsak til resultatene og finne nye tiltak for å forbedre disse. Tiltak innen Flere i arbeid, arbeidsrettede tiltak, vurdere språkkrav og språkpraksis vil bli vurdert i utfordringen med å få flere flyktninger ut i arbeidslivet og oppnå selvforsørgelse.

Barnehage

Kristiansand kommune fordeler demografikompensasjon til barnehage ved tre årlige telletidspunkt av antall barn i barnehage uavhengig av status. Erfaringsmessig er barn ofte de første som kommer som flyktninger når konflikt i nye landområder bryter ut. Barnehagene i Kristiansand har lang erfaring med opp- og nedskalering etter behov, der man eks stenger eller åpner avdelinger etter behov. Roligheten barnehage benyttes i stor grad etter nedleggelsen av Kongsgård flyktningbarnehage. Denne har mulighet for rask omstilling og seks plasser dekkes til enhver tid av UDI som følge av kommunens asylmottak. For 2026 og 2027 har kommunen god barnehagedekning, men 2028 kan skape utfordringer som følge av barnehagebehovsplanen.

Bolig

I Kristiansand kommune vurderer ikke flyktninger som vanskeligstilte, og kommunen har over lang tid praktisert modell for bosetting i det private leiemarkedet. Dette har vært og er fortsatt en bærekraftig løsning, der flyktninger er selvstendige leietakere. For å ha boliger klar til innflytting av nybosatte flyktninger, betaler kommunen en tomgangsleie til utleier. Det er lite utfordringer i privat leiemarkedet, men etter langvarig høye bosettingstall er markedet litt «tregere» enn for noen år tilbake. Det kan virke som om markedet er noe «mettet». Kommunen er en attraktiv studentby og storby med høy tilflytting. Kommunen har også større boligbehov til vanskeligstilte, samt til asylmottakene.
Det er derfor behov for å tenke annerledes og utarbeide en beredskapsplan for finne alternative løsninger til bolig ved bosetting av flyktninger, særskilt ved oppskaleringer og langvarige, økende behov. Ved nedskalering vil tomgangsleien raskt reduseres og administrative saksbehandlere omstilles.

Konklusjon (jf. forslag til vedtak)

Bystyret tar saken til orientering.

ORGANISASJON
Politisk sekretariat

Kristiansand kommune

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 2026001684
Saksbehandler Gunn Marit Klev

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Ungdommens bystyre - arbeidsutvalget 2025-26	03.02.2026	5/26
2 Eldrerådet	05.02.2026	9/26
3 Råd for personer med funksjonsnedsettelse	05.02.2026	7/26
4 Helseutvalget	10.02.2026	9/26
5 Oppvekstutvalget	10.02.2026	4/26
6 Formannskapet	11.02.2026	11/26
7 Bystyret	25.02.2026	

HELHETLIG BOSETTING AV FLYKTNINGER I KRISTIANSAND KOMMUNE

ELDRERÅDET HAR BEHANDLET SAKEN I MØTE 05.02.2026 SAK 9/26

Eldrerådets innstilling
Bystyret tar saken til orientering
(Enst.)

10 av 11 representanter til stede

06.02.2026

Referatsaker

Referatsaker